

308691

ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును

VOL. 2.

సంపుటము. ౨.

చెన్న పట్టణము 1916 సం॥ మార్చి నెల 23 వ తేది గురువారము

రాక్షస సామ సంతక ఫాల్గుణ మాస బహుళ చవితి ర.

NO 301

సంచిక 300

గాంధర్వ ప్లాటు హార్వోనియలు

హిందూస్థాని కర్ణాటక శీర్ష లకు తగినట్లుగా ప్రత్యేకము కయోను చేయబడినవి.

1 నెం. ప్లాటు రూ॥ 80-0-0

3 నెం॥ గారంటీ 2 నెం. ప్లాటు రూ॥ 20-0-0 2 నెం॥ గారంటీ 2 నెం॥ హార్వోనియములు కృత్రికములు కానియెడల 10 నెం॥ హార్వోనియములు టెంక చేయవచ్చును. మావద్ద 17 నెం॥ మొత్తము అనేకయుతర హార్వోనియములుగలవు. ఉపాధ్యాయులు లేకనే న్యాయముగా హార్వోనియంవాయించ నేర్చుకొనుటకు తగిన గ్రంథమునం దిప్పుడు శ్రీమాన్ బల్లారి కృష్ణమాచార్యుల వారి నాటకపాటలు సహజలవు. విశేషముగా ఖర్చునున్న జాగ్రత్త ఆలస్యముచేసి మోసపోకుడు. నెల 2 రూపాయల మాత్రమే. కోవర, సింగర, రాత్రి, సన్, హంబర, ట్రయింపు వైకల్ప కావలసినవారు మాకు వ్రాయుడు. ఉదాహరణ ప్రోద్దు సప్లయింగ్ ఏజెన్సీ, 15 బ్రాడ్వే, ఉదాహరణ.

క్రాంత మోటారు బండ్లు

మేము ఇంజనీర కే కాకినాడకు, కోటిపల్లికి, మోటారుబండ్లు నడుపుచున్నాము. మార్బెల లోపున, మేము సీతాపతి మోటారు ఫర్మిని వారితో, ఏర్పరచుకొని అనులాభకరం నుమిడికరం, గన్నవరం, బోలసమిర్యి కయిరా గ్రామములకు డైరెక్టుగా టిక్కెట్లు, ఇచ్చెదము. రేపు చాటి చార్జీలు కూడ కలుపుటకు ఏర్పాటు చేయుచుము.

మార్బెల 10-6 తేది లోపుగా మరెండు క్రాంత బండ్లు నడుపుచున్నవి. 5 గురు మొదలు 20 మంది యెక్కువకమువారి క్రాంత బండ్లు, రాజచంద్రపురం, బ్రాహ్మరాన, పితాపురం పర్యాటకులకు, వర్తకులకు, స్టేషన్లకు, కోర్టు కడీదార్లకు అనుకూలమైన కాలములకు బండ్లు నడుపుచుము. ఇతర సమాచారముల నోటిఫికేషన్ల తెలియ గలను. రంగూను టెంకలకు మా వద్ద చతుకగా దొరకును.

కాబట్టి చడవకులందరు మమ్ము ప్రోత్సహింపవలసి నమ్ముచున్నాము.

ఇంగ్లీషు మోటారు ట్రాన్సిట్టు, కంపెనీ ప్రాక్రయటరు. ఆచంట సుబ్బారాయుడు, కాకినాడ.

ఇండియన్ మెయిల్ లీవరు వాచ్

5 సంవత్సరములు గ్యారంటీ గలది.

చక్కని గొలుసుతో నెల 3-0-0 పోస్టేజి 0-4-0

ఇది మా కొంతకే నిద్రవలకు లెక్క. కావున నెవరివద్ద నుండి నెల 3-0-0 పోస్టేజి ఫలవంతి కమరంబునగాని తెలియను. దృఢమైన నామకలచేతే బడి దప్పు పూర్వకముగా ను కలిగియుండుటచే చాలాకాలము నిలవక తప్పి కనుక. వది చేయను. గడియారము పెట్టె (ఇండియన్ మెయిల్) అను శబ్దంబును. పెట్టెలోను గ్యారంటీ

పత్ర ముదిరింది యందును.

ఇండియన్ మెయిల్ గ్లాసుదూము లేనిది నెల 2-3-0

చిరునామా: సురీయరు వాచ్ కంపెనీ.

పోస్టుబాక్సు నెం 167 ఉదాహరణ.

కాటోల్ పౌడరు

స్కూలు, చీమలు, ఈగలు, చిట్టలులు నాశనము క్రియము జుట్టింపు పురుగులను నశింపజేయును. బాక్ 1-3 అ. 0-8-0

కాటోలు వత్తులు

కోమలము, ఈగలను నశింపజేయును, వారకోలును.

240 కట్టులుగల పెట్టె 1-3 అ 1-

మాత్రాకరకాంతములకు చీమలు కడకటింపజేయును స్కూలుల కోటలును, పుస్తకపేజీలను విడచుటనుండి కాపాడును

పోలువం తెల్లు:—టి. హర అందుకో,

1-11, స్ప్రింగర్స్ట్రీటు, జాడ్వి లాక్, మదరాస్

ఉగాదిపండుగ బహుమతి.

16 మూరలు మంచి సాగనైనవి.

గోహరారాత్రిగల చీరలు

రు. 2-8-0. వి. సి. చార్జి 0-8-0

ఈ క్రాంతకమచీరలు బహువాణ్యమైన తెల్లవల్లులతో

తీగలుజేసి చుట్టు రమణీయమైన

వన్న అంచుకట్టి పువ్వులిద్దికట్టు

కొనేచాటికి సొగసునాను మా

యటకు వయముగాను నొన్నది

చీరలొంగు మారక. దీనిని చేయ

ప్రత్యేకముగా పునాదిండుగడ

గాను కట్టింది వల్లము. ఇది

ధరించి యెడలకలుగుతందము

ఇంతయొచ్చెనని గాను దీనిని

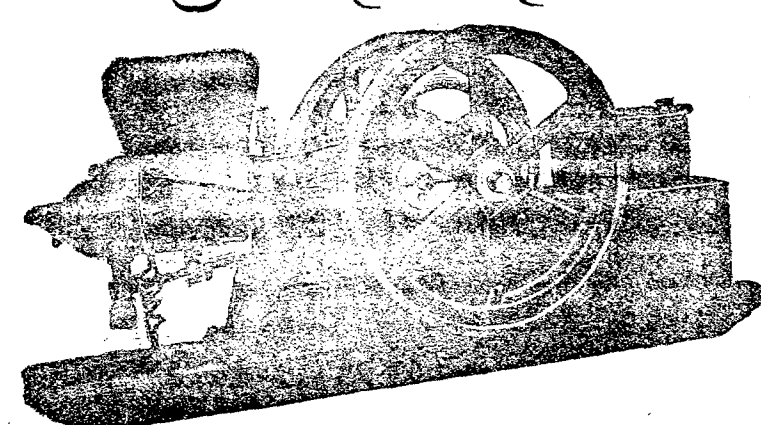
చూచు ప్రతివారు తెప్పించుకొ

నటమముమారు చేసుకొంగు.

1 చీర తెప్పించుకొనువారికి 1xజుల ఆర్డీగ ఇవాయ పంపెదము.

రత్నంకంపెని, 8, ఇల్లుకప్పుకవిధి, మదరాసు.

“ఆమెకో” యంత్రములు కూడ్ పెట్రోలుతో నడుపబడును

ఈయంత్రము నడపుటకు నీ పిల్లవాడు అయిదు నిమిషములలో నేర్చుకొనగలడు.

చిన్న యంత్రసహాయము గావలసినవారికిరకు ప్రత్యేకముగా తయారు చేయింపబడినది.

పంపులను, రంపపుయంత్రములను, బియ్యపుమరలను పోడా ఫేక్ రీలను, అచ్చయంత్రములను.

మొదలగు నానావిధ యంత్రములను అద్భుతముగ నడపగలదు.

నెల అతిసులభము, పనిచేయుచుట కగు వ్యయములును చాల తక్కువ. 1 1/2 మొదలు 6

బి. హెచ్. పి. వరకు రకమువారిగా మావద్ద స్టాక్లో నున్నవి. వెంటనే డెలివరీ చేయబడును.

నెలలు, ఇతరవిషయములు తెలిసికొనగోరువారు దయచేసి మా కిట్లు వ్రాయును.

బెన్టు అందు కంపెనీ లిమిటెడ్లు, ఇంజనీరింగు డిపార్టుమెంటు,

పోస్టుబాక్సు నెం 63, మదరాసు.

వాధాపీడితులకు వరము: ఐవోడిక్ సహితమైన డా॥ పి డి.

సావంతుని వనోపధిసారసవరిల్లా

అవరికుభ్రృపు రక్తములను జనించుబాధ్యులకు కీరీతుమంటి మందు. దుగుపులను, పుచ్చలను, గండమాలలను, పుండ్లను, పాతవోష్యలను అన్ని విధములవలన గలగు నర్మకోగములను పోగొట్టును.

మిక్కిలి శక్తివంతమైన రక్తశుభ్రకారిణి

జనావధిసార్వభౌమ గుణ మిచ్చుట నిస్సంశయము, సహజమైన మధ్యవర్తికత అన్నివిధములైన వోషములను పోగొట్టును. శరీరహనందలి పాదరసవోషములను, చులబద్ధకమును, కొల్లెంబుధమును పోష్యలను పోగొట్టి రక్తమును శుభ్రీకరమును. శరీరాశోగ్యమును గలగు చేయును. 16 కోడాలుకు మండుటకు 4 బెన్సుల బుడ్డలతో అమ్ముచును.

ప్రాప్తిచరు:- పి. డి. సావంత్, ౧౪౪, గననవాడి నం ౨ బొంబాయి.

Proprietor P. D. SAVANT, Fanaswadi No. 144, No. 2. BOMBAY.

ప్రస్తుతపు ఈజిప్టునులు

గొప్ప సగరియాలంటి ప్రజల సంగతులకు మాత్రమే యోగ్యుడే దేశమున నాగరికతా నాగరికత వివరణము చేయుట కేలము బుద్ధిమోహము. అటులనే పల్లెటూరులనాడు మాత్రముగ దేశమున మాదామునూహించుటపోస్తానటము. పత్తిమదేశములలో గాని పెరిషియా, టర్కీ మొదలగు ఈ దేశ ప్రాంతములలో గాని వివిధజాతులవాటి సంబంధించియున్న ఆత్మగర్వమును నిరూపించుటకము ముక్కురము. ఆలోచనాను పట్టుకొనిన "అలమగ్లము, సమీపియామున కృతసాయము చేసికొను "ఫెలాంబ"ను తురుష్క ఈజిప్టునులకు ఈజిప్టు యువకులను చాల వ్యత్యాసముగలదు. వీరినందరి కల పుట కేదైన దృఢసాశమున్న ఎవల ఆశాము ఆంగ్లములను మని చెప్పవచ్చును! *** ఆలోచనాను సులభములనున్నది ఆలము చతువు నేర్చుకొను చున్నాడు. వీరి పది పదియే దేం దేవుడు మహమ్మదీయ పండితులయొద్ద మహమ్మదీయ మత ధర్మములను చదివినవలె మహమ్మదీయ దేశ్యద్యాయములను వారు వీరి కృతార్థులగు నెంచెదరు. ఆలము నిర్వాహి చేయవలయు పనులు నిర్వహించుచున్నది. వారి జాతి మతా చారముల ననుసరించి విద్యార్థి నిర్ణయకృత్యముల నెరవేర్చును. ఇస్లాము స్వాతంత్ర్యమునం దారితేరవాడై యతడు స్వామి కాస్త్రుజేతగా పరిగణింపబడుచు న్నాడు.

ఈ ముసలమున నిర్వహిద్వాయములందు ప్రతి సంవత్సరమున కేలకొలది విద్యార్థులు ఆత్మపరిశుభమున కృతార్థులగు చున్నారను అంశము, దలచినయెడల ఆలము ఈజిప్టు దేశములో నెంత మన్ననను బడయుగలుగుచున్నదియు విశేషము కాగలను. జీవితా ఈజిప్టునకును, ఆలమునకును, ఎల్లప్పుడును బద్ధులైయున్నామనము. ఆలములకు తమ మతసామ్రదాయమునం దభ్యధిక్తులను వర్ణిమానము గలను. ఇందు మహా విద్యా నమాగాక యుక్తజ్ఞానము కొంతవఱకును సకారణముగనే గలుగుచున్నది. ఈ మహమ్మదీయముల క్రతుకమాభివృద్ధి యొక్కయు, వారి విజ్ఞానాభివృద్ధి యొక్కయు పర్యవసానము గల్గింపవచ్చును.

ఈజిప్టు యువకుల నితి హాస్యాస్పదముగా నున్నది. ఏలనన వీరు తమ తాతములైతిమనకును మంచికాదని గర్హించుచు, ఆలతాచారములను మానివేయుచున్నారను. మరికొంత ముసలమునకు వారి ఈజిప్టు క్రైస్తవులు, యూరోపియనులు జ్యోతిషమును మాన్యును వారలందఱును గూడ తీవ్రమును అసహ్యభావమును జూచెదరు. స్పిట్టరండు ప్రాప్తు చేసి యులు నేర్పినవిద్యలను నన్ని విషయములలోను ముదితెరిగి లేటలను గలిగియు వీరున్నారగాని ఇస్లాముతత్వముగూర్చి మాత్రము వారే నిశ్చయముగలగియుండ లేదు. ఆ నేకతలాబ్దుములనుండి దృఢపడిన పూర్వాచారముల పోర్తానామును గృహమునందలి సంబంధభావములను కలసి సభలలో వివేచన వలె వారిని గర్హించుచున్నట్లు నటించు వీరిని రుహు దానులనుగా జేయుచున్నది ఈ దేశమున నొకడొక విషయమును విశ్వసించుటయు విశ్వసించకపోవుటయు గూడ స్వాతంత్ర్యమును గలిగియున్నాడు గాని ఆతడు మునుపు విషయములను మాత్రము తమ ప్రవర్తన మునుగుగనుండలేదు. తాను విశ్వసించు బాలకట్టియు లేకట్టియు అభిప్రాయములను గూడ గారించుటయు తమ స్వభావమునంద సంబంధితి యుండవలసి చేయుటయు ఈజిప్టు యువకుల దృఢనిశ్చయములనున్నాడు. తేనివో నతను హాస్యాస్పద దృఢమును ఆతడు ప్రేమించిన కార్యములు నిర్వహించు బాలకుడుకుయు తటస్థియును.

పాపాత్మము

బ్రిటిషు పరిపాలనము ప్రారంభమైన మొదలు ఈ దేశములో తురుష్కజాతి నానాటికి విచ్ఛిన్నమవుచున్నది. తురుష్కలొక వాడేదేశమున ప్రభువులగును, విజయముగను, బలవంతముగను కొండెడివాడు. తురుష్కలకు ఈజిప్టునులకు తెలియనివాడు నేరయోమాట్లాడుచు ను జీవితభాగమును వెదకలు ముడెడివాడు! దేశమునలి ఈస్థితోవ్యోగములన్నియు వీరిచేయుచున్నది. విజయమునలి చెప్పారు దేశమునందలి భాగ్యమును పట్టుకొనినదే తురుష్కలను ముడెడివాడు. దేశమునల బహు భాగములను నామములనుటలకు వాని వీరిచే ద్వేషమును గలిగి జూడెడి. ఈ యంతయుభావములే పాపాత్మమును నాను మిడతము. ప్రస్తుతమున ఈజిప్టు దేశమున ని పాపాత్మమును ముప్పుకొనెన నుభావమున్నది. దేశమునందు నిజమైయున్నా డిప్పు డొకరునులేదని ప్రోమరుగాను ప్రాయము

చున్నాడు! నిజమైన తురుష్కలొక లేకపోయినను వారిస్థానమున తురుష్కల ఈజిప్టును ఆనాడు. వీరింకను దారితేరవనం దున్నతపథములను స్వీకరించుచున్నాడు.

వీరిని గూర్చి కొర్రులుగ పుభువుగా లిటుల నుడివి.

"ఈతెగవారింకను దేశమునం దచ్చటచ్చట గొప్పయచున్నాడు. వీరు ఈజిప్టునులకున్న శ్రేష్ఠులనిచెప్పవచ్చును. ఈజిప్టునులకంటె వీరికెక్కుడు పౌరుషమున్నది. వారి శరీరమునం దెంత ఎత్తుడుగు తురుష్కల క్రమము నంతయుగికును పౌరుషమును ఆతడు గలిగియున్నాడు. దేశమునం దేదైన శ్రేష్ఠసామర్థ్యములను వినియోగపరచి నిర్వహించువలసిన పనిని స్వదేశియుడు చేసేయున్నవో వాడు తురుష్క ఈజిప్టు దేశియుడనియు వాడు ఈజిప్టును కన్న పెక్కుడుభాగము తురుష్కసంబంధము గలవాడనియు తెలియదగును"

తురుష్కలొక పరిపాలనా శక్తియును వార్యోత్సాహమునుగూడ లేదని క్రిందటి సంవత్సరమునందీయు యిండియా దేశమునందలి పత్రికలలో విజ్ఞానసంకతులగు కొన్ని ప్రాయ సాగినవి. వారి సంగతులను మాఖ్యముగా జనువలయును. ఈ విషయముల నుత్తమోత్తము డను నొకమాంగ్ల దేశ ప్రముఖుడు ప్రాయెను.

తురుష్కలఈజిప్టును పాపాత్మము వారిలో ననేకులు బుద్ధిమంతులు ఖేదీవులని మాకాలముందు విలువబడుచుండిరి. కాలపరిస్థితులవలన నీసంఘమువారిలో నేమార్పుగనపట్టెను. వీరి కొంత వార్తాపత్రిక గలను. వారి పుచ్చావద్యుధిక్తులు బ్రిటిషు ఆగ్రహమునకు వీరు సహకారులుగా నుండిరి. అందులకు వారి యాశయులు సిద్ధించినవి వారు తలచిరి నేనచ్చట నుండునపుడు వీరి మర్యాద దినదినము హెచ్చుచుండెను. వెరోయాల దేశస్థుల్యమునకు వీరి ఊకి కుభ నూచకులుగా నున్నది.

ఫెల్లాహీయులు.

ఈజిప్టులో మనదృష్టి సాధకముగ నాకర్షించువారు ఫెల్లాహీయులు. వీరు నేద్యుగాండ్రు. వారిలో ననేకులు ప్రత్తిని పండించెదరు. 1883 క సంఘ పూర్వము వీరు బహుసంఖ్యలో నుండిరి. గొప్పవారు వీరిని బానిసలకన్న నీచముగా జూచుచుండిరి. వీరికి కడుపునంద నన్నము లేకుండెను. వీరిని గొట్టుమట్టిబుచ్చుచుగిడుగా వాదించుచుండిరి బ్రిటిషు వారు పరిపాలనములదికాదును ప్రారంభించినది మొదలువీరు అభివృద్ధిసాం ద్రిప్రస్తుతము మంచిస్థితియందున్నాడు. పూర్వకాలముందువఱకు స్త్రీతక్కిలిలోనుండి ఈజిప్టునుల సంకలివారగు న ఫెల్లాహీయుల హీనస్థితిరము విచారకరము. ఖద్దయుగచర్యముతో జేసుబడిన కొరడాలను బట్టుకొని అధికారులు వీరిని బహు క్రూరముగా గొట్టించుచుండెదవాడు. అట్లు కొట్టింది వారి యొద్దమున్న సర్వస్వమును నశపరుచుకొని స్థానికాధికారుల కిచ్చుచుండిరి.

ఈజిప్టునులు పూర్వకాలముందు త్రివిధులైనకామలను రోనులు కట్టించిన నీటిసమతుల తురుష్కలొక వాగ్విత్తో జూడవలసింది. అందులకు పరిపంచములతో నధిక సారవంతమైన ఈజిప్టుదేశమును గూడ పంటలులేక పుజులు వాధ పడుచుండిరి. కొర్రులుగ ప్రభువుగా వీరి దేశమునకు జేసిన మహాపకారములతో దేశమునందలిను తగిననీటిసమతులనుగలగజేయుట యే ఉత్తమమైనదిగా జెప్పవచ్చును. ఆ నేకకామలను, వావులను, చెరువులను త్రివిధుల వైయునదినుండి చాటినిండ నీరు వెట్టింది వ్యవసాయాభివృద్ధికి వీరుచేసిన పరిశ్రమయు వర్ణనీయు. అందువలన వీరు దేశమున కంతయేర హితకారులగు చున్నారను. ఈ విషయములగూర్చి కొర్రులుగ ప్రభువుగాను వాగ్విసిన పుస్తకమును జనువునపుడు ముద్రమాను పులక రెత్తుచుండును.

విశ్వసోదరత్వము.

ఇది ద్వివిధముగా నున్నది. పూర్వాచారములకు విరుద్ధములయ్యును సంప్రదీకరములగు కొన్ని మార్పుల గ్రహించు నది యొకటి; పూర్వాచారములను విడిచివెట్టిక ప్రపంచకమందు బ్యాపిండియున్న ఇతర దేశముల మరాచారములను మాత్రము సంగ్రహించి పుత్రిమాకృతిగలది రెండవది. ఈ రెండవ విధానమువలన ఈజిప్టు ఎత్తుడువాధ నొందుచున్నది.

అలాగ్లాండియా పట్టణమును జూచినవారలు మొట్టమొదట నది గ్రీకులదను ఆభిప్రాయము నొందెదరు. అది పాలకులతో నుండియున్నది. ఈజిప్టున ప్రకృత్యమునకు గ్రీకులెంతయు సమాకాంక్షముగానున్నారను. ముఖ్యపట్టణమునందును మరికొన్ని గొప్పపట్టణములందును దక్షిణ యూరోపియనులను ఒకవిధముగ గ్రీకులును నిండియున్నారను. వీరి నివసనము దేశ

హితమునకు హానికరము. బట్టోనుకు గ్రీకులను గుఱించి మాట్లాడుచు ప్రోమరు ప్రభువుగాడు "ఈగ్రీకులను చేతమునుండి లేపి వైచిన దేశమునకు బహు తేమదాయకము" అని వాగ్విసిరి. లెహంటు అనగా ఈజిప్టు ప్రాంతముల సంకలి నెటిగినవారలలో నందఱును ఈ యభిప్రాయమునే గలిగియున్నారను. కొంత మంది యిటాలియనులు గూడ ఈ దేశమున గలరు. వారి గొట్టెలను మిఠాయిలను, తాపీ పనులను, నీసముపనులను చేయుచు దేశ హితైకపథు లగుచున్నారను. వీరిమూలము: ఈజిప్టునుల పాశ్చాత్యుల పాంశేతికవిద్యల గొప్పిటి నభ్యసించుచున్నారను. ఆస్త్రియనులూ ననేకులు ఆ నేక విధములగు పనులను జేయుచున్నారను. ఫ్రెంచివారు కెయిరోపట్టణమునం దుత్తమునుగిరితని మెలగుచు సర్వజనులచే గౌరవింపబడుచుతమ సద్వర్తనములకు సంఘమునకు మార్గదర్శకముగా నున్నారను.

ఈజిప్టునుల మొదటినుండి తుదివరకును వరకు సంఘములో సధికముగు సంబంధము గలిగియున్నది. సర్వసాధారణముగా ఈజిప్టునులకు ఫ్రెంచివారి పరిజ్ఞానముతో ముఱచుచు విస్తారముగా నున్నది. ఉన్నతవిద్య నివభ్యసించిన ఈజిప్టునుల ఫ్రెంచివారి మార్గములకు పథకులకు మెచ్చి వారి ననుసరించుటయే యుత్తముగా భావించుచున్నాడు. ఇంగ్లీషుమాట యెట్టిదో యుగని ఈజిప్టును వాడెనువాడు కొందఱు ఆత్మగర్వముగను, అతిపుణతతోను ఫ్రెంచిభాషలో మాట్లాడుచుండుట నేను చూచితిని. సప్తరు ఎవ్వర్లు చక్రక్ గారి కాలముందు ఫ్రెంచివారు ఆంగ్లేయులను కలసి మెలసి యుండి యనేకవిధములగు నూతనభావములభివృద్ధి గావించిరి. ఫ్రెంచిభాషవలె ఇంగ్లీషుభాషగూడ ఈజిప్టునులభ్యసించిన కపోవుట కేమికారణమో నేనుహించుటలకు. విదేశములలోని పద్ధతులను మామటకు ఫలితముగా సారాయి లాగికుటయు జూడమాడుటయు, రాత్రి విసోదముల హెచ్చించుటయు, మొదలగు దురభ్యాసముల పాలబడి ఈజిప్టునుల చెడిపోవుచున్నారను.

ముసలమునకు.

మొక్కటము కొండలవైపును మహమ్మదు అలీగోడ నుండి అనుదినమును దైవస్ఫూర్తి వాహ్యునినదము వినవచ్చును. అనినదము కడు మనోహరముగను శాస్త్ర్యముగను ఉండును.

ఇస్లాము విద్యాస్థానముల ఆలోచనాను విశ్వవిద్యాలయములను జూడవలయుననినే ననేకదినములనుండియు గోడ ముంటిని ఈ విశ్వవిద్యాలయ పద్ధతులలో ననేకములు ప్రపంచమునందలి ఉత్తమ విశ్వవిద్యాలయపద్ధతుల బోలియున్నవి. చుతాచారముల పట్టుదలయుండును, పాశోహిత్య పరిపాలనలయలయు ఇది కొంతవఱకు అస్పృశ్యకళాకాలను బోలియున్నది. ఈ ఆలోచనానుల ప్రియాజీవుల వాదరించి సత్కరించెదరు. ప్రపంచమునున్న ఇస్లాములందఱును తమ ఉన్నతమత సాం ప్రదాయము నేర్చుకొనుట కిచ్చటికి వచ్చుచుందురు. తురుష్కలొక పుత్తైకముగను, అరబ్బులు, ఈజిప్టునులు, వైయసులు, మూజుయులు, మూరులు, వైవావారు, కరుదులు, ఆల్బేనియనులు మొదలగు వారందఱును కలసియు, నొక్క వోట గూడి ఖుగానులొని ముఖ్యాంశములను మత పురువులను వినుచుందురు. నిజమైన ముసలమునుడు శ్రేష్ఠముడను పురుషుడను నున్నాడు. ముసలమును ఘోషాదృతి ననేకము మాషించెదరు. వారి అంతమాత్రమున ముసలమునుని బుద్ధివైభవములను తిరస్కరింపజూడదు.

ఇస్లాము శ్రీ లిప్యశిప్యదే మేల్కొనుచున్నారను. కెయిరో, స్టాంబూలు పట్టణములలో కొందఱు శ్రీయు ముడి నాగరికతను గలిగియున్నారను.

ఇస్లాము మతము ఈజిప్టు కలసి అభివృద్ధి కావలసి యున్నది. కాలిఫేటుతో వారికి కలిగియున్న చిరపంచయును, కీర్తనీయునుగా వారి విద్యాతేత్రము, శ్రీంబోయుతో వారికి గలిగియున్న చరిత్రాత్మక సంబంధములు, ఆస్తియు గలవి బలకరమైనట్టియు, అసమానమైనట్టియు గొప్పపదవిని ఈజిప్టును సమకూర్చునవి. కొందఱు ఇస్లాము మతము ఘనీభవించినదనియు అభివృద్ధి కనుకూలముగా మార్పు నందజాలదనియు ననుచున్నారను. వారి ఈజిప్టు, టర్కీ, పెరిషియాలో మాత్రము ఆ నేక మార్పుల పందగలదగనే కానినందు చున్నది. పశ్చిమ ఆసియాలోను, యూరపులోను, ఆఫ్రికాలోను, ప్రాత్రతెగ ఇస్లాముల బహుమతేరి మహమ్మదుమొక్క యువార్థభోధనముల వ్యాపింపజేయు దలచుచున్నారను. మహమ్మదు బోధనములకు తమ ఆనుమలాను సారముగా వివర్తార్థములను కల్పించిన వారి మాటలు మరి కొనసాగనేరవు!

జూ బు లు

I
బ ప్రశ్న.

అయ్యో,

అనుచుగాని తమ తల్లికయొక్క అనుభవములను పాఠశాలలో నొకరుగాని, దయగో ఈ క్రింది విషయమును తెలుప (ప్రతికర్తా) ప్రార్థించుచున్నాను.

(1) నుండి రంగయ్యగారిచే ప్రాయబడిన చిన్నయ్య నూరి బాలవ్యాకరణము యొక్క వ్యాఖ్యానము బాల వ్యాకరణ గూఢార్థ ప్రకాశికయొక్క రెండవ భాగము (ఎ) ఎక్కడ దొరకును; (2) ఎ.త. భరితు.

(2) కొంత భద్రాద్రి రాజశాస్త్రిగారిచే ప్రాయబడిన లఘు కావ్యము తెలుగు ఆంధ్ర (ఎ) ఎక్కడ దొరకును; (2) ఎ.త. భరితు.

కర్ణపాత్రం వేంకటనారాయణశర్మ.

II

వేద్య కుల సంగ్రహ సభ.

అయ్యో,

25-వ కృష్ణాంధులసభ 1915 ఏప్రిల్ ఈస్టర్ నెల వులమును గుడివాడకును జరిగినట్లు. దానితోపాటు ఏప్రిల్ 22-6 తేదీ కులసభ కేంద్రమునందు వేద్యకుల సంస్కరణసభ ప్రశ్నోత్తరము జరిగెను. ఈ సభ యందు వేద్యకుల బాల బాలికల విద్యాభివృద్ధిగూర్చి, బాలికల వివాహవిషయముల గూర్చియు, వీరవిద్యార్థుల విద్యాభ్యాసము గూర్చియు, గర్భ మెటువంటి కొన్ని విషయముల నివేదించుటకు ప్రయత్నము జరిగెను. కావున వేద్యకులవెద్యకు, విద్యాభ్యాసము తప్పక దయచేసి యీ సభను జరుపుకొను గావించు ప్రార్థించుచున్నాను.

ప్రతిభుల కల్లగట్ల ప్రశ్నోత్తరము ఏర్పాటు చేయబడునా కావలయునోను ఇతరులకు ప్రార్థనాపాత్రులగు ప్రార్థనలకునుండి వంతు యితర వేద్యకులకుల యొక్కయు వేద్యకులమునుగా ఏప్రిల్ 17 తేదీ లోపున మాకు బంపఁ ప్రార్థించు.

గుడిసేన నుబ్బయ్య, దాసరి సింహాచల,
తిరుల సుబ్రహ్మణ్యం.

III

దేవ యాంధ్ర మహిళా మహా సభ.

అయ్యో,

గత సంవత్సరము విశాఖ శుక్లమున జరిగినది నీ యారవ కథలో దీర్ఘాంధుల బడియునీ సంవత్సరపు కమిషన్ మాహాసభ, కుల యాంధ్ర మహాసభలతో పాటు కాకినాడ పురమున నీ మేనెలలో జరుపుటకు గత 10 తేదీ కుల వారమున విద్యార్థిని వమాజులు వాన స్థిరపరి ఈ సభకు కీర్తివతి నుజుల్లి వెంకట సుబ్బయ్యగారి కావ్యస్మరణ మానూ సీతమ్మగారి సహా కావ్యస్మరణ పెన్నానీల.

శ్రీ విద్యాభిమాన మానీయల సోమరేణులకు నమస్కారములు, నుకలతోను, సోమరేణులతోను, దయచేయ ప్రార్థించబడుచున్నాను. ఆంధ్రమహాసభ సంకరీపము దెంచు సోమరేణులందఱును సతీమతానులతో నేరెంచి యీ సభకు సాహాయ్య మొనరింపఁ ప్రార్థించబడుచున్నాను. ఈ మహాసభ. కేంద్రీయ గ్రామీణాధిపతిగా నుండుచు ముందు ప్రకటించబడును. ఆ విషయమును గూర్చి తమతమ యభిప్రాయములను తెలుప విద్యాభిమాను, తల్లికాధిపతులు, శ్రీ సామాజిక రా.దుర్గ మున్నగువారి ప్రార్థింపబడుచున్నాను. శ్రీ లోకమనవిద్యము, సద్భక్తియును, నైకమత్యమును, సభ్యులందఱకుం చెప్పుటయే ఈ సభయొక్క ముఖ్యోద్దేశము. కాన నీ విషయములను సభయందు ముచ్చటించఁ దలచు కొన్ని తమ వ్యాసములను మేనెల మొదటి తేదీ గొల్లగా పంపవలెను. ఈ సభా విషయమై తమకు దొరికిన సాహాయ్యమును కేంద్ర శ్రీ విద్యాభిమానులు, తమ సాహాయ్యమును, నిండు విషయమై యింకను నేమైన దెలియ గోచరాను తమ యభిప్రాయమును, నీ క్రింది చిరువామాకులందఱులనును. భోజనాది భవనాయములను ముందు ప్రకటించఁ బడును.

నదుపల్లె బుచ్చి వేంకట సుబ్బయ్య.

ఆంధ్ర మహిళా మహాసభా కావ్యస్మరణ

IV

దత్తమండల సాంఘిక సమావేశము.

అయ్యో,

రాగల మేనెల 20, 21 తేదీలలో పెనుగొండపురమున సమావేశము కానున్న దైవభవారు వ్యాసమును మొదలగు నేను విషయములలో బహుముఖులనియ్య నిశ్చయించి వారములు, యెంతయు సంతోషపడుచున్నాము; దత్తమండలాభివృద్ధి నూచకమును. కాని యొకటి రాదు విషయములు మాత్రమి మితరులను విన్నవించుటయే యున్నది.

“తెనుగు పద్మములకు రాగములతో కాగ్యముగా కరము నేరులు” కై యొకబహుమానమున్నది. కేంద్రీయ అనువతి “స్వకపోలకల్పితమైన తెనుగుపాటకు” గలగు. ఇందులో నొకరినాడు! “పాటల నితరులచే కల్పించు కొనవచ్చునాని కల్పముగా పాడవలయు” నట! స్వక పోలకల్పితమునకు కియేనుగల కావ్య! సంగీతమునకా కల్పనకా, బహుమతి? రాగముతో కాగ్యముగా పాడుట కిదివలకే యొక బహుమతి గలదు. ఇది ఏ? అది పద్మములు పాడుటకు నిది పాటపాడుటకా? అయిన, కల్పనపాడుటకు వేరొకటి యున్నదో బాగుండియుండును.

ఇట్లున్నను “అనంతపుర మండలచరిత్ర” లోకబహుమతి నిర్ధారణకు చేరువడియుండుట బాగునీయును. కాని యిచ్చట గూడ నొకటిన్ను వింతలనియున్నది. మొత్తమున నేనువిషయములకు బహుముఖులు-గలవు. అందు మొదటి యాంధ్రీకరినై రెండు రెండురంగుల అనుమతి అందగా, కిదపటిదైల యీ “అనంతపుర మండలచరిత్ర” కు మాత్రమొక్కటే బహుమానము! ఇదిమాత్రమే మిమపాముచే నెక? అరగంట శ్రమకడి నేర్చుకొని పద్మమో పాటోపాడిన వారిలో తక్కువ కంటికి బహుమతి కల్పించుచుండగా, దివ్యులకంటి శ్రమకడి వ్యాసంగముచేసి నూనెనుగా చరిత్రను పదిమంది (అనుకొందఱు) వ్రాసిపంపి-చో నందొక్కరికా బహుమతి! చరిత్రమై నెంత యభిమానము! లేక యిటుండును. “ఇందుకే యెందును శ్రమ పడదు. ప్రమాదమున కడిను ఎడవోయెడుండును. వానికి బహుమతి నిచ్చి-బాదు” అని యెంచియుండురేమా!

దానుచేయుట ప్రయ్యమే! కాని తిల-చోట, తిగి కిది దానముచేయుట మిగుల ప్రయ్యమే!

హితవాది

V

కేతన దత్తమండల చరిత్ర.

అయ్యో,

ఈ సంవత్సరము, రాగల సంవత్సరమున ఇంటర్ మిడియేటురంగుల జనకమునీర యాంధ్రగ్రంథములలో ఆంధ్ర గ్రంథము నొకటియని యనేవ తెలుసుకొందు. కాని యీ దొరకవో తెలుస్తో? స్వకపోలకల్పితమైన తెనుగుపాటకు గూర్చి వ్రాయుచు కాగ్రంధపు సర్వాధికారము క్రి.కం. పీకేలింగమునకు లభించెను, నాని దానిని మరల ముద్రించుచున్నాననియు నుచు తెలియినెల్లకొంద నెంచిన్నది. విద్యాభ్యాస పీకేలింగమునకు గాక వ్రాసి వ్రాసి వేసరి. వారు ప్రత్యుత్తరమే దయచేయు గతసంవత్సరమున సోమని వారంకమును గూర్చి యిట్టియనప్రయో సభయింది కీర్తికా కేతనమును, దానిచేరినవారు అందలి క్రైస్తవులకు ప్రత్యుత్తరము వ్రాశుచున్నవనియు, చతురవారు ఆ క్రైస్తవుల ప్రశ్నోత్తరములకు సుత్తరములు వ్రాయు పయ్యునయు విషయమున్నట్టిది సర్వకపోలకల్పితమైన కావ్యము గలదని చెప్పి నాడు. ఈ తూర్పు గూడ నట్టి భాగ్యమే సభయించునీమాయు విద్యాభ్యాస గంపెదానతోనున్నాను, గాని యిదివలకే కట్టిపూచవలె శ్రమ. అనేక లాభప్రయోజనములను యొద్దనున్న జనమేజమునాటి ప్రతిభో గాము ప్రోత్సహముకావలెను వహించినారు. లేనివారికి యేమి? పాతము చెప్పకయే యూరకుండవలయునా? విష విద్యాభ్యాసగతియేమి? దత్తమండలచరిత్రలోని క్రైస్తవులమాత్రము విడిచిపెట్టి క్రి.కం. వా కే నుత్తరములు వ్రాసినచో మాయవ్యమయిమిదు మాత్ర రాక పోవునా యని సోమరేణులకు చాల్చుటలసిదేగదా? ఈ యధికారము వహించిన పీకేలింగము గారికి అను నదాసీయుగా నుండుట వింతనీయును; వా! యాదాసీయులవై సర్వకపోలకల్పితము నాదాసీయులనేమాత్రులు చింతియతరును; ముగ్ధుల గల పరమాత్మార్థ ప్రాచీగ్రంథములలో నొకటియు నాగ్రంధము; ఇట్లున్న నాదరింపబడక మొదటి ముదియియ్యమునందే పడియుండి, అదృష్టవశమున కళాకాలమున పరిచి దాని సర్వము నాదరించునట్లుగా నిర్వహించియున్న ఇంతకాదే నెండు నాదరింపబడుట వింతనీయును!

కృష్ణక మార్గింధనీ యెల్లవోయిన, ప్రస్తాభావముచే నితరమును దాని చతురంగము విద్యాభ్యాసమునకు ప్రార్థించు కృష్ణకవిభావనేర్పటిని స్వకపోలకల్పితమైన ధన్యలక్షణముగాతమున కోనమున్నాడను.

రా. అనంతకృష్ణ శర్మ.

VI

గ్రంథ ప్రకాశకుల సమావేశము.

అయ్యో,

ఆంధ్రుల భాగ్యమున ఆంధ్రమహాసభాభివృద్ధికి అనేక ప్రయత్నములు జరుగుచున్నవి. ఏ ప్రయత్నమెటులున్నను మాత్రమేభివృద్ధి పునఃకృష్టి ప్రయత్నపాపమునకు నిర్వివాదాత్మకము. ప్రస్తుతము మాత్రమేభివృద్ధి అభివృద్ధి నొందుచున్నచో చెప్పవలెను గాని కాలానుసారముగ, పరిణామమునబట్టి, బహుమతియు విధిగ్రంథములే భావభివృద్ధి నూచకములు. ఇంక కేకగ్రంథ-గ్రాహకలగ్రంథమండలులు బహుమతి నిర్వహించు గ్రంథములు విరివిగ క్రికటింపబడుచు నేయున్నవి. కాని దైవయోగమున ప్రపంచమునంతట పీల్చి పిప్పిచేయుచున్న విశావా మహాసంగ్రామములకు కాకములకర వేప్పడినది. ఇంతలో పూర్వపు కీర్తిని కాగిరము దొరకటగాని గ్రంథములు తెలుగుటగాని జరుగునని తోచును. ఇందులకు మాత్రమేభివృద్ధి మునుపెట్టు? అనునదియే సమస్య. మునీషియున్నను ఏమిలేకపోయినను, నా బృహదభివృద్ధి ప్రభుభుమున కొరతగింపబడు నిర్వివాదాత్మకము గల ఇంతుల కొకమాత్రము నాలోచించుట కర్తవ్యమైయున్నది.

ప్రస్తుతము గ్రంథమును ప్రకటించుచున్నవారిలో స్వలాభము నపేక్షించునారు చాలమందిగలరు. భావనీయే ప్రధానముగా పాటుబడుచున్న వారు మిక్కిలితక్కువ. ఆకారణముచేత స్వలాభము నపేక్షించునారు ప్రస్తుతపు కాగితభావములను “అభావో వినికి” అను మార్గములందులకు తప్పుని పరిణామమున్నది. భావనీవాపరాధానున మిన్నకుండక తీరకు ఎనలెను ధనమును తేరితిరి కనిచేయుచు గాని ధనమునొందుచు పాటుబడగలగుటకు మనజేత మంత భాగ్యవంతులైన వేదభావభిమానులకు కలిగి యుండలేదు. కాబట్టి ఎన్నివిధముల నాలోచించి ను మాత్రమేభివృద్ధి కాటంకములు గావించుచున్నది. ఇట్టితరమున మనమందరమునచేరు దగినవొకటిమాత్రముకలదు. మేనెలలో కాకినాడ పురమున ఆంధ్రమహాసభ జరిగవలెయున్నది. అప్పుడు గ్రంథములను విక్రయించుకొనుటకో, గర్భమునుమిక్కిలి గ్రంథకాశములు చాలమందినట్లుట తలపెట్టెను. ఆసమయముననే గ్రంథప్రకాశకులను గ్రంథమండలముల ను ను ప్రశ్నోత్తరములతో మొకసభ నేర్పించుకొని భావభివృద్ధికి తగినమార్గముల సరయుట మిక్కిలి అవశ్యకమని నా యభిప్రాయము. ఇందుకు గురించి మాత్రమేభివృద్ధి మునుపెట్టు ప్రార్థించు. అంతయుగాక ప్రస్తుతపు స్థితినిబట్టి మును చేయుకలిగిన దేమి యని కూడ యాలోచించుదము. వేద మొదటి మహాసభను నొందుచున్నను, ఆ గ్రంథము యొక విజృంభించి తేలియులు మాత్రమేభివృద్ధి కల్గుటకు జేసినను, ప్రస్తుతపు ఆ భోగ్యభావభివృద్ధి, హానికరదాధిభుల సందరి గాకపోయినను కొంత మందినైనను మాత్రమేభివృద్ధిభులకుగ జేయుచున్నది అంతయు గాక ప్రతిజిగ్రామములనున్న భావభివృద్ధియు, గ్రంథప్రకాశకులములను చాల సమాచారము లగనుగకు మనమందర మొకసంఘముకే. “ఆంధ్రగ్రంథప్రకాశకుసంఘము” గ నేర్పడి-చో కాకితముల యంతరము నానుకల్లుమునను నా బృహదభివృద్ధి కర్తవ్యమగును. మనలో వికమకృష్ణము తక్కువమును సందేహ మక్కలేదు. అందుకు తగినయే గాట్లు చేసికొనవచ్చును. మన కింకలము గల చుదాదాకుల తేకభావదానుల బాపతాల నన్నుంటిని నొక గ్రంథోటజేసి ఆయా గ్రామములలో గల గ్రంథ ప్రకాశకులకు పాటుబడవచ్చును. ప్రస్తుతమును మనబాపతాల నిర్వహించి మనమందరము కల్గడించుకొనినచో ముందు ఎప్పుడైనను స్వముగా చేసికొని లాభమునొందుట విషయమునొందుట కేవలము కష్టమగును. కాగితము మును ఉచితగిరి దొరకునొక పిల్లనొకమునుకల్లునో, సంగ్రామ మెప్పుడుమగియునో యెవరచెప్పగలరు? అంతయు గాక ముత్తరమాత్రముచేత ప్రయత్నము కలగదనుట గ్రంథప్రకాశకుల కందలమున తెలియగలదు. కాబట్టి భావభివృద్ధియే పరమాధికతెలుకొని ఆంధ్రసోదరుల కల్లు ఇంతునుగురించి చర్చించి తమమార్గము మార్చుట మిక్కిలి అవశ్యకమై యున్నది.

వల్లెవాయు రామకృష్ణ శర్మ.

సామ్రాజ్య శాసనసభ

ఈనెల 22 వ తేదీన మరల ఢిల్లీనగరమున నర్ 20
యం క్లాక్ గారి ఆధ్వర్యమున కార్యసభ సమావేశమైంది.

కలకత్తా విశ్వవిద్యాలయ స్థానము.

మా॥ సురేంద్రనాథ బెనర్జీగారు.

బొంబాయి చెన్నపురి విశ్వవిద్యాలయములతో సమాన
ముగ స్థానమును కలకత్తా విశ్వవిద్యాలయమునకు గూడ
నొకగవలెను తీర్చునమున బెనర్జీగారు పా
దించిరి. ఇప్పుడున్న విశ్వవిద్యాలయ శాసన
ముఖ్యకారము రాజప్రతినిధి కలకత్తా విశ్వవిద్యాలయ
మునకు (భాస్కరు) సర్వాధికారిగా నున్నాడు. పరిశీలనాధి
కారము చాలవరకు ఇండియా దొరతనమువారి చేతులయందే
యొన్నది. శ్రీ హర్షిందీ ప్రభువుగారు సర్వాధికారిగా నుండు
భాగ్యము లభించినందులకు కలకత్తా విశ్వవిద్యాలయమునకు నప్పొగు
చున్నాడు. శ్రీచారి పరిపాలనము ముగియ నుండుటయే ఈ
తీర్మానము నుపసాదించుటకు ముఖ్యకారణము. శ్రీవాణి విద్యా
ధ్యయం దధికారిగానుండును. శ్రీవాణిగూడ కలకత్తా
లోని విద్యార్థుల యాశ్చర్యములకు బోవుటయే ఇందులకు తా
ర్కాణము. కలకత్తా విశ్వవిద్యాలయ యాశ్చర్యములను
నిర్మించుటకు ఇండియా దొరతనమువారు 42 లక్షలనుచ్చిరి. అది
గాక విశ్వవిద్యాలయమునకు మరొక ధన మొసంగిరి. అది
£25 లక్షలను. విశ్వవిద్యాలయాధికారికి మా కృతజ్ఞతను
వెల్లడించుటకు నేటి విశ్రమములకు తెలిపిరి. నేను సాంప్ర
దాయము సారముగ నీతీర్మానము నుపసాదించుచున్నాను.
12-12-1911 వ తేదీ రాజ్యాజ్ఞ ననుసరించి కలకత్తా
రాష్ట్రమును పరిశ్రేయ రాష్ట్రముగా నొనరించి
పాలనాధికారమును నియమించుటయే దీనికి ప్రాతిపదికము.
“రాజప్రతినిధి పరిశ్రేయ రాష్ట్రమును పరిశీలించుచున్న
కొన్ని విషయములలో తప్ప రాష్ట్రమునకు సంబంధించిన
తక్కిన యన్ని విషయములలోను చెన్నపురి బొంబాయి రాష్ట్ర
ముల గవర్నరులతో సమానమున సర్వాధికారి కలకత్తా పాల
నాధికారిగా నుండునని” స్పష్టమై యున్న కారణమునందు ప్రాయశః
నది. రాజప్రతినిధి స్వయముగ పరిశీలించునది. 2 విషయములు
మాత్రమే కలవు. 1. ప్రాంతీయ శాస్త్రములలో తాత్కాలిక
తీర్మానము నియమించు బహుళపక్షమున నియమించుట, 2 విశ్వ
విద్యాలయ సర్వాధికారిమును పరిపాలించుట. (విశ్వవిద్యాలయ
ములను గూర్చి ప్రాంతీయ నుడివిన విషయములను బెనర్జీగారు
రపుచు చదివిరి.) కలకత్తా విశ్వవిద్యాలయమునకు గూడ నా
కారణములే వర్తించు గాన దానినిగూర్చి ప్రత్యేకముగ వివ
రింపబడలేదు. కలకత్తా విశ్వవిద్యాలయము తగినవిశ్వవిద్యాలయా
ధికారిమునకు కలిగితే నీ సూత్రసర్వాధికారిమునకు బర్మా ఆసా
ములమును గూడ వర్తించుచున్నది. రాష్ట్రీయ ర
భాగములయందు విశ్వవిద్యాలయ విషయములలో గూడ
నొక రాష్ట్రపాలకుని కధికార ముండనూడవనియు రాజప్రతి
నిధి కట్టియధికార ముండుట కభ్యంతరము లేదనియు తలపడి
యొందును. తప్ప నెంటు గవర్నరు స్థానమున గవర్నరు నియ
మించుటదగ నే అతడు కేంద్రము అయ్యెనుగాని అతనికి ప్రధాన
మేమియులేదు. సర్వాధికారి ఇతనికి కేంద్రమున యధికారిమును
మాత్రమే యతడు పొందుట కర్హుడు. అట్టి అధికారిమేమైన
వతనికి కేంద్రముపడినదాని నేనడుచుచున్నాను? ముఖ్యవిష
యములలో గవర్నరు. (కేంద్రము) సులహావీయునైనానని
నే నెరుపుచున్నానుగాని అతడిచ్చు సులహా కధికారిములేదు.
నే తికబియము మాత్రమేముండును. ఏపరిశీలించుటవిశ్వ
విద్యాలయ సాంప్రదాయ మేర్పరుపబడినది ఆపరిశీలించు
కడువడిగ మారుచుండుటచే నే నీవిషయములను స్మరింపవలసి
వచ్చినది. పాల్నూలో నవిరకముననొకవిశ్వవిద్యాలయమేర్ప
రుపబడును. బర్మాలోగూడనొకటివర్పరుప బడదచ్చును. రాష్ట్రీ
య విశ్వవిద్యాలయమునకు గవర్నరు తప్ప నెంటు గవర్నరు
(భాస్కరు) అధికారిగా నుండును. అట్టి సామాన్యవిధి కలకత్తా
రాష్ట్రము విషయమున మాత్రమే ఏల కలిగినది వలెనది.
సమాధానికార సమాధాన మాత్రమునకు నేటి తీర్మానము నుప
సాదించుటలేదు. ముఖ్యములగు నితర కారణములను బట్టియే
యూపసాదించితిని. ప్రతి రాష్ట్రమునందును విశ్వవిద్యాలయ
విధానములను కార్యముగ నుండునదిగను తదనుగుణముగ
నిర్వహించుటనుండియు యుండవలెను. కాన రాష్ట్రాధికారి
విశ్వవిద్యాలయాధికారిగా నుండవలెను. ఇండియా ప్రభుత్వము

కలకత్తానుండి ఢిల్లీకి మార్పబడుటచే వారి కేంద్రమున
ములేదు. కలకత్తా రాష్ట్రాధికారి విశ్వవిద్యాలయ విషయమున
నితర రాష్ట్రములయందు గూడ కధికారము కలిగి యుండు
నను నాక్షేపణము కలదందుచేత అట్టి దివివరము లేకపో
లేదు. సంయుక్త రాష్ట్రముల తప్ప నెంటు గవర్నరు అలహాబా
దు విశ్వవిద్యాలయమునకు భాస్కరుగానుండి విశ్వవిద్యాల
య విషయములయందు మధ్య రాష్ట్రములలోను
అట్టియేలాగూడ అధికారిమును కలిగియున్నాడు. చెన్నపురి
గవర్నరు చెన్నపురి విశ్వవిద్యాలయమునకు భాస్కరుగానుండి
అవిశ్వవిద్యాలయమునకు చేర్చబడి సింహళములోనున్న విద్యాల
యములవైనిగూడ కధికారము కలిగియున్నాడు. సింహళ
ము ఇండియా మంత్రిగారియొక్కయు ఇండియా దొరతనము
వారియొక్కయు అధికారిములొనిది కానేకాదు. యధానంత
రమున లభించున్న రాష్ట్రీయ స్వపరిపాలనమున కీతీర్మానము
సంగీకరించుట ముచకుము కాగలదు. రాష్ట్రీయ స్వపరిపాల
నా లాభము శ్రీహర్షిందీ ప్రభువుగారు నొప్పిన మహాత్మాగార్య
ములలో నొక్కటి. శ్రీరాష్ట్రమును పర్యవేక్షించు రాష్ట్రీ
యములవైనే యధాధికారి స్వపరిపాలనము కలిగియుండుటయే
రాష్ట్రీయ స్వపరిపాలన మనకు. ఇందులకేపుడు పరిశ్రేయ శాస
నము చేయబడినది. రాజప్రతినిధికి (భాస్కరు) గల యధి
కారముల నన్నిటిని గవర్నరుకు (కేంద్రము) కేంద్రమున చాలును.
అప్పుడు గవర్నరుకు చాస్కరులకు గౌరవనామ ముండవలెనది
నను అధికారియంతయు నుండగలదు. కాన మొదట శాసన
సరము లేకుండునట్టి కార మంతయు నిచ్చి పరిశీలించి
ది పిమ్మట దానినిబట్టి తగినచర్య జరుపదగునని బెనర్జీగారు
నుడివిరి.

మా॥ దాదాభాయిగారు.

కలకత్తా విశ్వవిద్యాలయము ఇండియా దొరతనము
వారి పరిపాలనమునందున్నంత కాలమును బర్మా ఆసాము
రాష్ట్రములవారి రాక్షేపించుటకు కారణముండదుగాని కలకత్తా
రాష్ట్రము పరిభ్రమమువారి యాజమాన్యము రాక్షేపారాక్షే
పించుట కవకాశమేర్పరును. ఈ విశ్వవిద్యాలయ మెన్నటికిని
ఇండియా దొరతనమువారి యాజమాన్యముక్రిందనే యుండు
నని నర్ అస్తోపు ముఖర్జీగారు నుడివియుండిరి. ఇటీవల ముగ్గు
రుపశ్చాత్తులకు తొలగించిరి. ఈ కార్యమును రాష్ట్రీయదొర
తనమువారి కంటే సామాన్యదొరతనమువారే నులభముగ
వర్వర్తించగలగుచునని దాదాభాయిగారు తీర్మానమునకు
వ్యతిరేకముగ నుడివిరి.

మా॥ కర్నూలు గవర్నరుగారు.

ఆసాము ప్రజల తీర్మానమును చాసాందోళనముతో
పరిశీలించు. కలకత్తా విశ్వవిద్యాలయ ఆసామువారి యావశ్యకత
లను నిరంతరము నొక్కమూదికి యుండవు. కలకత్తా
సిటిని నే నెరుగుచును. కాని అందులకు ఆసామువారి మాన్యు
లకు భంగమును కలిగింపరాదు. కేంద్రసామర్యము విషయము
ను దాదాభాయిగారు నెఱుకొందము. ఇట్టి విషయములకు
సంబంధించిన నిబంధనలకు ఆసామువారిలో శాశ్వతమునకు
మాన్యుటకు విలులేదు. ప్రస్తుత విధానమునకు నట్టి సౌకర్యము
కలిగియున్నది ఆసామువారి పక్షమున కర్నూలుగవర్నరు గారు
నుడివిరి.

మా॥ ఎన్. హెచ్. నెకల్లాడు గారు.

నాకు బొంబాయి విశ్వవిద్యాలయముతో సంబంధము
గలదు. ప్రస్తుతము వారికిగల ఇబ్బంది ఏమియుండిట్లు మార్పు
టవలన ఎట్టి లాభముకలగలదో బెనర్జీగారు వివరించరైరి.
నా అభిప్రాయముబట్టి బొంబాయి విశ్వవిద్యాలయాధికారిము
గూడ ఇండియా ప్రభుత్వమువారే పరిపాలనలని కొరెదను.
బొంబాయి ననుకరింప గోరెదను బెనర్జీగారు రనిరి. దూరపు
కొండ నునుచునామెక నాకు స్మరణకువచ్చినది. రాష్ట్రీయ
పరిపాలనము అధికారులపరి పాలనము క్రింద పరిణమించుట.
(నెనెంటు) పరిపాలనసంఘము ప్రజాప్రతినిధి సంఘముగ
నుండవలెననియును విశ్వవిద్యాలయమునై ప్రజలకధికారియధిక
ముగ నుండవలయుననియు కొరెదగినది. విశ్వవిద్యాలయముల
పై నుద్యోగుల కేటెయధికారిము నుండగూడదు. ఈ విధాన
మును మాన్యుటలో బర్మా ఆసాము శేషములవారికుండు ఆక్షే
పణలను గడునించుట ముఖ్యము నెకల్లాడుగారునుడివిరి.

మా. ఎన్. ఏ. ఆర్. కునాటు గారు.

విధానమున మార్పునవరము. బర్మావారి రాక్షేపించు
విద్యాలయములకు మొరించుచున్నవని వారికి చిహ్న
కలిగింపగూడదు. ఇట్టి మార్పునకు బర్మా రాష్ట్రములకు
జలగూడ సంగీకరింపదు. సామాన్యప్రభుత్వ పాలన
యొక్కము. బర్మా విశ్వవిద్యాలయ శాసనము ముందుసంవత్సర
మున సామ్రాజ్యశాసనసభకు రాగలదు. రెండుసంవత్సరముల
లో నావిశ్వవిద్యాలయ మేర్పడగలదని ఆర్థకునాటుగారునిరి.

మా॥ బెనర్జీగారు నుపసాదించు సీతానాథరాయి
గారును కాసింబాబు మహారాజుగారును తీర్మానము నంగీ
కరించుట యవసరమునెట్టి తీర్మానము ననుబడించిరి.

మా॥ మంగుబాయిగారు

2. రి. సంవత్సరములలో బర్మాలో విశ్వవిద్యాలయము
మేర్పడును. అంతవరకును వారు మార్పునంగీకరింపదు. అంత
వరకును సామ్రాజ్యప్రభుత్వపాలనమే యుండవలసి యుండు
ను. తీర్మాన మంగీకరింపబడినను బర్మా రాష్ట్రము విషయమున
మాత్రము సామాన్యప్రభుత్వపాలనమే జరుగవలెనని టూగా
రు నుడివిరి.

మా॥ బారువాగారు

ఈతీర్మానము స్వీకరించుటలో విద్యార్థివిషయమున
ప్రామాణ్యమును నర్ అస్తోపు ముఖర్జీగారు తో బెనర్జీ
గారు భిన్నాభిప్రాయములైరి. సంయుక్త పరగజాల
రాష్ట్రపాలకుడు మధ్య రాష్ట్రముల విశ్వవిద్యాల
యాధికారిగా నుండుటగూడ నసంబద్ధము. మధ్యరాష్ట్రముల
విషయమున మీరు యొక్కముగ ప్రవర్తించవలెనని యొకసారి
ఇండియా దొరతనమువారు సంయుక్త రాష్ట్రములవారిని హె
చ్చరింపవలసి గూడవచ్చినది. ఆ సాము సీటి గూడ సంశ్చప్తి
కరముగ లేదు. ఆసాము ఆంగ్ల పరిపాలనమునకు కేంద్రముగాక
మునుపచట కార్యాలయములలో ఆసాము భావయే వాడబ
డుచుండెను. గాని ఇప్పుడు కలకత్తా రాష్ట్రములవలె కధికముగ
వచ్చియుండుటచే ఆసాముభావ మూలబడినది. 50 సంవత్సర
ల నిరంతరాంతోళన మొనర్పినగాని కలకత్తా విశ్వవిద్యాల
యమువారు ఆసాముభావము కేంద్రముగా బోధించుట కంగీ
కరింపలేదు. అమృతబాబుపత్రికగూడ ఆసాముభావ
శిల్పభావయేయని ప్రాసించి చేపడు బర్మా రాష్ట్రములకు
విశ్వవిద్యాలయము లేర్పడననుచుగాని ఆసాములోగూడ నొక
విశ్వవిద్యాలయ మేర్పడునంతవర కిట్టి మార్పు జరుగగూడదని
ఆసాము ప్రజలచే నియోజకులగు బారువాగారు నుడివిరి.

డాక్టరు ఎమ్. ఎస్. బెనర్జీగారు తీర్మానము నను
బడించిరి.

మా. కామింగుగారు.

ఈ తీర్మానము మొదలగుటకు బంగారాదొరతనము
వారుకొంతసందియముతో సంగీకరింతురు. ఏవనబాధ్యతతో
పాటు అధికారిముగూడ నుండవలెను చెన్నపురి బొంబాయి
గవర్నరులకు గల అధికారముంతయును బంగారాదొరతనము
గూడ నియంబడలేదు. రాష్ట్రపాలనాధికారిముతో పాటు
విశ్వవిద్యాలయ పాలనాధికారిముగూడగవర్నరును కొనకుట
యే యుత్తము అని కామింగుగారు నుడివిరి.

మా. ఓల్డుహామగారు.

అన్ని రాష్ట్రములవారినిగూడ విచారింపవలెనది మార్పు
కలిగింపగూడదని చేపడు ఒరిస్సాలకుమున ఓల్డుహామ
గారు నుడివిరి.

మా॥ వాకరు గారు.

మధ్యరాష్ట్రములకు ప్రత్యేక విశ్వవిద్యాలయము నేర్ప
రుచుట వలన నిట్టి పరిస్థితిని తొలగించు కొనవలెనని ఆరాష్ట్ర
వాసులు నిరీక్షించు చున్నారు. ప్రస్తుత మున్నవిధాన మనుకరిం
పబడినది ఎవరు నవభారని వాకరు గారు మధ్యరాష్ట్రముల
వారిపక్షమున నుడివిరి.

మా॥ మాలవ్యా గారు

బంగారము చేపడు ఒరిస్సా బర్మా రాష్ట్రములకొక్క
విశ్వవిద్యాలయ ముండుట సముచితముగాదు ఆసాములగూడ
ప్రత్యేక మొక విశ్వవిద్యాలయ మవసరము అనునదిగూడ
అసాచింపదగినది. ఇప్పు డీతీర్మానము సంగీకరించినను తక్కిన
రాష్ట్రములవారి కిబ్బంది గలుగవలెనది చేయబడదచ్చునని
మాలవ్యా గారునిరి.

మా॥ మహమ్మదాబాదు రాజాగారు.

ప్రస్తుత మున్న విశ్వవిద్యాలయ కార్యనిర్వాహక
మనుమలముని కార్యనిర్వాహకులే నిరసించిరి. ఒకసేదకు
డిడ్డు యాజమానుల కెన్నడును నేరచేయబడుట. ఇండియా

గౌరవమునకు కలకత్తాకు దూరముగ నున్నది. పుస్తక విధానమునకు వారి కీర్తియును విద్యావ్యాప్తమునకు పాపములేని రాజుగా రుండిరి.

మా. పెళ్ళిగారు

వంశములో పుస్తకమును విధాన మనుకూలముగ నున్నది న బర్మా ఆసాములకు నష్టములేకుండ నీ తీర్మానము నంగీకరింపజగనని పెళ్ళిగారు రుండిరి.

గౌ. శంకరనాయకుగారు.

గౌరవమునకు వ్రాయున నాయకుగారు ప్రత్యుత్తరమునకు. తమ విశ్వవిద్యాలయాధికారమును తమతాలూకు గాపురాలకును కలకత్తానుకూలముగ రాష్ట్రములోని విద్యా యభివృద్ధియనునది పుష్కలమునకును గూడ నీ యుండును. ఇట్టి వీరకార్యములు ఇండియాగౌరవమునకు నుభూతికలదు. దెబ్బిగారు. తమ తీర్మానమునకు గాను తీసి గొనివచ్చిన వాడుకల కొంతమందికలమైనను గాని ఆ కారణమున పుస్తకము చల్పింపబడదలసిన యావశ్యకతలేదు. ఇదివరలో ప్రసంగించిన కొందరు కవులవారును అదరణ పోత్రముగారు. విశ్వవిద్యాలయ కవుల సేవకు సభికారము గుంకరాష్ట్ర గౌరవమునకు వంతుట న్యాయముని కుడింపబడినది. రాష్ట్రమునీతిగతుల గౌరవము చక్కగ నెరి గుండునుగాన ఇట్టి అధికారము వారికేమియునుట చాల ముక్తమని కారణము చెప్పవచ్చును. కాని ప్రతివాడు తీ కార యునకు తమకనుకూలించ జేసికొనగలరు ఎట్లన బర్మా వీరము లు సామ్రాజ్యముల సంబంధమున గవర్నరుగారు తైనుభావనె యవిద్యాభ్యాసాధికారులు మున్నగువారిమీదనే నాధాపన జేయుదును. అందువలన ఆ రాష్ట్రముల కన్యాయము గలగ గుదని మీర వాదింతురు.

కళాకాలము విశ్వవిద్యాలయమునకు చేర్చు సభికార మును గుంకరాష్ట్ర గౌరవమునకు కొనుగోలుమునకు కలకత్తా కవులము నుచించిరి. ఇందులకొరణమును నులభ గావ్యములే గాని పుస్తకపు నీతిగతులబట్టిమాడ నీ యధికారము రాష్ట్ర మునకు దూరముగనున్న గౌరవమున (ఇండియా) చేతిలో గుంటయే చేయవలసి తో చెడు. దూరమున నుంటుంటే ఈ విషయమునకు సంబంధించిన పుస్తకము ఇతర సంబంధములతో పులికొనబడింతురు. స్వామి పులికొనబడు తమరాష్ట్రమునూర్పు వీతికలది. మయిరగారాకనమున వీరకవులకు ఉచితరీతి నామాలాగ్ర ముగ కలిపింపబడును. పాట్నా బర్మా విశ్వవిద్యాలయమును వీర్మాను అనువరకును పుస్తకమును సీతిగతులయందు మార్పు చేయగౌరవమునకు విశ్వయింతుకొనలేదు పుస్తకమును విధా నమునకు రాష్ట్రములవారికి సంప్రదించుకొనలేదు. కాన కొంత మార్పులను యగత్యము కానవచ్చుచున్నదనిచెప్పరు అస్సా మయుక్కు మండిచెడ్డ లారయబడునని శంకరనాయకుగారు మరల పలికిరి

సురేంద్రనాథ్ దెబ్బిగారి ప్రత్యుత్తరము.

తీర్మానము గంగీకరించినందులకు దెబ్బిగారు గౌరవమునకు వారికి వందల ముచరించిరి. మరతులు లేక తీర్మానమును గౌరవమునకు రంగీకరించి యుండియెడ గుంకరాష్ట్రముల ప్రభుత్వము మిన్న ముట్టియుండును. కవులకాళిప్రాయమైన సభ్యులయెడ నాకెంతమాత్రమును వైరభావములేవు. వారి స్వాములనే నుండినో వారు కలెడిండిను యభివృద్ధియును నీనే కలెడిందునాడై యుండును బర్మా ఆసాము రాష్ట్రముల విషయమై ముచ్చటించినవారియెడ నాకు సానుభూతికలదు గౌరవమునకు రచితకాలమున బర్మా ఆసాము వీరము రాష్ట్రములలో విశ్వవిద్యాలయములను నెలకొల్పుచు గాక. ఆసాము రాష్ట్రమునకు ప్రత్యేక విశ్వవిద్యాలయము నెలకొల్పుట నాకెంతయును సంతోషము. కలకత్తా న్యాయముల విషయమున కర్మలగోర్దముగారు తీవ్రపాత్రమునకుండిరి. ఆసాములో నేడు కలిగియున్న విద్యాభివృద్ధికి కలకత్తా న్యాయవాదులే కారణమని కల్పముగా గుంకరింపనగునని దెబ్బిగారు నడిసిరి.

వోట్లతీసికొనగా తీర్మానముగీకరింపబడినదని తెలిసెడి. కాన సభ్యులకు ఈ సే 246 తేదీని సమావేశమగును.

బొంబాయి క్రొవీకలపత్రికా సంపాదకుని కేసు:— బ్రిటన్ పత్రికా యజమానినై నీరకు దాఖలుచేసినకేసు రాజధాని మాడగమేజిస్ట్రేటు (బొంబాయి) ధైరాజుగారి యెదుట విచారణ పోలింగునయ్యెను. సీర్వాసమున పాస్ గారు మరొకరి సమాజమునకు దాఖలుచేయుట వై పత్రికాసంపాదకుడు సి. ఎన్. మెనసుగారి మరొక మాద్యుగ చేర్చెను. 28-వ తేదీని ఈ కేసు మరల విచారణకు వచ్చెను.

భోర్ నెంటు జార్జి గెటెటు

21-3-1916.

చెంగల్పట్ట దిస్ట్రిక్టు మెడికలు ఆఫీసరుగారు జిల్లాబోర్డు సభ్యులుగా నిర్ణయింపబడెను.

తెలంగాణ కై రివియన్ రిచార్డు మున్షిగారిని కర్నూలు జిల్లాబోర్డు సభ్యునిగా నిర్ణయించిరి.

బల్లారిలోని కనలబజారువీధివా రందరు మున్షిని యువారికి నీటిదన్నునీయ సభ్యులములేదని గవర్నరుగారు తెలియజేసిరి.

సేలము జిల్లాలోని భక్తపూరితాలూకాయందలి మరాం దహరీకట్టయందు సామనూతగాయము మిక్కిలి దూరముగా నుండుటవలన మరాందహరీ కట్టయాలక సంఘపరిపాలనము నంది ఆ గాయమును గత ఆక్టోబరునందీ యు తప్పించిరి.

కోయంబుత్తూరు జిల్లాలోని గొల్లి నెట్టిపాలెము తాలుకాయందలి బట్టరత్తి ఆయ్యంపలేతము గాయములో పేగు న్యుత్త-వ్యాపించియుండుటవలన దెబ్బా రిమోయియ్యక తుండ ముందుగను బాముటకు యాత్రీకలు పోనూడెను.

సేలము జిల్లా, హొలూనూరు తాలూకా, దేవకానికోటలో పేగున్యుత్త వ్యాపించుటవలన జేటాయి వెంకటరమణ స్వామివారి రథోత్సవ సందర్భమునకై ఎవ్వరును పోనూడెను.

సేలము జిల్లా, అట్టూరు తాలూకాలోని కొట్టూరు యి నాందూరు సదాశివ ఆయ్యగారి కుమారుడు టి. ఎన్. వెంకటరమణ ఆయ్యగారు సేలము తాలూకాబోర్డు మెంబరుగా నియమింపబడెను.

శ్రీరత్తి శ్రీరాములుగారిని మంగళగిరిలో నలు రిజిస్ట్రార్ గుగా నియమించిరి.

కోలకట్ట కట్టాళిరామయ్యగారిని సరసాపురమునందీ దెబ్బాదేవు నలు రిజిస్ట్రార్ గా బదలాయించిరి.

మధ్యపతి అనంతగిరిరావుగారికి సగము జీతమువైసి 19 శాతము నెలపు ఇచ్చించిరి. వీరు తిన్నరల్లిలో మునసబుగా నున్నాడు.

కృష్ణస్వామి ఆయ్యంగారు శ్రీనివాస ఆయ్యంగారికి రెండు నెలలు ప్రిలిజె నెలపు ఇచ్చిరి. వారు కోయంబుత్తూరు దిస్ట్రిక్టులో ఆసిస్టెంటు ఇన్స్పెక్టరుగా నున్నాడు.

మాడగ సర్పెంటునందీ రెండవ సర్పెంటు రెండవరగతి ఓవర్సయ్యగా టి. వెంకటచలపతిమంతులుగారిని నియమించిరి.

వి. ఆయ్యమూరి ఆయ్యగారు కచ్చురగోటను గోదావరి జిల్లాలోని తూర్పుభాగమునందలి దక్షిణభాగ ఆసిస్టెంటు ఇన్స్పెక్టరుగానున్న ఎ. సి. మజుందారుగారు వారిఉత్తర కాఖా వనినూడ నిర్వహించుచుండవలెను.

మాడగసర్పెంటులోని కడవకాఖలో మొదటి తరగతి నూత్రజైవరగానున్న సి. జి. రంగస్వామి ఆయ్యగారిని టాంబరెచ్చరెవను స్ట్రీటుమిడివిజనుండి "ఇన్స్పెక్టివేషనుబు డివిజను"లోనికి మార్చిరి. కె. ఆర్. వెంకటరావు ఆయ్యగారిని 20 వ తేదీలోపున వనినండివీరువిడుదలచేయవలయును.

సేలములో అప్పుల సబార్డినేటుగానున్న ఎన్. ఆగస్టు కాశ్రిగారు కొచ్చినులోని కొచ్చిను కాఖావనియొక్క ఛార్జీని ఏప్రిల్ 10 వ తేదీకి వుచ్చుకొనవలెను.

కాజీకాఖా నెకండుగోడు ఓవర్సయ్య జి. శ్రీనివాస ఆచారి గారికి పదివలయు ప్రిలిజె నెలపు నిచ్చిరి.

సేలము ఫార్మెట్టు ఇన్స్పెక్టరు క్రింగ వనిచేయుచున్న నెకండుగోడు ఓవరు నీయరు పి. రామస్వామి ఆయ్యగారికి రెండుమాసములు ప్రిలిజె నెలపు నిచ్చిరి.

అంతపురము జిల్లాలోని మడకళిరతాలూకాయందున్న కాకి అను గ్రామములో రు. 12-11-00 విలువగల 29 బంగారు రేకు ముక్కలు గుండ్రనివి పడియుండెను. హక్కుదారులు జూలై 10వ తేదీలోగా కలెక్టరుగారి నడిగి వానిని తీసికొనవచ్చును.

కోయంబుత్తూరు జిల్లా భక్తపూరము తాలూకా కొం గూరు గాయములో నుమారు రు. 14-15-00 విలువగల కచ్చువులు దొరికినవి. వానిని మేసె 27-వతేదీని కోయంబుత్తూరు జిల్లా కలెక్టరుగారి నడిగి తీసికొనవలయును.

కడవతాలూకాలోని కత్తూరుగాయమునకు కొండకి 28 పాత రూపాయలు కప్పించినవి. హక్కుదారు కడవజిల్లా కలెక్టరుగారి కేటికి జూన్ 20 వ తేదీని 11 గంటలకు వచ్చి తీసికొనవలయును.

గోదావరి జిల్లా సీతాపురముతాలూకా నకంబుండీరావా గాయమునందు ఇరుకొండ దొరయ్యగారి పొలములో నూర్లు బొట్టిగాడు అనువానికి 80 రూపాయల సొమ్ము దొరికెను. అంత సొమ్మునకుగాని, సొమ్ములో కొంతకుగాని హక్కు దారులగువారు గోదావరి జిల్లా కలెక్టరుగారి కేటికి 1 వ తేదీని 11 గంటలకు వెళ్లి అడిగి తీసికొనవచ్చును.

విశాఖజిల్లాకు జిల్లాలోని సర్పాకట్టుము, పోలవరముల రోడ్డుప్రక్క బొల్లాలు అచ్చిగానును, మరి 13 గురుకులీనులు తాలూకా తీర్పుయందగరూ. 16-4-0 ల సొమ్ము భూమిలో దొరికినవి. హక్కుదారులు ఆగస్టు 26 వ తేదీని రెండుగంటలకు విశాఖజిల్లాకు జిల్లాకలెక్టరుగారి నడిగి, హక్కును ఋజువుచేయకొనిన ఆసాత్తు ఇచ్చి కేసుబడును.

మొయ్యక్త పరగణాలలోని యన్నత పాతశాలలు.

ఈ పాతశాలలలో చాలమంది విద్యార్థులకు బోధించుట కనుకనుకట్టు పాతశాలలను విస్తరింప చేయుటకు గూర్చి 18-12-15 వ తేదీని జరిగిన రాష్ట్రీయ కానన కథలో నుపపాదింపబడిన తీర్మానముగీకరింప బడినందున ఆ తీర్మానము నకు సరించి ఆ విషయమును గమించుట కొక సంఘము నేర్పవలసింది. ఆ సంఘమునకు మా. సి. ఎన్. దేబాస్, ఎం. ఏ. గా రధ్యయ్యగారు వి. వి రెచ్చెను గారు కార్యదర్శిగను ఎ. హెచ్. మెకంబి, రాయల హయాలు జి. ఎన్. చక్రవర్తి, ఇ. ప్రొఫెస్స, పండిత మంచలరాజుజి, మా. డాక్టరు నుండరలూ సి. వి. ఇ, మా. రా య గోపాల ప్రసాద బహదూరు మా. వ్రజవందన ప్రసాద, మా. బాబిప్రసాద్, సత్యయ్య మహమ్మదు ఆబ్దుల్ రాఫు, మా. మున్షి మసాదేవు ప్రసాద, మా. మున్షి అగ్గు ఆదిభాను, బాబిప్రసాద్ అబ్దు అహమ్మదుఖాను, రివరెండు మార్కెసు హెచ్. టచ్చే, రివరెండు విలియం కట్టింగు, ఎన్. పి. సన్యాలు సాహెబు గారు సభ్యులుగ నుండురు. 15-5-1916 వ తేదీకి పిమ్మట సాధ్యమైనంత త్వరలో నాట్లాలో వీరు సమావేశమగుదురు.

హిందూ కేళిపు తపాః:—గతనెల 1 వ తేదీని బొంబాయి నుండి బయలుదేరిన తపాః ఈ నెల 20 వ తేదీ లండను నగరమున సోమవారమునాడు కలువనాడ జేయబడినది.

ఇంజనీరు సీతారాం కేసు:—ఈ నెల 22వ తేదీని కేసు పిలువబడినది. వాగ్తముల మింకను పూర్తికాలేక, కృతధి చాలలేక. చాల గొంధము మాడగలసి వచ్చింజు యుద్ధాయి న్యాయవాది బాగ్జే గారు నడిచిరి.

బర్మా లెఫ్టినెంటు :—జట్టుల గౌరవానిగారు ఇంగ్లాండునుండి తమ పుయాణము నాపుచో నుండున గవర్నరుగారు పుస్తకము బొంబాయి నగరమును చూడరాకు.

Behar.

A Serious Railway Collision. Between Delhi-Howrah Express and a Goods Train

BANKIPORE, March 22. Information was received here this morning of a very serious collision having taken place at Dildarnagar Station, which is between Mogalsarai and Buxar, between the Delhi-Howrah express and a goods train. Great anxiety prevailed here, as great loss of life was feared. The express train passed Bankipore station at half past three in the afternoon, about 6 hours behind her time, and passengers who arrived by the train stated that they were all awakened from their sleep by the shock they received about 4 o'clock in the morning. They were thrown off their berths and some of the passengers were rather seriously hurt. They state that the drivers of the express and goods trains and the guard of the goods train are killed, but it is difficult to say so definitely. The cause of the collision is, they allege, to be attributable to some mistake at the Dildarnagar station. It is reported that the Station Master first accepted the warning for the goods train which was allowed to come in. Though she had not reached the station, he also accepted the warning for the express, and she too had left the previous station. The latter being the faster of the two trains overtook the goods train and collided with it. Four or five wagons were completely shattered, but the total damage cannot yet be ascertained. The line was blocked for some hours. Mr. S. Sinha was in the train but has escaped unhurt.

South India.

Toda Woman and Christianity.

OOTACAMUND, March 23. In the matter of the complaint by Khazun, A Toda, against Miss Grover and the ladies of the Zenana Mission already reported the Toda woman accompanied by Miss Grover and Mr. Graham appeared to-day before Mr. Grey, Divisional Magistrate. The Court was crowded with Todas. The woman questioned by the Court Translator stated that she wished to remain with the Zenana Mission people. At the request of Mr. Pattamalay the complaint was asked to question her and the reply was "Many Todas have become Christians. You also had better become Christian. I wish to remain in the Mission. Mr. Pattamalay then withdrew the case.

విషయానుక్రమణిక.

చిత్తుతొడిమలు	2
బాబులు	3
సామాన్యకావ్యము	4-5
వర్ణనావ్యాసము	
శిశువిద్యాలయము	6
కొండలెక్కుట	7
కృతివిమర్శన	8
విశ్వవిద్యాలయము	
విజ్ఞానము	9
కృతాంతములు, నైతికము	10
వర్ణనావ్యాసము	11
ఇంగ్లీషు తంత్రము	12-13, 14

ఆంధ్రపత్రిక

1916 వ సం॥ మార్చి నెల 23 వ తేది
గురువారము.

విశ్వవిద్యాలయములు

మనదేశమున విద్యాభివృద్ధి కావలయును అట్లు భావించి పరిగణించబడు చుండినందున మన దేశము లోని విశ్వవిద్యాలయములన్నియు చిత్ర విచిత్ర భంగుల నేర్పడుట సంభవించినది. ఆంధ్ర, తమిళ, కన్నడ, మళయాళ, సింహళ భాషా పుస్తకాల రకును నీమద్రాసు విశ్వవిద్యాలయ మొక్కటి నియమితమైనది. మహారాష్ట్ర, కన్నడ, ఘోష్టర భాషాపుస్తకాలకు బాంబయి విశ్వవిద్యాలయము స్థాపితమైనది. ఇటీవలి ఉడియా, ఆసామి, బర్మా భాషాపాఠశాలకు కలకత్తా విశ్వవిద్యాలయము గతియైనది. మధ్యపరగణాలలోని మహారాష్ట్ర లకును సంయుక్తపరగణాలలోని హిందీలకును అల హాబాదు విశ్వవిద్యాలయము బాసటయైనది. ఒక్క పంజాబు విశ్వవిద్యాలయము మాత్రము ఎక్కువ వ్యవస్థలకు నాకరము కాలేదు. హైందవ విశ్వవిద్యాలయములకు నీవనిధి తేర్పడి ఇప్పటికి కొంతకాలము గడచిపోయియున్నది. ప్రజలు క్రమముగా ఆంగ్ల భాషా మోహమునుండి విముక్తులయినారు. సభ్యక్రమమున వాఙ్మయరసము నాస్వాదించుటకు ప్రకృతిశాస్త్ర రహస్యముల నెరిగికొనుటకు ఆభాష మన కవశ్యావ్యవసాయమే యైనను తల్లిభాషయొక్క స్థానము నాక్రమించు కొనుట కది మాత్రము తగి యుండ లేదనుట ఎల్లరును అంగీకరింప సిద్ధుడైనారు. ఎప్పుడు దేశ భాషలను పర భాష కంటె మున్నగా నెన్నవలయుననునభిమాన ముకులించెనో అన్నదే దేశభాషల కాధారభూము లగు ప్రత్యేక ప్రదేశములకు ప్రత్యేక వ్యక్తిత్వ మవ సరమును సిద్ధాంతము పొడపూపెను. ఆసిద్ధాంత మును మహాపూర్వకముగా నంగీకరించుటకు ఇంకను కొందరు వెనుదీయ చున్నను అందులో నంత యౌతమగు విద్యావీర ప్రత్యేకత్వమును మాత్ర ము సహజముగాను ధారాళముగాను అందరును ఆమోదించుచున్నారు. బోధక దేశభాష మూలక ముకావలయునా యనక్రొత్త యొకిను విమర్శింప బడుచునే యున్నదిగాని భాషా ప్రదేశములకు ప్రత్యేక విశ్వవిద్యాలయములు లుండ వలయునని

మాత్రము ఏకాభిప్రాయము ప్రబలి యున్నది. ఇందుకు మిక్కిలి బలవత్తరమగు నిదర్శనము నిన్ను టిదినము ఇండియా శాసనసభలో కానవచ్చెను. ఒడియా, బంగళా, ఆసామి, బర్మీ భాషాపుస్తకాలకు నొక్కటిగా నుండుచు వచ్చిన కలకత్తా విశ్వ విద్యాలయమునకు మనరాజప్రతినిధిగారు అధ్యక్షులుగా నుండుట యాచారమైనది. దేశరాజధానిగా కలకత్తా నెగడినంత కాలము ఈయాచారమునకు నిండు అర్థముండినది. దేశరాజధానిలోని విశ్వవిద్యాలయమునకు దేశపరిపాలకులలో నుత్తముండగు రాజప్రతినిధి అధ్యక్షుడుగా నుండుట సమంజసముగానే యుండినది. రాజధాని కలకత్తానుండి మారి ఢిల్లీయై ఏర్పడిన పిదపనుగూడ రాజప్రతినిధి గారు కలకత్తా విశ్వవిద్యాలయమునకు అధ్యక్షులుగా నుండుచు వచ్చుచున్నారు. సామాన్యముగా నేవిశ్వవిద్యాలయములను ఉపాధ్యక్షుడే కార్య నిర్వాహకుడుగా నుండును. కావున అధ్యక్షుడు కొంతదూరములోని వాడైనను నష్టములేదు. కర్ణాట ప్రభుత్వగారి విశ్వవిద్యాలయముల శాసనపు ప్రభావముచేత విశ్వవిద్యాలయ సభ్యుల బలము తగ్గిపోయి కార్యనిర్వాహక సంఘమువారి కల్లికి నడ్డము లేని పరిస్థితి యేర్పడినది. ఆకార్యనిర్వాహక సంఘమునకు అధికార ప్రాబల్యము పోయెను. కావున అధ్యక్షుడు స్థానికాధికార వర్గమునకు నెంత దూరమున నుండగలవాడయిన నంత ముండిదియను వాదము కొంతవరకు నంగీకరింప దగి యున్నది. అయినను నిన్నటిదినము ఇతర కారణములను బట్టి గా. బాబు సురేంద్రనాథు గారికి యుక్తమమును చెప్పిరి. కలకత్తా విశ్వవిద్యాలయాధ్యక్షుల రాజప్రతినిధిగారి నుండి బంగళారాష్ట్రపు గవర్నరుగారికి మార్పవలసినదని కోరిరి. ఇందుకు హేతువులు లేకపోలేదు. దూరస్థుడగు నధ్యక్షుడు ఉదా రుండయిననే తప్ప స్థానికాధికారివర్గపు చేతిలో కీలు బొమ్మ కాకమానకు. అందుచేత దూరస్థుడగు నధ్యక్షుని నుంచుకొనుట యెల్లప్పుడును లాభదాయకము కాదు. కావుననే సురేంద్రనాథు గారు మార్పును కోరిరి. అయిన కలకత్తా విశ్వవిద్యాలయము సధికారమున ఒరిస్తూ ఆసామి, బర్మా లుండుటచే ఆయాపరగణాల ప్రతినిధులు సురేంద్రనాథు గారి యుక్తమమునకు సభ్యులరము చెప్పవలసివచ్చెనారు. ఆంగ్లభాషయే పరమామృత మను సంపూర్ణవిశ్వాస ముండిన కాలమున నైజామ్ నీమిథ్యంతరములు వచ్చియుండ నోపవు. నిన్నటి చర్చలో గా. బాబువారు దేశ భాషలకు కలుగు నన్యాయమును ప్రముఖముగా నుపన్యసించిరి. ఒకప్పుడు అలహాబాదు విశ్వ విద్యాలయము మధ్యపరగణాల దేశభాషల కన్యాయ మొనర్పగా ఇండియా ప్రభుత్వమువారు హెచ్చరింపవలసినవారైరట. ఆసామివారనభ వించిన యనుభవములును సంశ్లేషితములు కావట, ఆసామి బ్రటిషువారి ప్రభుత్వములోనికి రాకముందు రాజ్యభాష స్వదేశభాషగా నుండిన దట! అట్టి రాజ్యభాషను గూడ బంగళీలు తరుమగొట్టి ఆసామి ప్రజల సంవత్సరములు ప్రయత్నముచేసినదటగాని అదియు నొక భాష యని విశ్వవిద్యాలయములో నంగీకరించలేదట! నేటికిని అమృతబాహుపత్ర ఆసామిభాషను

ఉపభాషక్రింద కట్టివిడుచుచుండునట! ప్రబలులు బలహీనులభాషకుం గూడ జేటుదలంతురు గదా! సురేంద్ర నాథుగారి యుక్తమమును బర్మావతి నిధియు నంగీకరింపలేదు. బాబువారు బీహారు బర్మాలకు త్వరలో విశ్వవిద్యాలయము లేర్పడ నున్నవనిచెప్పి ఆసామికు గూడ విశ్వవిద్యాలయ మేర్పడువరకు ఈయుక్తమ మంగీకరింప రా దని వాదించగా బర్మాప్రతినిధిగారు తమకు రెండేడ్లలోనో మూడేడ్లలోనో విశ్వవిద్యాలయము రానున్నదనియు వంతదనుక ఏమాళ్ళును గూడ దనియు వాక్రుచ్చిరి. మధ్యపరగణాలప్రతినిధి తమకు విశ్వ విద్యాలయము ప్రత్యేకము రానున్నందున విశేష చర్చ యనవసర మనియు దమకును అలహాబాదు విశ్వ విద్యాలయమునకును గల సంబంధములు అదర్శములుగా దీసికొనదగి యుండ లేదనియు చెప్పిరి. ఈరీతిగా నిన్నటిదినము ఇండియా శాసన సభలో రాష్ట్రాధిపతిగారు ప్రత్యేక విశ్వవిద్యాలయములు కోరబడియెను. దేశభాషల యాధార మీ విశ్వవిద్యాలయములకు నుండవలయు ననుట యస్పష్టముగా కానవచ్చెను. గా. సర్ శంకర నామరుగారు బహుశాంతముగా సురేంద్రనాథు గారికి ప్రత్యుత్తరమిచ్చుటలో తాము సమయము వచ్చినప్పుడు ఆసామిభాష కన్యాయము జరుగ కుండ జూచెదరనియు బర్మావిశ్వవిద్యాలయమును బీహారు ఒరిస్సాలకు పాట్ల విశ్వవిద్యాలయమును ఏర్పడువరకు ఈసంగతు లాలోచించుటకు వీలు లేదనియు సూచిరి. ఆసామిభాషయొక్క లాభాలాభములను తప్పక గమనింతు మని మియొక మాకు నొక్కిచెప్పిరి. రెండు క్రొత్త విశ్వవిద్యాలయము లధికాలమున నేర్పడ నుండుటయు ఇండియా ప్రభుత్వము వారు దేశభాషల సంరక్షణము నంగీకరించుటయు రెండును ప్రభుత్వము వారి పద్ధతిలో కలిగిన మార్పును సూచించుచున్నవి. భాష కొక విశ్వవిద్యాలయమును సంపాదించుటయు తుదకు రాష్ట్రవిభజనముభాషాధారక మొనర్చుటయు మర ప్రయత్నములపై నాధారపడి యుండ గలవు. ఆంధ్రులు గమనింతురు గాక యని కోరుచున్నాము.

కొండలెక్కుట.

ఎంశకాలము ఎక్కిరా నారాభించి. ది. కొండలెక్కుటకు నెందరో నిండు వాంఛ లిడుకొని యువ్విభులూరుచున్నారు. ఇప్పటికే ప్రతికక్షివారు తమపనిని ఆరంభించినారు. దండుగలను ఆవలసినదని హెచ్చరింప మొదలడినారు. కడచిన మన శాసనసభలోనే యొక తీర్మానము చెప్పుటకు గా. బి. వి. సరిసింహయ్యగారు రాలొచ్చింది రట! ఆలోచించిన మాత్రమున తీర్మానము తెచ్చుటకు వీలు లేదు. మన గౌరవనీయ సభ్యుల కంతటియధికారములేదు. వారద్దానిని సభాసమావేశమునకు పని దినములు ముందుగనే కాగితముపై వ్రాసి ప్రభుత్వమువారికి పంపవలెను. అందులో సంస్కారము లవసరము లగునెని ప్రభుత్వమువారు ఇట్టి సంస్కార మవసర మనితెలుపుచు సభ్యునికి బంపుదురు. ఆసంస్కారములను నియమితకాలమున చేసి పంపిన యెడల ప్రభుత్వమువారు తీర్మానము నుపక్రమింప నుత్తరువు దయచేయుదురు. ఏతీర్మానము నయినను తిరస్కరించుటకును ప్రభుత్వము వారికి పూర్ణాధికారము కలదు. ఈయధికారము

కారణముగ మన స్థానిక ప్రభుత్వమువారు గా. నరసింహయ్యగారిని తీర్మానము నుపసంహరించు కొనవలసిన దని కోరిరి. వారు పసంహరించుకొన లేదు. ప్రభుత్వమువారు తీర్మానము వివాదములను దెచ్చునది కావున కూడదని వాదించిరట! అట్లయ్య ను అయ్యగారు వినలేదు. శాసనసభాధ్యక్షుడు అనగా గవర్నరుగారు అందుమీదట తీర్మానమును తిరస్కరించిరి. ఈసంగతులు హిందూపత్రికకు తెలి యుటచే నాపత్రిక ప్రకటించిరి. కడచిన సంవత్సరము కూడ నిట్లే యొకసభ్యుడు తీర్మానమును తే నాలోచించగా ప్రభుత్వాధికారు లాతని బుజ్జ గించి తీర్మానమును నుపసంహరించుకొన జేసెరట! ఈ తీర్మానసందర్భమున మాత్రము మనప్రభుత్వ మువారిట్లు ప్రవర్తించి యుండుట విస్మయజనక ముగా నున్నది. వివాదమును పురికొల్పు ననగా నెచ్చోనుండి వివాదము రాగలదు. ప్రజలద్రవ్య మును వెచ్చపెట్టి హాయిగా నీలగిరులలో చల్లం దనము ననుభవించు నుత్త మోద్యోగీయులేకదా ఈతీర్మానము నడ్డవలసినవారు. ప్రభుత్వోద్యోగీ యుల స్వల్పసంతుష్టిని ప్రభుత్వమువారు అణంకు లేక యుష్కారనియూ తలంపవలెను. వారి య కారణాసంతుష్టికంటె ప్రజల సకారణా సంతుష్టి ఎక్కువ గమనింపదగినది కాదా పెంట్లండు ప్రభు గారేల యాలోచింప కున్నారోగదా! హైందవ భూమిలోని యితర ప్రభుత్వములవారు ఈవిండ్ కాలపు దండుగలను తగ్గించజూచు చుండుట యైన మన ప్రభుత్వము వారికి మార్గదర్శకము కాకూ డదా? సంయుక్త పరగణాల శాసనసభ యొక్క కడపటి సమావేశమున గా. డాక్టరు తేజీ బహ దూర్ పుచ్చగారు కొండలవ్యయమునందు పదివేల రూపాయలు తగ్గించవలసిన దని కోరిరి. ప్రభుత్వ సభ్యుని ప్రత్యుత్తరమున నీక్రింది వాక్యము లున్నవి.

“ఇట్టి రెట్టి వెంటు గవర్నరుగారు అధికారమునకు వచ్చిననాడే కొండలవ్యయపు పశ్చియ నండు కనుగొన నున రెండును బహుభాగితో శాలోచించబడియెను. వెంటనే వ్యయములలో రూ 10,000 లు తగ్గించవలసినదని నిశ్చయించితిమి. అందుకుగాను కొన్ని కార్యాలయముల రాజధానిలోనే వదిలిపోవుచున్నాము. ఈసంవత్సర మింకను ఎక్కువకార్యాలయములను వదిలి పోవ నిశ్చయించివారము. కార్యాలయములకై కొండభూములను కనుమండి మొత్తమును రూ 14,500 ల నుండి 7,460 లకు తగ్గించివాము.

మనరాజధాని యంతెలు చూతురా 1915-16 లో నీలగిరి యావాసమునకు నై రు 57,560లుగా నుండ 1916-17 లో రు 57,610 లకు పెరిగింది. ఎక్కడి సంయుక్తపరగణాలు? ఎక్కడి మద్రాసు రాజధాని? అచ్చట వ్యయము తగ్గుచుండ నిచ్చట హైందవాంగ్ల పత్రికలు పర్వతావాసమును నేనా భిప్రాయముగా ఖండించుచున్నను ప్రజావతినిధికి తీర్మానమును విమర్శించునంతటి స్వాతంత్ర్యముయ నను లేక పోయినది. యుద్ధనిధి కెన్నియో విధ ముల నందరచేతను సహాయము చేయుచు నుదా రులు పెంట్లండు ప్రభువుగారే విలవ్యయత్వము నకు వ్యతిరేకు లగుట యంతే మంచి నిదర్శనము మాత్రము కాజాలదు.

ఆయుధ శాసనము.

కడతన ఇండియా శాసనసభాసభలో గా. రామా రాయణింగారు ఆయుధ శాసనమునుండి యెందరకు ౫౮ సం ద్రెండెండలో రోధము మూపుబడినదియో లెక్క తెలుపరల సినదని కోరిరి. ఆయన కి క్రింది ప్రత్యుత్తరము ఫలమునని.

“ఆయుధ శాసనము క్రింద లై సెన్సులియ్య అధికార తండ్రికో కలదు. పశ్చిమ గోత్రుత్వ మిచ్చుదలచిన యెడల సందర్శనప్రసంగము విషయముల తెలిసికొనవలసి యుండును అట్లు కచ్చపటి లెక్క జేయుటవలన తదను గుణ ఫలము కలుగదు.”

ఇదియంతయు విశ్రాంతి. హైందవ భూమిలో నెందరికి ఆయుధశాసనముయొక్క నిరోధములేలగినదియో ప్రభుత్వము వారు గుంభయగా జెప్పలేకుండుట మొదటి లోపము. చెప్ప వలెయిచ్చిందనను ఫలముండదనుట రెండవ లోపము. ఒకవేళ నా యంతెలు దెల్పినచో రానురానుశాసనము ఎక్కువయగు విశ్రాంతి నువయోగింపబడుచున్నదనవిషయము బయటపడు నని ప్రభుత్వాధికారులు జరికరా! తెలియక ప్రజ లేమియో యాడికొనుటకన్న తెలిసి లోపమును చూపింపించుటకు యిచ్చింతుట యిరువారులకు లాభకరము కాదా?

మన యర్థశాస్త్ర పండితుడు.

విశ్వవిద్యాలయము దబ్బులినుచుండునందులకు మనయర్థ శాస్త్రపండితుడు అప్పదప్ప యువశాస్త్రజ్ఞులచే మన వీరుల దనుక జూచుచున్నాడు. ఆయన తలపెట్టిన ఆర్థికశాస్త్రజ్ఞ ములు తీరినవి. మొన్నటిదినము పుత్తేకముగా పచ్చయప్ప కళాభవనమున హైందవభూమిలోని భృగులనుగురించి స్టేటరు గారువ్యవహరించిరి. మనపటి యువశాస్త్రజ్ఞులలోకంటె నీయువ శాస్త్రజ్ఞులను గుణము గావచ్చుటకు సంతోషించుచున్నాము. ఒక్కరిపొద్దు ననుసరించి హైందవవిశ్రాంతి సురక్షణ మన శరచయివో కొన్నిటికి నియంతలయనని స్టేటరుగారు చెప్పి నట్లు తెలియుచున్నది. తాము అంగపరిపాలన ఈస్తు ఇండియా కంటె నీ జాతికంటె నిర్దుష్టము వాదించవలసినయూ ఉప్పు పప్పు తమక ఆశ్వాతపు తన్నుగా కన్నించుచున్నదనియూ వాచుచున్నది. ఇంతటి నిష్కృష్టమత్వము నిజముగా పుకొన నీయదు.

హోబరుపార్కు నిర్మదర్శనము.

ఉదకమండలము.

శ్రీకవ్వగుగారి నూచనప్రకారము ప్రదర్శనపు ఏర్పా టులను చేయుట కేర్పరుపబడిన కమిటివారు గురువారము నాడు కలెక్టరుగారి కార్యాలయమున జరగజూ కార్కురుగారి యభ్యుత్తరక్రింద సమావేశమైరి. కమిటి సభ్యులు నగరము నుండి విచ్చేసిరి. 16 గురు సభ్యులుగల కార్యనిర్వాహక సంఘ మొకటి ఏర్పాటుచేయబడినది. ప్రదర్శనమును జయప్రదముగ నిర్వహించుటకై సంఘమువారు ననుసరింపవలయు విధులు పెక్కులు నూచించబడినవి. జిమ్భానాకమిటివాదా తేదీలను తేమయావరణమున ఆశ్చర్యకరమగు జరపుటవలన, తిమ్మల మున చేహూస ధవళము యుద్ధనిధి కిచ్చుటవలన నిశ్చయించి యుండిరిని మేజరుబార్డుగారి నూచించిరి. ఇట్టి అధికార విభజన నుండిన కార్యభంగ మగు ననియు, పుత్తేకముగ రెండు ప్రదర్శనములు జరుపకూడదనియు, పార్కు ప్రదర్శనపు కమిటివారే ప్రదర్శనమును నడుపుటవలన హోబర్డు పార్కు మందరమును జిమ్భానా కమిటివారు పార్కు ప్రదర్శన సంఘమువారి కతము చేయవలసిందని కోరవలసినదనియు సభవారి పక్షమున రోలెండ్రును గానీసాన్నిగార్డు తెలియజేసిరి. కార్యనిర్వాహక సంఘ మున జిమ్భానా కమిటివారు పెక్కుండు సభ్యులుగ నుండి రనియు తత్కాలమున వివాదములు సంభవించి రసాభాసము జరుగనేరదనియు సభాధ్యక్షుడనెను. చుండరముయొక్క ఆస రణము మేనెల 12, 18 తేదీలయందు పార్కు ప్రదర్శన కమిటివారు యధికారమున నుండవలసి నను తీర్మానము నుపపాదించి ఈతీర్మానము నేను సభవారి యభిప్రాయము నారముగోరదనని రోలెండ్రుగారునిరి. ఆతీర్మానమును గానీ సాన్నిగారు బలపరచిరి. తీర్మాన ముమోదించబడినది.

బంకురాక్షాసుము

నిన్నటి సాయంకాలపు సభ.

చెన్నపట్టణమునకు రమారమి 5 మైళ్ల దూరముననున్న పెరంబూరులో నిన్న సాయంకాలము 6 గంటలకు బంకురాక్షాసుములన బాధపడు జనుల సాహాయ్యము నిమిత్త మొక సభ జలుకబడినది. సభాభవనము పురజులలో కిటకిటలాడు చుండెను. ఆంధ్రప్రదేశ్ శాసనసభకులకు గాడిచెర్ల హరి సర్వోత్తమరావుగారు అగ్రాసవాధిపత్యము వహించిరి. డా. పిడితులగు బంకురా వ్రజులకు అన్ని విధముల సాహాయ్యము చేయవలయునని పాటలను కోరుచుట్టిరి. రంగసాధునాయకు గారును, గాగ్రుమహాశయు, నూకా నండితుడును, తదితరులు నువ్వనిరి. 8 రూపాయలు సభయందు వెంటనే కనులయినవి. 20 రూపాయలకు వాగ్దానము చేయబడినది. చందాలను ననూలుచేయు నిమిత్త మొక సంఘము నియ మింపబడినది.

స్థానిక వార్తలు

మదరాసు పురపాలక సంఘము:—వై సంగు ము వారు 29 తేదీ బుధవారమునాడు సాయంకాలము 5-15 గంటలకు సంఘకార్యాలయములో సమావేశమయిరి.

బంకురాక్షాసునిధి:—నెల్లూరులో కాపురీధియం దున్న శీరేశలింగసంఘమునకు బంకురాక్షాసునిధికి రూ 20 ల ను ఈ దినమున మాకార్యాలయమునకు బంపివారు.

విద్యాశాఖా పద్ధతులు:—టూర్కొంగు హిందూ కళాశాలకు కాదుటకు. మార్కుహంటరు, ఇ. ఎమ్. మెక్ మైక్, బి. హుమంతరావు గార్లు తిరువల్వేరికి నిన్నటి మొదలు ఈ లోటులో పోయిరి

సకన్యత వివోధిని సభ:—వై సభవారు 26-వ తేదీ ఆదివారము సాయంకాలము 5 గంటలకు ఇక్టోరియా పల్లిను ఉందిరచుట ఆంధ్రప్రదేశ్ భావయంను పుష్కల నాటకమును ప్రదర్శించెదరు.

ఒక సేవకుడు:—మదరాసు దొరతనమువారి సెక్రటేరియములోని లోకలు మ్యూనిసిపల్ శాఖలో సేవకుడుగనున్న జగన్నాధరావు ఆనువాడు దొరతనమువారి కాగితముల కట్టలను రెండింటిని దొంగిలించెను. అందువలన వారికి మూడుమాస యలు కఠినశిక్ష విధింపబడెను.

హోలీను బహుశుతులు:—ఇకరక దొరకకుండ నుండి ఒకసేకన్దు పట్టుకొనండుకు సబుఇంస్పెక్టర్ సవ దారు హుస్సేనుగారిని, జేరరాజులు అను! హెడ్డుకానిష్టేబులు ను బాగాపనిచేసేటటు దివ్యుటి కమిషనరుగారు గ్రంథస్థ మొనరించిరి

ఎస్. పి. సి. ఏ. న్యాయసభ, 1915:—ఈ నెల 31-వ తేదీ శుక్రవారమునాడు ఈ క్రింది బహుమాన ములు కుండిపెట్టబడును. ఇంగ్లీషు న్యాయములు ప్రజిడెన్సీ కాలేజీ బంగారుపతకము కె.సి క్రిగివాసనగారి కిచ్చబడును. పచ్చయప్పకాలేజీ బహుమతులు ఆర్. శతకోపముగారికిని ఎమ్. గోవిందనుగారికిని నియ్యబడును. శేకభాషా వ్యాసము ఎస్. జి. నుబిన్యాయ్యునకు (బి. ఎమ్. కాలేజీ కల్లికోట) వెండిపతక మిచ్చబడినది.

దక్షిణ ఇండియా బ్రహ్మసమాజము:—

25 వ తేదీ శనివారము సాయంకాలము 6 గంటలకు బార్టిలౌ ను, ఆగ్లాపిల్లపిల్లగారి 27 వ నెంబరు మందిరములో చెన్నపురి వారీయలు సమావేశము జరుగును. భారతీయ శ్రీవిద్యను గూర్చి దొరతనమువారి చూపిన ఆదరణమునకు కొంతవారి సభినందించుట వీరి యుద్దేశము. శ్రీమతి కె.ఎ. మంగమ్మ, కందస్వామిశెట్టి నతి, లక్ష్మీరతిసతి, సర్వోత్తమరావుసతి, త్యాగరాయమొదలియారు సతి మున్నగువారు రువ్వనించెద రు. ఎ. గోవిందరాజులు కన్యకా సభాధిపత్యము వహింతురు.

రైల్వే డీకొనుట:—మొగల్లూరు బి. గౌరసర్వేపతులకు నడుమనుండు దిల్లసుగ బిల్డెష యొద్ద థిల్లి ఎక్స్ ప్రెసు రైలును సామానులరైలును డిగోనినవి. ఈవృత్తాంతము నేటి ఉదయము న (22-3-16) తెలియగానే బాంకిపురము ఆశ్రయ పులిలె ను. ఉధ్యాన్నము రిక్తగం. ఎక్స్ ప్రెసుగయియు బాంకి పుర మునుగడచినది. ఆరుగంట లాలస్య మైనది. తెల్లవారుజామున నాలుగుగంటలకు తాము నిద్రపోనుండి త్రుల్లికపడితిమియూ కొందరు ప్రయాణికులు బల్లలవైకుండి క్రొందపడిరియు కొందరికి బలమును గాయములు తగిలినయియు ఈరైలువై వచ్చిప్రయాణికులు తెలియపరచిరి. రెండురైల్లు తాలూకు డ్రెగము సామానుల బండి తాలూకు గార్డును చచ్చిపోయిరి వారుచెప్పయండిరి గాని నిరారణగా చెప్పటకు వీలలేదు. డిలరు సగరస్టేషను ఈ ద్యోగులు ప్రమాదముచే నీరైలు డిగోనినను తెలియకచ్చిరి. సామానుల బండిస్టేషనును చేరక పూర్వమే స్టేషను మార్పుకు యోగింజరు బండికి గూడ హెచ్చరిక బుచ్చుకొనెను. ఆబండి సామానుల బండికంటె శీఘ్రగమనముల దిక్కుచే దాని త్వరలోగలసికొని డిగోనెను. శాలుగైదు బండ్లు పూర్వముగ ధ్వంసమైనవి. మొత్తము నష్ట మింకను తెలియరాలేదు. కొన్నిగంటల పరకు ఇకవదారివై రైల్లు నడచుటలేదు. ఎస్. సింహ గారు ప్రయాణికులలో నొకరుగ నుండి గారు పుమాదము నందలేదు.

కృతివిమర్శనము

అపూర్వ సంఘ సంస్కరణము *

వాఙ్మయము చిహ్నము. దీనికాఖ్య తండ్రివలన
ముఖ్యము. అందులోని మహాభాషలు రెండు: గద్యపద్యములు. ఈ
రెంటియొక్క నాణ్యతలలో నొకవారిగుణము రెండవదాన
నుండదనికాని యొందరాదనికానిచెప్ప సాహసించరాదు. ను,
గద్యప్రపంచము సామాన్యముగా విజ్ఞానవాక్యము, పద్యప్ర
పంచము సామాన్యముగా సంకేతవా సంస్కారము. మానవ
స్వభావము, భావసంబంధము రెంటికిని ప్రత్యేకసామ్యము
గలవు. విజ్ఞానవాక్యము తాత్వికసామ్యము వాహించును.
సంకేతవా సంస్కారము మానవజీవితమును బురికొల్పి
తాత్విక సామ్యభావముగలను. మానవుని నడవీంపగలగును.
అదియందుకొక సంకేతవా విజ్ఞానము అనందపరకత్వం
బునకు శ్రోతం గొనినది. ఆపెద్దవాక్యపుత్రిక యను నన్న
వోవలెయొక్క వాక్యముల సాంఘికము చేయు. మానవత్వ
కర్మకం బయి మనవచాసంస్కరణసాహకరం. ఆనంద
లోక సంధానములై రచనానుభవ కావుననే పద్యప్రపంచము
ను సర్వవిధముల నామమున మిన్నగా నెన్ని
చిన్నవాటినుండియు రచనము మెనుచున్నది. నన్నియున్న
వారు. ఈపద్యప్రపంచమున నెన్నియోవిభాగాలు పాడెను
యున్నవి. అన్ని చేతులయందును వచనరచనను నిజమందెట్లు
టరుసాధనముల పూర్వము లేమిందేనీయు పద్యము ముఖ్యము
గా పరంపరగా విలసించుచు యగుటచేనీయు మొదటమొదట
పద్యమే వాఙ్మయమొగము అన్నింటికి ముఖ్యమొగముచు
వచ్చెను. అందుచేతనే ధర్మకావ్యములు గూడ పద్యకావ్య
ములుగా వెలువడుట సంభవించినది. కావుననే మనలాక్షణికులు
ప్రభుస్మియు అను నొక విభాగమును కావ్యప్రపంచమున
నేర్పడుటయు వచనమైనది. నిజముగా ప్రభుస్మియు కావ్య
ప్రపంచముగా న్నాదమరంజక మగు వ్యక్తియు చేరకపోలేదు
గాని, ప్రభుస్మియు కావ్యమే న్నాదమరంజక విజ్ఞానము
మునకు తావులేకుండలేదుటచేసి ఈవిభాగము పద్యప్రపంచ
మున చేతుల కద్యమనకు చిన్నమాత్రమును ఘోరముని
మంబుననియే చెప్పవలసియున్నది. ప్రభుస్మియుచుండెద
దిగ ము లాక్షణికులు మాన్యమియును నుడిచిరి. ఈవిభా
గము ధర్మకావ్యములకు కట్టియాజ్ఞాప్రపంచమును నిజమ
రక్షణాప్రపంచముగాక కాంతానమియునను జేరు కావ్య
ప్రపంచమునకెట్టి యానందభావకంబుగాక రెంటిని నమ్మి
లింప బోయిచున్నది. ప్రభుస్మియు ముఖ్యముగా కల్ప
ముగా కల్పప్రధానము అని ప్రతాపద్రుడికాదెను వాక్రచ్చి
యున్నాడు. మనలాక్షణికులు మాన్యమియులలో పూర్వ
లిపివనములకు మును బోధను చేయు పురాణములను మాత్రము
చేర్చుచున్నాడు. మునుద్దగనువు కావ్యమున కధారముయక
యప్పుడు గూడ కథ విశేషభాగము స్వకపాలకత్వము మగు
నేని అట్టివానిని కాంతానమియుప్రపంచమున చేర్చివారు.
పూర్వముగా స్వకపాలకత్వము అగునది పారి స్థితి అ
యమోదము సంకతగా నందలేదు. ఆమోదము
నందనిమాత్రము పారిస్థితి స్వకపాలకత్వము కావ్య
ములను నిలపలేదని యభిప్రాయపడెను. కల్పితకావ్య
ములు కృత్రిమరత్నములని వారు వ్యవహరించినను కాదంబరి
కిని ప్రబోధచందోదయమునకు ఉత్తమగౌరవము నిచ్చుట
మాత్రము తప్పలేదు. ప్రబోధచందోదయము ననుసరించు
కాదంబరి ననుసరించును ననేక రచనలు తరువాత వెలసి
యందుట మన వాఙ్మయ చరిత్రము నెరింగినవారి కందజులను
జదివెను. కల్పిత కావ్యప్రపంచమున కాదంబరి యొక తెగకు
చేరుచున్నది. ప్రబోధ చందోదయము మరయొక తెగకు
చేరుచున్నది. ప్రబోధమియు నున్నా కృత్రిమియు కాంతా
నమియు కృత్రిమముల నిజములను గలిపించినట్టి వారు ప్ర
బోధచందోదయము మాన్యమియుప్రపంచమునకు చేరునని
యొకాదంబరి కాంతానమియు ప్రపంచమునకు చేరు ననియు
స్వయంబరంబు. స్వకపాలకత్వము గ్రంథములలో ప్రభుస్మి
తములకు చేరుననియు లేకపోలేదు. అని నీతికావ్యములు.
భర్తృహరి చేరున ఇత్యాదుల పద్యములు ఈవిభాగమున చేరు
నని చెప్పవలసియున్నది. ఈ రీతిగా స్వకపాలకత్వము కావ్య
ప్రపంచమునకాదే నున లాక్షణికుల విభాగముల క్రిందికి
చేర్చుచున్నాడు. మాన్యమియు నిర్వచనములను బట్టి స్వకంప్రవాహ

య ప్రపంచ మేర్పడుచున్నది. ప్రపంచమున నీ విషయ ముత్తమ
విచారణీయము యున్నది. ప్రపంచమున నీ యాంశమునకు
కల్పితకావ్యప్రపంచమునందలి మాన్యమియు విభాగ పరిశీలన
యవసరము. ఈ విభాగమునకు సామాన్య వాఙ్మయము
నందలి 'కావ్య' అను నామమున నొప్పు విభాగము సరిపో
వచ్చునని చెప్పవలసియున్నది. కావ్యమనకు ముఖ్యముగా మొకటి
యున్నది చతుర్థానుభావిత తన గుట్టు అంశములను బయట
పడవలసియు. కాని, అది తన్ను గుఱించి ప్రాముఖ్యమున్నది
అదినికొక పదము జరిపవచ్చును. ఇంత చతుర్థానుభావముగా మన
గుట్టు మనకే బయటపడుచున్నదను మాన్యము అతని వదనమున
మాన్యములయను. సామాన్య ప్రపంచమున నీ వాఙ్మయ
సాధన మెంతయు చక్కగా నుపయోగించబడినది. వ్యక్తి
లోకములనే గాక సంఘలోకములను గూడ ఆయాకాలమున
కనువకురీతిని ప్రతిఫలించుచుంటున్న అనేకము మహా కవులు
తమ ధర్మముగ నొనర్చుకొనవచ్చుచున్నాడు. మనకి సాధనము
వచన కావ్యములగునాడ నుత్తమముకల్పముకల్పముగా నొనర్చు
బడినది. మన వాఙ్మయమునకు ఈ పోకడ అన్నియును లేక
పోలేదుకాని అభివృద్ధిమాత్ర మిప్పటి కీసాధనమునకు పోవు
గా కలుగలేదు. ఈ సాధనము ప్రత్యేకముగా నేర్పడినదనియు
చెప్పరాదు. ప్రబోధచందోదయ ప్రపంచ ఇదివలె చేసెలిమి.
అదివంతులను సంస్కరింప నేర్పడినది. మధనాత్మిక కాంత
రచనయు ప్రధానము. వ్యక్తిసంగతి తీసికొంటున్నది రామ
లింగేశ కళకంబును చంద్రరేఖా విలాసంబును నీరెంటి నుచు
నారించుచున్నాడు. ఈ రెంటి చరిత్రముచేతనే మన వాఙ్మయ
మున నీవంశప్రపంచ మేల నుభివృద్ధి కాలేదో వివరింపవచ్చును.
రామలింగేశ కళకమునకు ఉన్న గౌరవము చంద్రరేఖా విలా
సంబునకు లేదు. కారణము దూర మరయ వచనము లేదు.
రామలింగేశకళకమునందలి మానము సాత్త్వికగుణ భూయిష్ట
మునటరు రాదు గాని రాజసగుణ భూయిష్ట మునటరు నంది
యెను లేదు. చంద్రరేఖావిలాసములోని మాన్యము మహా
తామస భూయిష్టము. దీనినే తిట్టకవిత్వ మని మనవారు వ్యవ
హరించుచున్నాడు. సామాన్యమానవులకు తాత్కాలికతామస
మాతని నావరించుకొనిన నీ తన్ను తిట్టకవిత్వమందేబాంధు.
అట్టి తిట్టక విత్వము తాత్కాలికమాత్రములే యొకరింబును.
అంగమునకు ఇట్టిగతి మానవచతు తప్పలేదు. ఉత్తమసా
ధనంధకర్త అనిపించుకొనిన పోవు స్వీయ రచన లెన్నియో
నేడు మూలపడిపోయినవి. వాని సంఘము నుద్దేశించి చేప
రచనలును చతుర్థానుభావము ఎందలో లేరు. కాని స్వీయ
వాగ్దానమునా సాత్త్వికరత్నములను అడిగినను అతని యను
సారమున ప్రాచీన సాత్త్వికమానవచతున నేటికిని జనరంజ
కములుగా నున్నవి. మన దేశమున నొకప్పుడు వెలసిన ప్రవాస
ములకు వెలసిన సామ్రాజ్యమున వాని తామసభక్తియే కార
ణము. ఈవిభాగముల మాత్రమే కాక వికటకవిత్వము నొందు
గూడ ఈ మానవభక్తియను చేర్చవచ్చును. వానినే మనవారు
మాన్య మనుపేరు వ్యవహరించుచున్నాడు. కావున మాన్య
భక్తియనుపేరు వ్యవహరించుచున్నది. సాత్త్వికమాన్యము,
రాజసమాన్యము, తామసమాన్యము, వికటమాన్యము. ఇందులోను
వ్యక్తిసాత్త్విక సామ్రాజ్యము నను మరయొకవిభేదముచే నెని
మిది తెలుగులను చేయవచ్చును. అందులోను పూర్వ కావ్యములు,
చిలుకావ్యములు, గీతములు అను విభేదము గమనింపకతప్పదు.
ఇది యంతయు వాగ్దానమియుతల తాత్కాలికమై సామా
న్యముగా నభివృద్ధి తామస మాన్యరచన కావ్యత
వాఙ్మయ భివృద్ధి లోక పుక తోగి నీచే నీచ ను
పడుననిమిదిరీతుల నవీరరచనకు ఎద మిచ్చినవార మునుము.
కావున వాంఛిత కావ్యరచనాధునికు లీస్వప్నవైపునకు ఎత్తున
గాంచుచు చురలించుట గాకయని కోరుచున్నాము. నేటిదినము
మాయెడుట ముందు అపూర్వసంఘసంస్కరణ గ్రంథము
రాజసమాన్యప్రపంచమున చిలుకావ్యముల తెగకు చేరుచున్నదని
వాగ్దానగ్రంథములను సంకేతించుచున్నాము. ఈ కావ్యమునకు
వ్యక్తిభావ మాధారము కాలేదనిచెప్పటకు కావరాని అయ్య
దియు ఎవ్వ రెవ్వరెంతెంతయు నుపయోగము లేకును తామ
చేసికొనిన సంతోషమునూటిగా తామనట్లున్నది. సంఘభావ
ములో చక్కగా మనవేదించబడియుండుటచేసి ఈ తెలుగు
వ్యక్తియొ యిం దుద్దేశించబడినాడని చెప్పటకు కాదు. ఇందు
వ్యక్తిసంఘముల రెంటి ప్రపంచము వీడరాని భంగిని విరిగొను
చుండుటచేత ఈచిన్నికావ్య మొక్కొకచో తామసభక్తియిం
గనబడుచు యప్పుడుం గూడ నక్కాత్మియను సామాన్యముగా
మిదిమితిపోవుట తోచవచ్చును. కావ్యమునందు కవి మనప్రపంచ

నంబును గుఱించి వాగ్దానముగూడ వాగ్దానమాన్యమునకు
నక్కలయు. కల్పలయు ప్రపంచము నుపయోగించుకొని
మానవజాతిని వీరికి నిదర్శనముగా మోపుటచేసి మాన్యమున
పూరితులగుం దప్ప ఇతరులకు ఇది యొక చిత్రము కట్టు కథ
నలె పరసీయంబై యొక్కొక పేర సాత్త్విక మాన్యభావనే
కల్పించవచ్చును. కావ్యరీతియం దిట్టి విశేషము చావుటయే
గాక, కవి ఈ చిన్ని కావ్యమున వ్యక్తియొక్కయు సంఘ
ముయొక్కయు రాజకీయ సాంఘిక సాహిత్య భావ్యము
నంతయు నేకకాలమున సమూర్థ రీతిని బయటపెట్టి నుంకించి
యందుట ప్రశంసనీయము. ఇందలి రెండు ముఖ్య సాత్త్వి
నోటినుండియే సర్వ వివరములు ప్రకటితములు యున్నది.
సమాజక సమయంబును కథాకాలముగ నిర్వచించుకొనినందున
కవి తోచ తెగిన జంబుకంబుచేతను వ్యక్తిజంబుకంబుచేతను
రెంటిచేతను ఉపన్యాసరూపముగ ననేక వ్యక్తిభావములను
సాంఘిక లోకములను చక్కగా బయటపెట్టెదగలిగినాడు.
కాని, వివర్య యచ్చటచ్చట మిన గొట్టి వెంటు పుట్టింపక
పోలేదు.
"నేను జెప్ప, నాటిచు చెప్ప, నీవు చెప్ప
చెప్పచెప్పని మర్చి పరబడి."
అను నట్టి యాహవాన్యమును గుర్తించకలేదు ప్రాచ్య
ప్రయోగంబును,
"తమ యక్కర్తయు త్విధివిహితముగా గాక ఇంతులకు
నెల్ల స్వాతంత్ర్య మిట్లు మును మెట్టి తాత్కాలిక కల్పిత
విధిగ మార్పు నయ్యగ గొనియును నీటి మామం తెలుసును?"
అను కటువగు సతికయోక్తియును
"వారికిలం బెఱుంగక నటివిధ్య
నేల లోగడ? వెక్కొందు దీగిల ప్రక్క
దీగి యనుటకు గుర్రుని దీని జేచ్చ
కొనవలయు దీగి కింబు నులుతు గాక"
అను అంగభావ మిత్రంబును దొమ్మరంబును
అఖిల మానవ జేవాలయముల గూడ
వారతా వైశిష్యములను సామరదంక
అనురీతి నిర్వచన సాహిత్యంబులను ఈచిన్ని గ్రంథము
నందు కానవచ్చుట మామం బాడ క కాని విజ్ఞాన భా
మునకు సమాకాశముగా కావరాదు. కవి ఇట్టి భావములను
గాఢిగొనియుండిన వాగుండియుండును. కవిత్వ శైలి మిక్కిలి
చతుర్థముకలదిగానే యున్నది. వ్యర్థములను మత్తజేయు
ప్రయత్నము నీకవిబహులాగమాకరిచి చేసియున్నాడనుటకు
కావ్యమంతయు నిదర్శనముగానున్నది. ఈప్రయత్నముచే కొంత
లాత్మిక చుచ్చటచ్చట తగిపోయినదనుటచేసరించునాలోకాని,
ఇంటింటికిని కథావధానము వెలసి అనుకరిత్వము చెప్పు
వెరిగిపోయియుండు నిక్కాలమున వ్యర్థ రచనలనుండి కాఢి
కొనుట నక్కతులకు విధియగుచున్నది. ఈ యపూర్వ సంఘ
సంస్కరణ రచనయందు ఆధునిక కవిత్వంబులమీద మరి
యొక్క విశేషంబును పాడగట్టుచున్నది. జాతీయంబులను
లోకాత్మములను కొంచెమించుమించుగా పద్యపద్యంబునకు కవి
వరిపించినాడు. తా నాలోకాత్మలకు వివరములగనో సామ్య
ములగనో రచించిన వాక్యములను మరల లోకాత్మము కావల
యును దీక్షగ)గొనినాడాయెమియును సమమానముల దోయ
భంగిని స్వకల్పములకు కుదించినాడు. ఉపాహరంబు లిచ్చుచు
పోయియెదల గ్రంథములయందు ఎత్తి వాగ్దానములనెచ్చును.
మచ్చునకు కొన్ని కృతులు వెల్లుకొనక మూలించిన చాలను.
"ఏదనుండి నుగయు గ్రహించవలయు"
"విఘ్నములు మెందు మంచి గావించునెడల"
"చేసి మాపిన ప్రజకు విశ్వాస మొదవు"
మొత్తముమీద కవి కొంతలెటకు చేరున సనుసరింప
దలంచికాదెనుట స్పష్టము.
"పల్లెమునకు వాయన మున్ను బుల్లె నాట
కడవెంట బలంబు బుచ్చును గుఱుచుండు
ఎటులా సింహాసము లభియొందుగాక
వెనుకటి గుణంబు మాననే నుకవలయుట?"
అను పద్యమును జేరునాగిని
క. కనకపు సింహాసమున. తునకము నూర్చుండలేట్టి
కుభంగమునం. దొనరగం బట్టమగట్టిన. వెనుకటి గుణముల
మాను వినుగానునుతీ.
అనుపద్యమునకు నీడుగా ప్రాయఃభోయికాడు. తార
తమ్యము చదువలకు స్పష్టముచునే యున్నది. అయినను
గ్రంథములకు ఈ ప్రయత్నము ఇట్టిరీతిని గాక ఆ జేమన
యొక్క సంపుటికరణకత్తి నుపాసించుటకై యొనర్చబడి
యందుటచేసి ప్రశంసనీయమే యగుచున్నది. ఈవాటికి
నూతన కథంబుగా గానించు మానవచా ప్రపంచమున
కూచించు జగకవికృత చంద్రరేఖావిలాసమును సంస్కరించి
ప్రకటించుటే కాక అంతకంటెను సభ్యమార్గమున సామాన్య
కవుల యాదర్శముచుకొని స్వకల్పిత కావ్యమును నిర్మింప
నమకట్టి కట్టకూరి గోపాలరావుగారు ఆంధ్ర వాఙ్మయ
నేపథ్యలలో గానియభ్యర్థననుచు చేరుచున్నాడు. ప్రారంభించిన
తెన్నున నింకను వాగుగా పరిశోధి యొనర్చి క్రిగొనుచు
గాక యని కోరదగియున్నది.

* గ్రంథకర్త: కాల్లహరి గోపాలరావుగారు, 4, ఆచార
రహిత్ సంఘ, బారి బెక్, మదరాసు. గ్రంథములం. 0.8-0.

* మాన్య మను పదమునకు రూఢిచే వికట మాత్ర మను
టచే మాన్య మని ఇచ్చట్లున వ్యవహరింతుము.

విరోధా మహా సంగ్రామము

ఆంగ్లయుద్ధనౌకలు జర్మనీ యుద్ధనౌకలను వెంటదరుముట

బెల్జియమువారికి మిత్రముండలి బుధయవ్కొనడ మొనగుట

వెర్దను సంగ్రామము—రష్యాచక్రవర్తిగారి పొగడ్డ

హార్డింగ్ ప్రభువైద్యకళాశాలకు బొంబాయివాడు సహాయమునకుట.

ఇంగ్లాండు

భోగవస్తు నిషేధనము.

లండను, మార్చి 21:— మోటారు బస్సులు, బై సికిల్లులు, సంగీతసాధనములు మార్చును భోగవస్తువుల నగుచున్నవి నిరోధించు ప్రకటనమున శ్రీ చక్రవర్తిగారు ప్రకటించిరి.

లండను, మార్చి 21:—భోగ్యైక్య ప్రయోజనములగు నితర వస్తువులగుడ నిషేధించబడునని యన్నియగుచున్నది నిన్నటితో జూరెన్సిరి

ఆస్ట్రేలియా ప్రధాన మంత్రి.

లండను, మార్చి 21:—వీడు వీరీవీ కవునిజులో ప్రజాసామున చేసిరి.

ఆస్ట్రేలియా మంత్రిగారు.

లండను, మార్చి 21:—మంత్రిగారు యుద్ధ సంఘసభకు విచ్చేసిరి.

ఆంగ్ల యుద్ధనౌకలు.

జర్మను డిస్ట్రీయకుల వెంటదరుముట.

లండను, మార్చి 21:—బెల్జియమున నుడుద్రతీరమున కర తిమారమున ఆంగ్లయుద్ధనౌకలు నాలుగు కి జర్మను డిస్ట్రీయకులకు బానిసలు. జర్మను యుద్ధనౌకలు వెంటనే జీల్లుజికి పరుగెత్తివని. ఆంగ్లనౌకలు నాటిని వెంటదరిమివని. ఇరుతెగల వారికిని చిన్నయుద్ధము జరిగినది. ఇండియన్ జర్మనునౌకలు రెండిటికి నష్టము కలిగినది. మా నావికులలో నలువురు కాయబడిరి నౌకాదళాధికారులు ప్రయవించిరి.

బలేవియరు నౌక.

లండను, మార్చి 21:—యుద్ధనౌకలు కాపలాగానుండి తీసికొని వెల్లినగాని మేడు మానకను కదలించునని బలేవియరు నౌకలోనివారు చెప్పిరి ఆ మెట్టుడం చార్తాపత్రికలు ప్రాసినవి.

ఘాజీ నౌక.

లండను, మార్చి 21:—ఈ నౌక ఇంగ్లండ్ కు చెందినది. అది ముందుకు వారికి బురదలో నానుకొనియున్నది. నౌకలోని నలుగురు చాపకాగము పాడగునట్లున్నది.

మేజరు జనరలు లాంగుగారు

లండను, మార్చి 21:—మేజరు జనరలు లాంగుగారు రాజీనామా నమ్రుదాగల కారణములు నాటకేలియవు. అవి వ్యక్తిసంబంధము లయ్యాయనని పార్లమెంటు ప్రజలసభలో తెలియగుచు నుండిరి.

మిత్రముండలి ఆధిక సంఘము

లండను, మార్చి 21:—ఈసంఘము సమావేశమగుచేటి లింకను నిర్ధారణము చేయబడలేదు. ఆసంఘమున యన్నియగు చా రాంగ్లదేశీ ప్రతినిధులలో ప్రముఖులుగా నుండుదురు. ఈ సభకు జపానుదేశపు ప్రతినిధులూడ పుపుట ఆదేశమువారు కొరబడిరిని పార్లమెంటు ప్రజలసభలో లాయకుబాధిగానుండిరి.

కర్నలు యూప్రెను ప్రెచరుగారు

లండను, మార్చి 22:—తాత్కాలిక మంత్రిలమున నితర దాతృవాక్యచేసికొనెనని మరణ విజ్ఞాపణకర్త తీర్మానించెను.

మరణము.

లండను, మార్చి 21:—ఫిరంగిగుండు దెబ్బకుండి తెల్పాములో లార్డు బ్రెగ్గరుగారి సోదరుడు కర్నలు యూప్రెను ప్రెచరు అనునతడు మరణించెను.

బెల్జియమున కథ యము

లండను, మార్చి 21:—పండితాల సంపాత్తు సమమున జరిగిన చర్చలకు బెల్జియముదేశ మాహావింపబడుననియూ బెల్జియముదేశ రాజకీయ ఆధిక ప్రాంత్యైక్యము లాంగుబడి ఆ దేశ దుర్భిల విప్లవలకు నష్టమునకే ముందుపడునందాక వైరము లానుబంధించియూ సర్ ఎవ్వుట్ల గేగారు ఆంగ్లపరాసు రష్యావారి సమాధానమును పార్లమెంటు ప్రజల సభలో తెల్లడించునపుడు సభ్యులు కరతాళ ధ్వజం నొచ్చిరి. ఆంగ్ల గాన్త్రుడు బెల్జియము ఆధిక పునరుద్ధారణమునకొచ్చెను.

ఫ్రాన్సు

వెర్దనుయొద్ద జర్మనీయుల ముట్టడి.

లండను, మార్చి 21:—వెర్దనుయొద్ద జర్మనీయులు సంపూర్ణముగ నోడింపబడిరిని విశ్వాసార్థ ప్రదేశాగలనుండి బెల్జియన్యులున్నదని తమను పత్రికలు వ్రాసినవి.

సవాయిబ్యాధికి క్రొత్తముందు

పారిసు, మార్చి 21:—ఈ బ్యాధి కొక క్రొత్తయొన ధను కనిపెట్టబడినది. ఇది చుర్రెచ్చుకం బెద్దగులును కత్తిరి కలిగి నున్నది. నిరపాయమైనది.

అంగ్లేయుల ప్రయత్నము

లండను, మార్చి 22:—పర్షియాలో మాక్వెస్టాట్ల యొద్ద నున్న శత్రువుల కందకములమీద మేడు వాడినట్టితిమి. కొంత మంది శత్రువులను కడలేట్టితిమి. మేడుయమునని శత్రువులు తమకి సోమయొద్ద నొకసానమున ప్రవేశించిరి, గాని వారిని వెంటనే తరిమితిమి. వారిలో నొక యుద్ధోగిని పట్టుకొంటిమి. ఇద్దరుద్ధోగులు చాతులైరి.

చురానువారి ప్రకటనము

పారిసు, మార్చి 22:—ఆగ్నేయలో చేతిగోళములు ప్రయోగింపబడినవి. మ్యాజునకి పశ్చిమమున మెలనుకోర్డు ప్రాంతము ఫిరంగులు పాల్కుగాకాల్కుబడినవి. మాఫీరంగుల కేగములు జర్మనులు కలిగి మమ్మెరుకింపబాక పోయిరి. మ్యాజునపశ్చిమమున ఇతరవోట్లు తీవ్రముగ ఫిరంగులు కాల్కుబడినవి. దను—చతు—మ్యాజు—అడవులలో పరాసు ప్రమానిజులు బొంబులను వదలిరి.

చేరిను మార్చి 21:—ఎవోకోర్డు మలను కోర్డుయొద్ద రాత్రి జర్మనీయులు వెక్కువదనము నుట్టడిపలికిరి. ఈ ప్రదేశముల వెద్దలై నావెల్లులు చేయబడుచున్నవి. నుట్టకు అయిదు జర్మనీయులు ముండెచాద్రావకముల నువయోగించుచుండిరి. మాఫీరంగులు జర్మనీయుల కధికనష్టముల గలిగించినది వారు మెల్ల మెల్లగ బోయిడి అవోకోర్డు అంబు మలనుకోర్డు అతలకాల్కుయభాగము నాక్రిమియ కొనగలిగిరి. అతలకానుండి నుట్టడిరిపోక జర్మనీయులు సునాద్ద శత్రువులున్నముల నొచ్చిరి. ఇతరస్థలముల చేరుకొంతలగుచున్నవి. వేదకాప్రదేశమున బీసింగెత్తరమున కత్తువు లాకసారి చూసేనల దలపడి వెంటనే తరిమిశయబడిన వెస్సెటాన్యువు సరిపార్డుయందును పరాసుఫిరంగులు విప్లవంధులునునుచున్నవి.

రష్యా

గెలిసియా రంగమున రష్యనుల విజయము.

లండను, మార్చి 21:—జర్మన్ బిల్లుకు 25 మైళ్లు ఉత్తరమునకుండు ఉసిబ్లాను జనరలు ఇరవాన్ గారు ఫిబ్రవరి నెలలో నాక్రిమియకొనిరి. పురురుము వీరు మికాలిటెవ తూర్పుననున్న నొక ప్రధానమంత్రి ముఖము నాక్రిమియకొనిరి. చుకాలిటె ఉసిబ్లాను జాతన్యులని మైక్లదూరమున నున్నది.

తరాజయమును ఆస్ట్రేలియా లాభ్యుకొనట.

గొప్ప యతజయముకలుగుటచే నీర్దుతనది రక్షణధానములనువిడచివెట్టి బాలెన్ జికి వర్మతములకు బోతిమనివిన్నా నాలో వెలువరింపబడిన ఒక ప్రకటనమున తెలియ చేయబడిన బాలెన్ జికి జిల్వో విట్టునకు నుమారుపది మైళ్లదూర ముండును. ఆస్ట్రేలియావారికి బలమును నష్టములు కలిగెనని ప్రయోగపడెను.

పాలెండుగో, న్యాధుల ప్రాబల్యము.

లండను, మార్చి 20:—రష్యావారి బాలెన్ పాలెండు భాగములలో గొన్నిటి ఆస్ట్రేలియా లాక్రిమియకొనియుండిరి ఈభాగములయందు ప్రస్తుతముకలరా రక్తగ్రహణి, మేను వ్యాధులు విప్లవించియున్నవి ఆర్జెంటిన్ బాలెన్కు ప్రతిక ప్రాసినది.

ఇస్పానువాక్రిమియకొనట

చేరిను, మార్చి 21:—రష్యావారు ఇస్పాను వాక్రిమియకొనిరి తెల్పొగ్గారు ఇండి తంబి నాత్తడియిరి

రష్యయు ఇస్పానును ప్రవేశించుట.

లండను, మార్చి 21:—రష్యావారు 18-వ బేరీ ఇస్పానును ప్రవేశించిరి తెమారకనుండి రూటరు విశేషము తంబివార్త నిచ్చెను.

రష్యావారి ప్రకటనము

వెట్టొగ్గడు, మార్చి 22:—మిచావెజియొద్ద వంశెన మొగను బట్టుకొనటలో మేడు రెండుఫిరంగులను పట్టుకొంటిమి అస్సానకత్తులలో చాచుచుండి బాహావాహీ సంగరమున చాతులైరి.

కాక్సును రంగ అందలి నేన పర్షియముగ కొన్ని మైళ్లు ముందుకు వెల్లెను. కొంతసోదరబడింది ద్వీక్కునడతీయమున రష్యా నేన శత్రువుల మెదటిదక్షిణ వాక్రిమియచెరి రష్యా వారు ప్రకటించిరి.

రష్యావారు ప్రశంసించుట

పారిసు, మార్చి 22:—వెర్దనుయొద్ద పరాసువారు చూపిన సాహసమునకు వారు నాడు పరాసు వైరముల కర్మధికము గ మెచ్చుకొనిరి. కిచాతుగు విశోధులను పరాసువారు పాదాకాంతుల నొచ్చురని జానకారికి విశ్వాసముగలను. శత్రువులను తలపడుటకు రష్యా వైరియము నీర్దుముగ నున్నాడు. ఉత్తరపులకొడకు వీరిక్షింపబడుచున్నది రష్యా నేనాని ఎవక్షితు గారు బారిగారి యనుచుండి జనరలు నావే గారికితంబివార్త నంపిరి.

ఇటలీ

ఇటలీ నేనల కలసిరి.

చేరిను, మార్చి 21:—బాలెనునా గ్వచ్చుమై యుండిన పును ఇటలీనేనలు ముందునకు సాగకునని ప్రసంగమున జనరలు కదోర్న గారనిరి.

జర్మనీ

జర్మను నౌకాదళము.

లండను, మార్చి 20:—కీలు, విరోహెబ్బు మేతెను, హెలిగోలాండు ప్రదేశముల జర్మనుయుద్ధనౌక లిటికల సంచారము చేయుచున్నవి బెర్లి విశేషమును కోమకన్కోతా పత్రికలు వ్రాసెను.

బలేరియా రాష్ట్రమున జర్మనీయులయెడ

విరోధభావము.

లండను, మార్చి 20:—వెర్దను సమరము క్రింద బలేరియాపటాలము నువయోగింపబడినది. బలేరియాకు రిజర్వు నేనలు లేకపోవుటచే తనవైద్యమును మరలవ్రాసించుట కనుచర్త మైయున్నది. బలేరియా రాష్ట్రమున జర్మనీయులయెడ విరోధభావము పాల్కుచున్నది బ్యాగ్రియ నిశేషమును ఇంట్రిలు న్యూనుప్రతికలు తెలియపరచెను.

టర్క్

ఎవ్వరుపామా.

లండను, మార్చి 20:—నీరియ చేరెట్టిలను, మెడినెనరకు అరబియాను జీవీక్షింది పాసుగాను కనస్టాంటి నోపిలుకు మరలకచ్చిరిని జర్మనీఉద్ధోగులు ప్రయవించిరి.

అస్మిన్మనుల యోగమి.

అంధను మార్చి 21 - జిన్నా విజ్ఞాపన తన రంగమ
12½ రూళ్ల వరకు భేదించబడినకని ఆస్తిరీయావారి పోలికనూ
మామియ చున్నది. కెజ్జెత్తర వంటెన కనుకార్యమంతో రక్షిం
తుబడిన యంతురమను ఉన్నట్లు నామకర్త రక్షిం స్థానములు
జ్వరం మొనరిన అవి విడిచివేయబడినవి. రహస్యవారు మామి
కుందంగజనుల సేవకు భేదించి తమకు బాధించుచుండినను నైని
కు అభ్యర్థన చేయక ఎరుగంటల వంతు రహస్యవారిలో పా
రాడిన. అప్పుడు ఆస్తిరీయను నైనికొద్దోగి తెనకకు పోయిన.
శిన్న నై న్యములు, గాను పడిన నై నబిల పడవలములమున
నీర్లుకననవి బాలుచుండిరి. రహస్యనామ ఫిరంగులనుండి అన్ని
ని తెనకరించుచుంటు చే వైదిభానమున నదివిబాటుట దుర్భ
మయ్యెను. ఆస్తిరీయను లెట్లు నీర్లుకనదికిని రహస్యననేగలకును
నడుచు జిక్కుకొని ఉన్నట్లుగదై నొకమాన్దమును కలిగించు
కొని కదాల్చి పో నుద్యమించెను. పీరు లాల్చి బయటబడిన.
మిగిలిన నేక అంధయములను జిల్లాకొడికి చేరినవి ఆస్తిరీయా
వారు పోయిరిచిరి.

ಪ್ರೇರಿಯಾ

బల్లారియా, రుషేనియా కాజ్యములు.

లంకను, మార్చి 20: - దుపేరయి, ఉప్పి రాష్ట్రముల
 తోడి ఉంతివార్తాసమాచారమును బట్టియు వార నెంతయు
 జేసిని బిళ్లను విలేఖనము 18 వ తేదీని రూతుకు వార్తా
 సమాచార తెలియ పరచెను.

34

నీకు స్నేహితునిగా తిరిగివచ్చి.

శ్లో. మార్క 22:—ఈ నెల 22-వ తేదీని రాజవృత్తినిధి
గారి కేటు తంతివార్త పంపబడెను.—

శ్రవణపు జన్మనితకల పట్టణమున పరామహంస వేద
కళ గొట్టుచుండిరి. 18-వ తేదీని చిత్రమడుగు ఫిరంగిభవనస్థానా
మల వొన్న వాళ్లు గ్రామరణ్యముల నడుమ కర్పూవులు
తలుస్తార్చు చుట్టటి నడిపిరి కాని పరామహంసలనుండి వెం
కడు అగ్ని జ్వాలల మూలమున కారాకంధకములను దయ
శేకహయిరి సాయంకాలమున వాళ్లు డామ్నావులకు నడుమ
చరటచుట్టటి జరిపిరిగాని ఫలితము లేనిపోయెను.

19వ తేదీని ఫిరంగులను కాల్చుట యధావుదేశిగ నది.
జ్వాలియారులు మరిమాట్టడి తలపెట్టరైరి. రంగము నందంగులును
పరాసు శతకీర్తి దళము విజృంభించెను.

కాశ్మీరు మెట్ట ప్రాంతాలపై 17 వ తేదీన పరాసు
నిరూపకము 54 బాంబుల పేదనవి.

ఇనుపదాకపెంబడి చాల ప్రేక్షకులకును విశదమై
నది. దూరజలమానకాలపై 10 బాంబులను అర్జువిల్లుప్రేక్ష
కులపై 5 బాంబులను వేయబడినది. హస్తీ మా విమాననిర్మాత
శ్రీ శర్మ, శర్మలకు ప్రేక్షకులపై 28 విమానములు 72 బాంబులను
వేయబడినది.

మందును అభేత్తి హోహనజాలరను పృథ్విశమున
శ్రేష్ఠువును స్వీకేతురు నాక్రమించుకొనిరి ఇరులెగలవారి విమాన
ములు చురుకుగ నుంచి నెనరి అంగీకరణ తలెయిపరచిరి.

తెల్పుచున్న వంటెవనాభిమునను, తెల్పురినరమునను ఫిరం
గుల కాల్పబడినవని దుస్వ్యాచాను తెలియపరచిరి. ద్వీన్ గు-
నను దక్షిణ 104.84 మైళ్ళదూరము బడేను పృథ్వీమున దుస్వ్యా
చాను తలపృథ్విలకగునగుములవై ఫిరంగులను గాల్చిరి.

ఓర్వినా పరిదేశమున ఫిరంగులు గాల్పుచుండిరి. తన
నంతరమున సంతమేరియటి గుట్టపై చాట్టకులు నలుపుబడినవి
ఇట్టివాని దైన్యగుండ్త్రావరణమున కేతువులు కొంతభాగము
నాకరిమించుకొనిరి

ఆదివారమునాడు నాలుగు జర్మనీవాళ్ళా విమానములు కంటూ ప్రదేశాధికారికిచ్చి 48 వాంబులును వివరించి అందువలన ఏ గొడుగు పురుషునియ ఒక స్త్రీ మహనీ 5 గురు పిల్లలు మగ పింఛిరి, 41 మంది గాయపడిరి. ఒకజర్మను విమానము క్రొంతవరికూ ఒక పోతుబడిది. అట్టిగొరుల చంపుట దైవ.

అంధను మాన్వి 21. — పరాను వారు పెద్దను యొద్ద నిలువగ తగియే యున్నాడు. ముఖజాత పశ్చిమమున శత్రువులు తీర్చుకొగ ఫిరంగులను కాల్చి మెలనుకొర్లు అందుకొర్లులకు వదులు దహ్యప్రాళకమును బరపి తీర్చిముగతలపడిరి. పరాను వారికి నర్హునుగురిపించి వారిని తరిమిరి. ఒకనోటమాత్రమె

పాఠశాల ద్వారా ముందునకు రాగలిగిరి. 304 శుభ్రయొద్ద జర్మనీకు తీవ్రముగ తలపడిరి. మూఱ్ఱాదు తూర్పున కన్నా విశాలమునందు పాఠశాల తలపడి విప్లవాలెరి.

55 మిత్రిమండలి విమానములు జీబ్రాల్టర్ను దాటి
జర్మను సౌకావిమాన స్థానముమీదకు వాతావరణమున స్థానము
మీదను వాంఛించు పథలెంచు. చాల నష్టమును కలిగించెను.
అన్ని విమానములను గుర్రక్షేతము గుర్రత్తిగల్గినవి. అవిమాన
ములు దామాసాను 200 పౌనుల బహువుగల బాంబులను గొని
పోయినవి.

ద్వీప్కుడు దక్షిణమున పోరు జరిగినది. ట్వెంట్యుకుడు
తూర్పున వైకోనేజ్యుడు రిష్యావా గాక్రమించిరి.

ఫీరంగుల సుధాద్రు జరిగినది. సూరితామాయా యొద్ద
ఇట్టివారు కొంత తరుకప బోయిరి.

గ్రామ వ్యవస్థలు.

[వ. పి. పాత్రో బి. ఏ. బి. ఎల్ గారు]

[ఈ సారి గంజాను జల్పాడుంటది కీ కావళను దీవిను
లాసి, గాగ్రావ్యవర్ణనను శురించి పాత్రోగారు వర్ణించు
చున్నాడు. ఈ వ్యాసమహర్షి. పాత్రోగారు గాగ్రావనులాసి
నీతిగతులను సాకల్యముగ వివరించిరి.]

జోన్లకోట, మానవలప సన 1819 వ ఘనలీంకుడు రీసెట్ట
మెంటుచేసిరి. ఈ గ్రామము క్రికాకర్త మానవ ఉత్తరమున
8 మైళ్లదూరమున ఉన్నది. పాలకొండవెళ్లకోట్లకు చెంది
మైళ్లలో కలదు. లాంగుళ్లనది కాలువ గ్రామసమీపమున
వర్షపాించుచుండుటచే నీటి ఇబ్బంది లేదు. ఈ గ్రామ
ము నందు 1819 ఎకరములు వ్యవసాయమున్నది. రీసెట్ట
మెంటుకు పూర్వమునుండ, ఇంతేభూమి సాగుబడి యుండు
దెన. ఇక్కడ 45 ఎకరములలో మాత్రమే మనువరిపండి
చుచున్నార. 1881 వ సంవత్సరపు జనాభావర్ణికారమిక్కడ
2188, గురు 1891 లో 2285 గురు 1901 లో 2267 గురు 191
లో 2298 గురు జనులు ఉండియున్నట్లు తెలుచున్నది. 1891 లో
నిక్కడ 1808 గురు రైతులును, 1901 లో 948 గురును
1911 లో 820 మంది మాత్రమేయుండిరి. గతఇరవది సం
వత్సరములలోను రైతులు వ్యవసాయదారుల సంఖ్య నానాటికి
తరుగుచుచున్నది. 1891 లోని సంఘమున, ఇప్పటికినిగ్రా
మము మాచకొనియెడల అప్పటికంటె రైతులు ఇక్కడ
100కి 86 వంతులు తగ్గినట్లు తెలుచున్నది.
గురుకు నూరుమంది ఇక్కడనుండి లేచిపోయిరి.
వీరిలో సాతిక మంది వరకు తమ భూములను అమ్మ
కొనియె, తనభూలను తీర్చుకొనేతగిపోవుటవలన బుధబాదతన
స్వాధీనముచేసియో తనమండిన స్వాస్థిని విరమకొని
ఇక్కడభూమి దున్ని వ్యవసాయము చేయుటవలన పొట్టి గడ
యుట లేదని దీనినిబట్టి పూర్తిగ శ్రేష్ఠ మగుచున్నది. నానా
టికి మాన్యములసొంత, ఇప్పుడు కేవలము రెక్కలవలన
జీవించవలసినవారిసంఖ్య హెచ్చిపోవుచున్నది. 1891 వ సం
వత్సరములో నుడిమాన్యములేనివారు 298 మాత్రమే యుండ
1901 లో వారిసంఖ్య 1824 గురుకు పెరిగినది. 1911 గురుకు
రమానకు వీరునుగరి వృద్ధియైరి. గ్రామములోని వర్తకుల
తగ్గునలేదు. హెచ్చునలేదు. వీరుపట్టికలెనే 428 గురుండిరి

గ్రామములలోని పట్టభూములు స్వభావమును తెలి
 కొనిన యెడల, మాన్య సుతేలివారికిని ఏదో “భూమియుక్తు
 యున్న వారికిని సంబంధించిన సంగతి సందగ్ధములు సుబోధ
 మలగును. రూపాయ, అంతకు తక్కువ చెల్లుచుండిన పట్టా
 108, పదిరూపాయలు, అంతకు తక్కువగు నున్నవి 238
 మున్నెయ్యరూపాయలను, అంత తక్కువగు చెల్లుచుండినవి
 94 పట్టాను కలవు.

(గారును 489 పట్టానున్నది. వీరివలనరూ 5641-2 లు పన్ను చెల్లుచున్నది. 489 పట్టాలలోను 441 పట్టాదారుల ఒక రూపాయ మొదలు ముప్పైరూపాయలను చెల్లించుచున్నాడు. పట్టాదారులలో నూటికి 90 మంది 30 రూపాయల కంటే ఎక్కువ పన్ను చెల్లించుటలేదు. గ్రామములో 1819 ఎకరములభూమి సాగుబడియందున్నది. పశువు నిలవబడుటకుగని మేయూటకుగని స్థలములేదు. 1909-10 వ సంవత్సరము జేసిన లెక్కల ప్రకారము దుక్కిరెద్దులు, చిన్న పోతులు 172, ఆవులు 64, గేదెలు 12, తేగలు 54, మేకలు, గొర్రెలు, 142 ను గ్రామములో పశుగణయంచెను. గ్రామమునకు 23 బండ్లున్నవి, 35 ఆరకలున్నవి. లాంగుకొవ్వినది కాలవనీటివలన సాగుబడి యగుచున్నది. పశువులకు బిడుబట్టిలేకండ, భూమినంతను నేద్యము చేయుట మాన్పింపదు. ముగనున్నది. అందువలననే పశుగణ మంతవృద్ధిలోలేదు. పట్టాదారులందఱు చాల పశువులను పోషింపలేదున్నారు. వ్యవసాయ దారులెద్ద ఆవులు 10 దెలు, ఆందుకు పలన భూములకు కావలసిన సంతకేడ పడుచు ఆట్టి సదుపాయము ఇక్కడలేదు. ఒకటి రెండు పశువులకంటె గొప్ప కరువుకుదారు కూడ పోషించజాలరున్నాడు. పత్తిక బీళ్లులేవచ్చును గ్రామములోన దశముగ పశువులను పోషించుట కష్టము. కాడిగట్టమీదను, చెరువుగట్టమీదను గడ్డితీసి వీనిని పోవుకొందురు. గట్టమీద గడ్డితీసి పట్టిపోవుకట్టు కర్రతో బాదినవీటిలో కడిగి ఆరజేసి రూదలకు చేయినారు. కాంచెము పత్తికనున్న రైతులు దూడలకు చిట్టు రవుకు, గుడ్డలకు పెట్టెదరు. మోటలూగి నవ్వునును, దుక్కిలన్ని నవ్వునును ఎడ్లకు చిట్టును పెట్టెదరు.

ఒక ఇంజనీయరు కాలి చంపబడుట

పిఠాంకు యంగునస్కాటు మెత్తేయగు నతడు ఇంజ
నీయరుగ పనిచేయుచుండెను. ఇతడిజీవల కాల్పిచంపదెను.
ఈవిషయమై దర్శాత్రుజనుయన్నది. దర్శాత్రుజాని యంత
ముఖ తేలివది. గురువారము నాటిరాత్రి యాతడు ఒక
బర్మా దేశమువారి ఇంటికి పోయి మెలె అను బాలిక
యొక్కదా అని ప్రశ్నించెను బాలిక ఇంటిలోనేదని
ప్రత్యుత్తర మీయ బడగనె మాయొక దారిని బోయెను.
మరింతరసేనటికి విస్త్రాశజిల్లు కనవచ్చెను. తెల్లటికనులలో
నుండిన ఇరువురు పోరాడు కొనుచుండు రాక్షా జూచితిమని
కాములు చెప్పుచున్నారు. ఒకడు మంత్రపత్రముండి కడుగ త్రి
పారించెను. మెత్తరియగులరమున నొక ఉపవర్గమునును
నమిపించెను ఈవృత్తాంతలు గాగిమాధికారిని పోలీసు వారిని
తెలియజేయబడ నారంభింప వచ్చిరి. మెత్తరి వీపునుండి విస్త్రా
గుండు నొచ్చుకొని యింట వాగు గాంచిరి.
వైన వివరింపబడిన ఇంటినుండిన మరయొకబాలికకు మెత్తరిపై
ప్రేరణముకలదు. ఆమెతో నెట్టి సంబంధమైన కలిగియున్ననో
విన్ను కాల్పి చంపుదునని ఆరెట్టుగా నున్న బోన్సు అను అం
గ్లో ఇండియను మెత్తరిని లెవరించి యుండిట్లు తెలియ వచ్చి
నది. ఈవిషయమై పోలీసు డిప్యూటీ సూచరించెంటుగా
రింకను దర్శాత్రు సాగించు చున్నారు.

పార్టీని పరిశీలిస్తే దృశ్యశాసనాలు. — ఈ కళాశాలకు వలయు ధనమును పూర్తిచేయుటకు రాష్ట్రపాలకులగుట అధికముగ ప్రయత్నింపవలెనని శ్రీ పార్టీనిజాతీయగా ఉపకరించు జోక్యనగుయమున తొచ్చరించిరి. అందులకు వెల్లిండ్లను పరిశీలింపగారు మొదట సంపద విజ్ఞాపనవలన భనూజీ శేషగిరిగన మొత్తములనునువరించిరి. 6200 బొంబాయి దొరతనమువలన 82.00 బరోడా గైక్వాడుగారును పరిశీలేకముగ చెరియొక బాద్లనిమిత్తమొనగిరి. 40 మంది కలిసి బొంబాయి బాద్ల నిమిత్తము కావలసిన సామగ్రినిచ్చిరి. దర్భంగరాజు సీపల్ల రాజాసాహెబులు చెరి 10 వేల నిచ్చిరి. హేమాబాయి వెటిలుకన్య 7500 ఇచ్చిరి. మరికొందఱు కొంతసామగ్రినిచ్చిరి. 18 గురు 5వేల వేలకు ఒక్కొక్కరు వెయ్యికి తక్కువగానుండ 4 వేలకు మించునుండ 19 గురుల ఇచ్చిరి. చిల్లర మొత్తములను మరికొందరిచ్చిరి.

SPEECHES ON UNIVERSITY REFORM.

By Mr. C. Ramalinga Reddy M. A (Cantab) J M U,

OPINIONS

SIR SUBRAMANIA IYER: "Characterised by candour, ability, information."

SIR RABINDRANATH TAGORE: "Your speeches on "University Reform" gave me very great delight especially as I have been talking almost in the same strain a few weeks ago. I wish these brilliant speeches could be read by men who are in charge of our education, though I know they are too busy giving us lessons to take any for themselves."

MRS ANNIE BESANT: ".....ought to mark a new departure in the discussion on University Reform.....He has that priceless creative faculty of imagination, which is able to arrange materials carefully selected into a new form supplied by the mental visualisation of an idea, a faculty without which no really great work is done."

Price : Annas Eight :

Apply to the Author, Mysore.

పరపతి యనగా నేమి?

ప్రపంచములో ఎంతోమంది అష్టలపాలయ బాధకుడు
 చుండుట చూచుచున్నాము. వీరిలో కొందరు త్రాగుడు, జూ
 దము, వ్యతిచారము మొదలగు దుష్కార్యములకై బుణము
 చేయుచును. అట్టిఅష్టలు అశాశక్త్యకములున, బుద్ధిభ్రాత్యక
 ముగ చేసికొన్నవి అయియుండుటవలన వానినిసూర్య మనము
 ఆలోచించి ననవరములేదు. ఇవిగాక వేదవిధములైన అష్టలు
 గలవు. గుణవంతులను కత్తికొలది పనిచేసి సుర్యాదగ జీవిం
 చువలెనని పుత్యుల్నియు ముంచివాకు సముతము అనేక కారణ
 ములచేత అష్టలలో దిగవలసినవచ్చును. ఎట్లనగా, వ్యవసాయ
 దారునికి సంవత్సరమునకు ఒక్కసారియే వైకము చేతికివచ్చు
 ను. కాని ఖయ్యముతోను సంవత్సరము పొడుగునను ఈ
 డును. సర్వాగ్రహిణు కట్టుటకు, విత్తనములు కొనుటకు పని
 వాండ్రొక కూలులిచ్చుటకు, తానుజీవించుటకు శుభాశుభము
 లకు ఇంకను ఎక్స్కాకార్యములకు ద్రవ్యము అవసరము
 అట్టిసమయములలో వైకు అష్టజేయవలసినవచ్చును. ఇటులే
 చిన్నకర్తకు తనవ్యాపారపు సామానులు కొనుటకుగాను తన
 చేతిలోనున్న బండచాళ్ళనుచేసి ఇంకను వైనుండి అష్టతీ
 యవలసినవచ్చును. మరియు సాలెవాండ్రు, కడ్డెంతులు, జోళ్లు
 కట్టువాండు) మొదలగు చేసినవలచే జీవము సంపాదించు
 కొను వారికిని అష్టలు కావలసియుండును. తమవృత్తికి అవశ్య
 కములైన పనిముట్లకు మూల, కర్పి, తోలుమొదలగు సామా
 నులను, కొనుటకు సామ్య కావలసియుండును. తమవస్తువులు
 తయారుచేయుటకు, తయారు అయినతరువాత
 విక్రియింపబడి వానివైకము తమచేతిలోకి వచ్చువరకును
 వీరు జీవించవలయునుకదా? కట్టుబడుములను పోషించవలెను
 కదా? వీరికన్నిటికి అష్టజేయవలసినవచ్చును. కావున సామాన్య
 ముగ ఎట్టివారికిని అన్యులయొద్దనుండి అస్సతీసికొనవలసిన అన
 వరములు కలుగుచు నేయుండును. అట్టిసమయములలో అష్ట
 కోయవాడు వ్యవసాయ దారుడైనయెడల
 తనయొక్క భూమినిగాని, ఇంటినిగాని
 తాకట్టుపెట్టి అస్సతీసికొనవచ్చును. ఇట్టి అష్ట సాధారణ
 ముగ హెచ్చరియిన వడ్డితో ఇయ్యబడుటచేత రోజుకురోజు
 అష్ట పెరిగి ఇంటిని భూమిని బోగొట్టుకొనును. పట్టణములలో
 నుండు చేతికరులవారు సామాన్యముగ ఇండ్లు, పొలములు లేని
 వారగుటచేత తమ ఇండ్లలోని నగలను రోముట్లు మారువాడీలు
 మొదలగు సామాకారులవద్దపెట్టి దూసాయకు రెండుఆణాల
 వరకు ఈండు వడ్డికి అస్సతీచెచ్చెదరు. ఇట్లు తాకట్టుపెట్టుటకు
 నగలులేనివారు తాము లేయరుచేయుచున్న పదార్థములను
 తక్కువ ఖరీదుకు సామాకారులకు అమ్మిటకు ఒప్పుకొందురు.
 ఒకొక్కప్పుడు వారలకు కూలికూడ కిట్టి అంత న్యల్పఖరీదు
 లకు అమ్మవలసినవచ్చును.

ఇట్లు యోగ్యులకూడ అప్పులపాలయి చెడిపోవుచుండు
 టనుకాచి సర్కారువారు 1904 వ సంవత్సరమున ఒక చట్ట
 మును నిర్ణయించి ఒక డిపార్టుమెంటును కల్పించిరి. దీనికి తరఫలి
 సంఘముల కాఖ అని పేరు. పరఫలి
 సంఘముల ముఖ్యోద్దేశ మేమనగా, మెంబర్లలో
 వికలత్వము, మితక్యము, స్వసహాయము, పరస్పర సహాయము
 నీతిమాన్య పరివర్తనము, మొదలగు నుపకారములన్నియు
 పరచుట, ఈ ఉద్దేశ్యము చేపూర్వకులుగాను సంఘములలో చేసిన
 సభాపరిషత్తులందు ఆప్యయలైపుట కనుమ కావలసిన పదార్థములను
 కొనుట, లాము పండించిన ధాన్యాదులను, తయారు
 చేసినవస్తువులను విక్రయించుట మొదలగు అంశమున ఉపయోగ
 కరములైన కార్యములను గావించు కొనెదరు ఒక్కొక్కరు
 వేరువేరుగానుండి చేసేకొనలేని కొన్ని కార్యములను ఇట్టి సంఘములలో
 చేసుటవలన నుపకారం సాధించుకొన గలుగుచున్నారు. ఎట్లన
 ధనవంతులకు, గొప్ప ఆస్తి పక్షలకు నులభుగా ఆప్యయ
 ప్రట్టును గాని బీదవారలకు అది సాధ్యము కాదు. వారు
 మర్యాదగ్గరలే ఆయి అసరములున్న ఖర్చులకొరకే అప్పుకొనుచున్న
 నుసరియైనవడ్డీ ఒక్కరు. అట్టివారు 15 రుతుకు కష్టముగాక
 కూడినయెడల ఈ తరఫలి సంఘముల చట్టము ప్రకారము
 అందరి జవాబుదారీమీద సరియైన వడ్డీకి ఆప్యయ ప్రట్టుగలవు.
 తనఖా ఇచ్చలేనివాడు ఒక్కొక్కడు పోయి అప్పు అడిగిన
 యెడల నమ్మి ఎవరును అప్పునిచ్చుటలేదు. బీదవారైనను అనేకులు
 ఏకధరించి పూచీపడినయెడల అప్పునిచ్చువానికి వైరము
 పొచ్చుగత; ఒకరిద్దరు ఆయినయెడల సామ్యులీసికొని
 పొరిపోయెదమనుచున్నట్లైతేము కలిగినప్పుడు పారిపోగలరు గాని
 సంఘముకేయు ఒకేసారి ఊరు వదలిపోవుట ఎట్లు సాధ్యము

దేశభక్తుని సందేశము.

(1915 సంవత్సరమునందు గోఖలే గారి యువదేశము ననుసరించి బహిరంగోత్సాహములను జేయక, దేశమంతటను సంచారముచేసి, శ్రీయుత గాంధీగారు దేశ సిరిగతులను పరిశీలించిరి. ఈ ఒక్కసంవత్సరపు దీక్ష తీరినతరువాత స్వదేశి ప్రభువే దేశమునకు ముక్తిపాథశ్రమని మదరాసు మిషనరీసభ లో జెప్పిరి. మన దేశపూజలు దేవునికంటె మరెగురువులకును, మాంసీలకును, పశుప్రత్యేష్యగులకును హెచ్చుగా భయపడుచున్నారని. సింధుదేశమందు నుండి పూజలు పొందుకంటున్నాననిది స్వరాజ్యమురాదని ఉద్ఘోషించిరి.)

మనము ? ఈ ప్రకారముగనే సంఘమంతయు కలిసి మెంబర్ల
కు కావలసిన పదార్థములకు ఒకేసారిగా కొన్నయెడల ఎంత
యో లాభముండును. ఒక్కొక్కనికి విశేషముగ సరకు జరుగు
తుండదు అందువలన ధర మెచ్చుగా ఉండును. సామాను
కూడ అంత ప్రశస్తమైనదానిని ఎంచుటకు అవకాశముండదు
అందఱునచేరి, కావలసిన సామానులను మొత్తముగ కొన్నయె
డల వెలస్వల్పమునకు చేరము చేయుటకును మంచిసామానులను
తెచ్చి అంగడివానిని నిష్పంధించుటకును వీలుండును. మూడవ
ఉద్దేశముకూడ ఇటులే నెరవేరుచున్నది. వ్యవసాయదారుడు
ఒక్కొక్కడు తాను వండించిన ధాన్యములను అమ్ముటకు య
ల్పించినయెడల సరియైన వెల కిట్లు. మెంబర్లందఱునచేరి
మొత్తముగా అమ్మినయెడల మంచి ధరలు లభించును. ఒక్క
క్కరికి మంచి ధరలు వచ్చునరకు పంటను దాచియుంచుట
సాధ్యముకాదు. దానిని భద్రముగా నుంచుటకు కొట్లున్న
కావలియు జరుగుదు. మెంబర్లందఱును ఒప్పుకొనినయెడల ఇం
యన్నియు స్వల్పభుక్తుతో నెరవేరును. దాన్యములను ఏదో
ఒక ధరకు వేగిరము అమ్మివేయవలెనను తొందర ఉండదు.
మంచి ధర వచ్చునరకు వేచియుంచవచ్చును. ఈ లోపున ఎవ
నికైనను వైకము కావలసినయెడల సంఘము అద్వైతమున
గలుగును. ఈవిధముగనే సాలెవాండ్ల మారంగులు తయారు
చేసిన వస్తువులకూడ ఎవరిని వారు విడిగా అమ్మినకన్న అంద
రను చేసిన వస్తువులను సంఘము ద్వారా విక్రియించినయెడల
ఎంతోలాభమున్నది. ధరలునుందివిచ్చును. అంతకంటె విలువ
అయిన దగుకాలముకలిగినవచ్చును. ఒక్కజోడు అర్థరు తెచ్చు
కొనుటకును, దానిని అమ్ముటకును, అవైకమును ఇంటికి తెచ్చు
కొనుటకును ఎంతవేర వృధా అగును! అదిగాక ఎంత ప్రయా
నము! సంఘము చేరున ఇట్టి కార్యములు చేసిన యెడల కావ
లము యొక్కయు, ధనముయొక్కయు వృధానయ్యును ఉండ

య. గౌరవము కూడ చేడను. ఇంతేగాక మెంబర్లు సిండ్రికల
మంచి చేడ్వలను విచారించుటయు, వీలైనపుడెల్ల ఒకరి కొకరు
మాటసాహాయ్యమున సాహాయ్యములనడుపకారము చేసికొ
నుట మొదలగు నుచునున్నయో ఈ పరకవినయముల
మూలమున నృద్ధియగుచున్నవి.

ఈ వైశిష్ట్య లాభములను పొందగోరి ఈ ఉద్దేశములను ఆమోదించి పరపతి సంఘములతో చేరవలెనని కోరిక ప్రకృతియెడల అట్టికాదు ఒకచోటున నిలిపించు 15వీరి తత్కర్మ గా వుండాలి సంగమముకు వెట్టించునని కోరుచు మదరాసు చేపాటలో ఉండే పరపతి సంఘముల రిజిస్ట్రారు వారికి అట్టి పెట్టుకోవలెను. దానిని చూచి వారు సంఘముల నిబంధనను, ఉద్దేశములను బోధపరచుటకు ఎవరినైనను పంపెదరు. ఆయన అట్టిదారుల మీటింగుచేసి చెప్పవలసిన విషయములన్నియు, చెప్పెదరు. తరువాత అట్టి దారుల సంఘము కావలెనని కోరినట్లుముచే ఈ సంగతిని రిజిస్ట్రారువారికి వ్రాసెదరు. అప్పుడు కొంతకాలమునకు సంఘము రిజిస్ట్రారు అగును. తరువాత డిప్యూటీ మెంటు అధికారు లెవరి నావచ్చి సంఘముయొక్క పనులను పోరంభముచేసి కార్యక్రమమును సంఘపుమెంబర్లు కందరికిని, ముఖ్యముగ వందాయతీదారులకు బోధపరచెదరు. అప్పుడప్పుడు సర్కారు ఉద్యోగులనువచ్చి తనిఖీచేయుచుండురు.

అప్పటిమ్మ పరపతి సంఘముల చాట్టుమైనలక్షణములు ఈ క్రింద సంగ్రహించబడినవి:—(4) ఒకే గ్రామస్థులలో ఆయన ఒకరినొకరు తెలిసినవారు 15 గుంట రెక్కల గాక చేసలేదు. వారు మాటపడుటకు, పాటుపడు వారుగన ఉండలేదు. (2) సంఘము తెమ్మ అప్పుకు మెంబర్లందరూ జవాబుదారులుగ నుండురు.

(3) అక్షర ఇచ్చువిధము:—

(ఎ) పెంబర్లకు మాత్రమే అప్పగియ్యబడును.

(2) ఆ: శ్రేణికములును, లాభకరమును అయిన పనులకి
మే అప్పజెయ్యబడును. పాఠబుజులులను రీత్యుటకు, ఇ-
లములును రన్యత్తు చేయటకు, వర్తకమునకు, సర్కా-
జెల్లించటకు, కుళాకుభ కార్యములు మొదలగు కార-
క అప్పజెయ్యబడును. కాని యాదము, త్రాగుడు మొ-
హ్యకరములను ఇయ్యబడదు.

(సి) ఒకరిద్దరి బామినమిద గాని, సిరాసితాకట్టు
గాని అప్పు ఇవ్వబడును.

(డి) కడ్డికూరాయెత్తి నెలకు $1\frac{1}{2}$ దమ్మడితుండి రి దమ్మడితోగా ఉండును. మెంబర్లందరిని ఎంతటి మొత్తమున, కయినను కడ్డికూర ఒక్కటిగానే ఉండును.

(ఇ) అష్టవిష్ణున ప్రభు మెంబరు యొక్క పోకర్తయిన నుజుచి ఉంచావత్తి వార్డు వాయిదాపెట్టెదను. ఆవాదువాడు. ముందే పూరాగాకాని చిల్లరగాకాని అష్టకు తీర్చకచ్చును. (యస్) వాయిదాదాటకుండా వైకమును చెల్లించుట ఆత్మకర్తకము.

(జి) ప్రతిచెల్లుబడికిన్ని రసీను ఇయ్యబడును.

(మన) సంఘపు కార్యములను పంచాయతీదార్లుమామ
కొందురు. మొదలదామ నభిదీ పంచాయతీదార్లు ఎన్ను
కొందురు.

క్రాంతి మొదలును చేరుకొనుట, మొదలును ఆపవలయును,
సంఘమునకు కావలసిన ప్రేమను మరియు మొదలును వ
నలను పంచానుతియ్య చేయవలయు. వారు ధర్మాన్నిగా
పంచేయవలెను. వీరే గాక కష్టించ ప్రతిమొదలును సంఘపు
నులయందు శ్రద్ధ తీసికొనవలెను. లేనియెడల సంఘము నిజమ
నౌకదు.

5 ఈ సంఘములలో మొదటకు సంపాదించిన దంతయు
భక్తుపైట్లకొంచెము కొంచెము మిగిలినను కొనుటల జలవాట
గును. ఈ సామ్యుని చీట్లు కట్టిన యెవల వడ్డీ ఉండదు.
సంఘములో ఉండినట్లుములే వడ్డీలభించును.

6. సర్కారువారు సంఘములను అప్పదప్పడు పనికి చేయుదురు. మోసము గాని, లెక్కలలో తప్పుగాని, చిక్కుగాని లేనటు మామకొందురు.

7. మెంబర్లు సమ్మతు రాకుండుటకు సంఘము యొక్క కల్పలాభివృద్ధిలో సగము ట్రే యినిధికి చేర్చబడును.

లోబర్ శేకందర్ స్కూలు:—నరసాపురము తాలూకా
మొరి గ్రామమునకు 4 ఫర్గాంసల దూరములో అంతరవేది
పాలెం గ్రామమునకు కంటేటి వేంకటరాజుగారి పోస్ట్
మామలను అంతరవేదిపాలెంలో లోబర్ శేకందర్ స్కూలు
స్థాపించబడినది. స్కూలు కమిటీవారి యధీనమునందున్నది.
బి.త.లో 120 బాలురు 5 గురు మేస్త్రులు కలరు. ఈ
సంవత్సరము మందిరమును కట్టకలయునని ప్రయత్నము చేయు
చున్నారు.

THE GREAT WAR.

German Destroyers Chased by British Destroyers.

ALLIES' SOLEMN ASSURANCES TO BELGIUM.

Defence of Verdun: Tsar's Warmest Admiration.

[Reuter's Agency.]

Great Britain.

Japan Invited to Paris Conference.

LONDON, March 22.
In the House of Commons Mr. Lloyd George announced that Japan had been invited to send a representative to the Paris Conference.

Allied Economic Conference.

LONDON, March 22.
Mr. Lloyd George said that the date of the allied economic conference had not yet been fixed. Mr. Runciman would be the Principal British representative.

Prohibition of Luxuries.

LONDON, March 22.
The King has signed a proclamation prohibiting the import of luxuries, including motor cars, motor cycles, musical instruments and spirits except brandy and rum.

LONDON, March 22.
Mr. Runciman mentioned that other luxuries would be prohibited soon.

Major General Long's Resignation.

LONDON, March 22.
In the House of Commons Mr. Tennant said, he was unable to state the motives for the resignation of Major-General Long which were personal to General Long himself.

Allies' Assurances to Belgium.

LONDON, March 22.
In the House of Commons Sir Edward Grey, amid loud cheers, announced the declaration by Great Britain, France, and Russia to Belgium that the latter, when the time came, would be invited to participate in the negotiations, and guaranteeing that the Powers would not cease hostilities until Belgium's political and economic independence was reinstated and she was largely compensated for the wrongs she had suffered. The Allies would also help Belgium's financial recovery.

German Destroyers. Chased by British Destroyers.

LONDON, March 22.
The Admiralty announces that four British destroyers sighted three German destroyers off the Belgian coast. The latter immediately ran for Zeebrugge, chased by the British. A short running fight took place in which two German destroyers were hit. We had four men wounded.

The Australian Premier.

LONDON, March 22.
Mr. Hughes, the Australian Premier, was sworn in as Privy Councillor to-day.

Mr. Asquith.

LONDON, March 22nd.—Mr. Asquith attended the War Council to-day.

Mrs. Asquith's Libel Action.

LONDON, March 22.
Mrs. Asquith has been awarded one thousand pounds damages in the libel action against the "Globe" regarding certain statements made concerning her and the German prisoners at Donnington Hall.

A Suicide.

LONDON, March 22.
Colonel Eustace Trevor, half brother of Lord Trevor has been found dead from a gun-shot wounded at Belfast.

At the inquest on Colonel Eustace Trevor a verdict of suicide while temporarily insane was returned.

The British Communique.

LONDON, March 22.
The British communique says:—Last night we made a small raid on the hostile trenches near Mauguessart accounting for a score of the enemy.

Early this morning the enemy attacked and entered a small post on Somme but was driven out leaving an officer prisoner and two dead.

France.

Defence of Verdun.

Tsar's Warmest Admiration.

LONDON, March 22.
PARIS.—The Russian Generalissimo Alexieff on behalf of the Tsar has telegraphed to General Joffre expressing His Majesty's warmest admiration at the defence of Verdun.

The Tsar is confident that the French army will bring its savage enemy to his knees. General Alexieff adds that the Russian army merely awaits orders to engage the common enemy.

German Offensive Crushed.

LONDON, March 22.
Paris newspapers state that the most reliable circles affirm that the German offensive at Verdun has been definitely crushed.

Germans Capture Malancourt Wood.

LONDON, March 22.
PARIS.—A communique says:—The Germans several times during the night renewed attempts at Avocourt and Malancourt, where bombardment with shells of large calibre continued uninterruptedly. The attacks were accompanied by jets of flaming liquid. Despite the heavy losses inflicted by our fire, the enemy were able to capture, after a struggle foot by foot, the south-eastern part of Malancourt wood known as Bois d'Avocourt. All hostile attempts to debouch from the wood failed. The day was calm elsewhere. In the Verdun region an enemy raid northward of Beesinghe was immediately driven off. French batteries were most active on the outskirts of Cheppy wood.

PARIS.—The Communique says:—There was grenade fighting in Argonne. Violent bombardment continued on the left bank of the Meuse in the region of Malancourt. The Germans did not dare to attack in force against our artillery fire. There was an intermittent bombardment west of the Meuse and elsewhere. The French air squadrons dropped bombs on stations at Dun Sur-Meuse and Audun.

A Powerful Cure for Syphilis.

LONDON, March 22.
PARIS.—A new Specific for syphilis has been discovered. It is alleged to be twice as powerful as Ehrlich's and harmless.

Russia.

Russian Communique.

LONDON, March 22.
PETROGRAD.—The communique says:—In carrying the bridgehead at Michaleze we captured two guns. Most of the defenders of Bridgehead were killed in a hand-to-hand fighting. The troops in the Caucasus have advanced a few miles westward. After more fighting the Russians south of Dvinsk carried the enemy's advanced line.

Turkey.

Enver Pasha.

LAHORE, March 22.
LONDON, March 22nd.—A German official statement says that Enver Pasha has returned to Constantinople after a voyage of inspection to Syria, Palestine and Arabia as far as Medina.—("C. and M. Gazette.")

Italy.

The Italian Advance.

LONDON, March 22.
PARIS.—General Cadorna, in an interview, stated that Italy would advance when the weather was fine.

Bulgaria.

Bulgaria and Roumania.

LAHORE, March 22.
LONDON, March 21st.—Reuter's Athens correspondent telegraphed on the 18th March that the Bulgarians had cut off telegraphic communication to Roumania, Turkey or central powers.—("C. and M. Gazette.")

Persia.

Ispahan Occupied by Russians.

LONDON, March 22.
PARIS.—A telegram from Petrograd says that Russians have occupied Ispahan.

Russian entry into Ispahan.

LONDON, March 22.
Reuter telegraph from Teheran that the Russians entered Ispahan on 19th March.

Austria.

Russian Smashing Blow. ON GALICIAN FRONT.

LONDON, March 22.
The Russian General Ivanoff has dealt a smashing blow on the Galician front, following up the success in February when he took Uscieczka, some twenty-five miles northward of Czernowitz. He has now stormed the important bridge-head eastward of Michaleze, which is three miles north-west of Uscieczka.

TELEGRAMS.

AUSTRIAN ADMISSION OF DEFEAT.

A Vienna communique admits that a serious defeat has compelled them to evacuate the fortifications on that part of the Dniester and retire on the heights of Zaleszkyki, some ten miles from Czernowitz, having suffered heavy losses.

Thorough Austrian Defeat.

LONDON, March 22.
An Austrian communique appears to indicate that the Austrian front near Czernowitz has been broken or bent for twelve and half miles. It says that, after a brave defence of the Szester bridge, the fortifications northwest of Uscieczka went to pieces and were evacuated. The Russian guns made a breach of three hundred yards, but the garrison, despite all losses, held out for seven hours though subjected to most violent artillery and infantry fire. Then the Austrian commander retreated. Small detachments and wounded crossed the Dniester in boats, but this mode of crossing soon became impossible owing to the Russians' concentrated fire. The Austrians were thus caught between the Russians and the river. They endeavoured to cut a way through at Ulcieckza. They started at night, the remnants reaching Zaleszkyki in the morning.

Cholera and Typhoid in Russian Poland.

LAHORE, March 22.
LONDON, March 20.—The "Arbeiter Zeitung" states that cholera, dysentery and typhoid are rampant in parts of Russian Poland occupied by the Austrians.—("C. and M. Gazette.")

Holland.

Crew Refuses to go to sea.

LONDON, March 22.
Amsterdam newspapers state that the crew of the "Batavier" which is a liner have refused to sail unless conveyed by warships.
The "Ghazee" is still on fire, she has sunk by the head, and is resting in mud. Most of the cargo is threatened with destruction.

Germany.

Anti-Prussianism in Bavaria.

LAHORE, March 22.
LONDON, March 21st.—The "Central News" Zurich correspondent says:—It is reliably reported that Bavarian regiments have been utilised for most desperate enterprises at Verdun. Bavaria, lacking further reserves, finds it impossible to reform her units. Anti-Prussianism in Bavaria is increasing.—("C. and M. Gazette.")

The German Fleet.

LAHORE, March 22.
LONDON, March 21st.—The "Rome Concorra's" Berne correspondent states that large German squadrons have recently been manoeuvring in the neighbourhood of Kiel, Wilhelmshaven and Heligoland.—("C. and M. Gazette.")

INDIAN TELEGRAMS.

(FROM OUR OWN CORRESPONDENTS.)

(BY WIRE.)

Delhi.

War Cable to the Viceroy.

DELHI, March 22.
The following telegram dated the 20th instant, has been received by H. E. the Viceroy from the Secretary of State:—

The French continue to repel German attacks on Verdun. On the 18th, after an intense artillery preparation, the enemy made a series of partial attacks between Vaux village and woods, near Houdromont, but were prevented by curtain fire from reaching the French trenches. In the evening the enemy made a fairly lively attack between Vaux and Damloup, but were again repulsed by curtain fire.

During the 19th, the bombardment appreciably slackened. No further attack was attempted. The French artillery was active along the whole front.

On the 17th French aeroplanes dropped 54 bombs at Conflans and Metz stations. Many explosions were noted along the railway line. Ten bombs were dropped on Drieuze aerodrome, five on Arnville station, 28 aeroplanes dropped 72 bombs at the aviation ground Hansheim and station Muhlhausen.

The British report that the enemy by exploding mines recaptured three craters on the Hohenzollern Redoubt. There was considerable air activity on both sides.

The Russians report violent enemy artillery activity against bridgehead Vekskull and farther south. The Russians bombarded trenches in Vidake region, 34 miles south of Dvinsk.

The Italians report intense artillery fire in Tolmino zone followed by violent attacks against Santamaria T. Hill. The enemy gained a footing in a small portion of the Italian lines.

Four German seaplanes flew over Kent on Sunday, dropping 48 bombs, killing three men, one woman, five children, and injuring 41 persons. One German seaplane was forced to descend and the sea. The observer was killed.

Mr. Horniman's Case.

BOMBAY, March 22.
The case in which Mr. B. C. Horniman, Editor of the "Bombay Chronicle" has filed an information charging Alfred Hope Brewin, publisher and proprietor of the weekly newspaper "Briton" came up for hearing before Mr. Khairaz Third Presidency Magistrate. Mr. Payne for the complaint filed other informations making Mr. C. S. Menon, Editor of the "Briton" and Demello, printer, co-accused in the case. The case against all will be tried together on the 28th instant.

IMPERIAL LEGISLATIVE COUNCIL.

Babu S. N. Bannerjee's Resolution on Calcutta University.

PROVINCIAL GOVERNMENTS VIOLENTLY DIFFER.

(FROM OUR OWN CORRESPONDENT.)

(By Wire.)

Status of Calcutta University.
Mr. Bannerjee's Resolution.

DELHI, March 22.

A meeting of the Imperial Legislative Council was held this morning. Sir William Clark, Vice-President, presided. Mr. Surendra Nath Bannerjee moved that the Calcutta University be placed on the same footing as that of Madras and Bombay. He said that under the present Universities Act His Excellency the Viceroy was Chancellor of the University of Calcutta and large powers of control over the University were vested in the Government of India. They in Bengal were proud of the fact that His Excellency Lord Harding was the head of the University, and but for the fact that his term of office was about to expire he (speaker) would not have brought forward the resolution. His Excellency had always felt an abiding interest in the welfare of students and the speaker mentioned His Excellency's incognito visits to some of the Calcutta hostels as an illustration of it. The Government of India had paid over forty-two lakhs for building hostels in Bengal besides other grants to the University the capitalised value of which amounted to thirty-six and a half lakhs. He felt it his duty to mention these facts as some mark of acknowledgment of the debt they owed to their Chancellor. His resolution had a constitutional bearing and was intimately connected with the raising of the status of Bengal to that of the Presidency Government by the Royal Proclamation of 12th December 1911. The proclamation was embodied in the Parliamentary Statute in 1 and 2, George 15 Chapter 6. Mr. Bannerjee read the first clause of the Statute and observed that it would be seen that the Governor of Bengal was placed on the same footing with the Governors of Madras and Bombay except the exercise of certain functions which the Governor-General reserved to himself and was exercising at the time. These functions were two in number (1) authority to fill temporary vacancies on the Bench of the High Court (2) authority as Chancellor of the University. Mr. Bannerjee read from Hansard's debates, Lord Crew's observations on these points and he added that the University of Calcutta was not specifically mentioned because the same reasons applied. The size of the Province of Bengal was reduced, but the jurisdiction of the University remained the same as before extending over the new provinces of Burma and Assam. It was possibly thought that the local Governor should not exercise authority over an area beyond his jurisdiction even in regard to University matters. The same objection did apply to the Governor-General. The Governor of Bengal stepping into the position of a Lieutenant-Governor became Rector of the University. The Rector took precedence at the convocation before the Vice-Chancellor but his powers were nil. He could exercise only such powers as the Chancellor might delegate. Had any such powers been delegated? asked the speaker. He knew that the Rector's opinion was invited upon important matters but they had no statutory force, but had only a moral value. He referred to the constitutional aspect of the question because the constitution of the University was determined by conditions which were rapidly changing. Patna would soon have an University and probably Burma. The Governor or the Lieutenant-Governor was the Chancellor of the University belonging to the Province. There was no reason why an exception should be made in the case of Bengal, but Mr. Bannerjee urged the reform not for administrative symmetry but for higher grounds. His submission was that the University system of every province should be in close touch with and be controlled by the public opinion of that province. The head of the Local Government therefore should be the head of the University. When the Government of India was located at Calcutta it had access to local opinion but that was not and could not be the case now when the Government of India was at Delhi. The only possible objection he could think of was that the Governor of Bengal as Chancellor of the University of Calcutta would exercise authority over areas beyond his jurisdiction, but were not other Governors and Lieutenant-Governors doing that? The Lieutenant-Governor of the United Provinces was the Chancellor of the Allahabad University and exercised authority in University matters of the Central Provinces and Ajmere. The Governor of Madras as Chancellor of the Madras University exercised authority over affiliated institutions in Ceylon which was neither part of the Government of India nor was under the jurisdiction of the Secretary of State for India. The acceptance of his resolution would be in the direction of provincial autonomy which was bound to come after the war. Provincial autonomy meant that each province should be self-contained, self-dependent and self-governing and provincial autonomy was associated with the honoured name of Lord Hardinge. No immediate legislation was necessary for the Chancellor might delegate all his powers to the Rector and who would be de facto Chancellor though without the name. Thus without legislation the experiment could be tried and action might be taken as the result of such trial.

MR. M. B. DADABHOY.

Mr. M. B. Dadabhoi, who followed Mr. Bannerjee, said that, though he had no desire to oppose the resolution, yet he thought that so long as the Calcutta University was under the control of the Government of India, Assam and Burma had no cause for complaint, but directly it came under the Bengal Government those two provinces would have such cause to complain. He quoted Sir Ashutosh Mukherjee's speech in which he said that even

after the change of the capital the Calcutta University would remain associated with the Government of India. He said that the dismissal of three political lecturers, as was done lately, would be more easily done by the Government of India than by the Government of Bengal.

Colonel Gordon.

Colonel Gordon, in opposing the resolution on behalf of Assam, said that, speaking from the point of view of Assam, it was impossible not to regard this resolution with considerable apprehension. The interests of Calcutta could not always coincide with those of a frontier province like Assam. He fully understood the position of Bengal in the matter, but this was no reason why the existing rights of Assam should be interfered with. Take the matter of the University rules connected with vernacular examinations, for example. Here it was of much importance that no changes should be made without Assam being consulted. This was practically guaranteed under the existing system.

MR. S. H. SETALWAD.

The Hon'ble Mr. S. H. Setalwad said that, as one connected with the University of Bombay, he followed Mr. Bannerjee's resolution with great interest. He expected to hear the inconvenience under which the Calcutta University was labouring at present, and he also expected to hear the advantages that would accrue from the change as suggested by him (mover) but he (speaker) was disappointed. From his own experience he wished the control of the Bombay University was transferred to that of the Government of India. Mr. Bannerjee wished the Bombay model to be followed. It was, Mr. Setalwad said, the distance that lent enchantment to the view. The mover pleaded for provincial control which often degenerated into official control. He asked whether it was really desirable to go further. The real remedy in his opinion was that the Universities should be more under popular control and the Senate be made a really popular body. The Universities should be freed from official control. There could be no objection to the consideration of the matter, but all objections raised by Burma and Assam should be fully taken into consideration.

MR. N. A. ARBUTHNOT.

Mr. N. A. Arbuthnot, who followed Mr. Setalwad, hoped that no change would be made in the existing conditions. He opposed the resolution on the ground that it would be embarrassing to have changes made at a time when Burma was engaged in the arrangements for establishing a University of its own. Public opinion in Burma also would strongly resent any change in the direction of transferring the University questions that affected Burma to another Local Government which must necessarily take a less wide view than could be taken by a central authority like the Government of India. In this connection Mr. Arbuthnot made the interesting announcement that it was hoped to have the proposal for the formation of a University for Burma at Rangoon ready for submission to the Government of India in time to enable the necessary legislation to be introduced into the Imperial Legislative Council next autumn, in which case it might be possible for the Rangoon University to come into existence in two years time.

MAHARAJA OF NASHIPORE.

The Maharaja of Nashipore said that though it was a great honour to be associated with Calcutta, yet the change advocated by the mover was desirable. The Government of India was away from Calcutta, and the Chancellor would have little opportunity to discuss the educational affairs of Bengal.

RAI SITA NATH RAY.

Rai Sita Nath Ray held that the resolution was exceedingly modest and should be accepted without hesitation.

Maharajah of Cossim Bazar.

The Maharaja of Cossimbazar, in supporting the resolution, said that it stood to reason that Mr. Bannerjee's resolution should be accepted.

MR. MAUNG BAH TOO.

Mr. Maung Bah Too said that it was hoped that in the course of two or three years Burma would have an University of her own. Till then Burma would resent any change in the existing conditions. He asserted that so long as Burma was connected with the University of Calcutta the control of the Government of India over that University should not be withdrawn. If, however, the resolution was accepted he hoped that no change would be made in the present conditions so far as Burma was concerned.

MR. BARUA.

Mr. Barua, elected representative of Assam in speaking on the motion, said that in the recommendation Mr. Bannerjee was at variance with perhaps the greatest Indian educationist, Sir Asutosh Mukherjee. The analogy of the Central Provinces being under Allahabad University was not quite happy, seeing that at one time the Government of India had to take vigorous measures to make the Allahabad University do its duty towards the Central Provinces. The past experience again of Assam had not been very happy. Before Assam passed under British control Assamese was the Court language, but latterly the influx of Bengalees into Assam drove out the Assamese language from its original position, and it took half a century of violent controversy before it was recognised by the Calcutta University as a vernacular. Even at this date it is not difficult to find a journal like 'Amrita Bazar Patrika' seriously putting forward the

TELEGRAMS.

plea that Assamese was but a dialect. Behar and Burma would have soon each its own University, and Assam too must get one before the transfer could be effected.

Dr. M. M. Bannerjee.

Dr. M. M. Bannerjee, in supporting the resolution, said that if the resolution was accepted many of the difficulties and disadvantages under which educational institutions at present suffered would be removed.

Mr. Cumming.

Mr. Cumming said that the Bengal Government would welcome a change of the nature indicated with some reservation. Where there was responsibility there should also be authority. The Bengal Government could not divest itself of responsibility in connection with the Calcutta University without serious consequences. Therefore it was desirable also that it should have authority. The Bengal Government should also not be in a worse position than the Bombay and Madras Governments in the matter. It was desirable, however, that the jurisdiction of the University and of the Presidency should be as far as practicable coterminous, the point being that the Government of Bengal should be in a position to control University affairs within the borders of Bengal.

Mr. Oldham.

Mr. Oldham, speaking on behalf of Behar and Orissa, trusted that no change would be made without all the Local Governments concerned being fully consulted.

Mr. Walker.

Mr. Walker, speaking from the point of view of the Central Provinces, challenged the contention of some of the supporters of the resolution that the precedent of the relations between the Central Provinces and the Allahabad University was one that it would be desirable to follow. As a matter of fact, it was the prospect of having a University of its own that was looked forward to in the Central Provinces as the only satisfactory solution of the present state of affairs.

Pundit Madan Mohan Malaviya.

Pundit Madan Mohan Malaviya, in supporting the resolution, said that, even if the resolution was accepted now, before the Universities of Burma and Behar came into existence, the interests of these two provinces could be fully safeguarded. That there should be one University to control Bengal, Burma, Behar and Orissa was not a matter for congratulation. The result of the discussion he hoped, would suggest to the Government of India to seriously consider whether Assam should have a separate University.

Rajah of Mahumadabad.

The Rajah of Mahumadabad, in supporting the resolution, said that the present management of the Calcutta University stood self-condemned. No man could serve two masters. The Government of India was away from Calcutta for 12 months in the year and could not possibly be acquainted with the local conditions. The present system had neither enhanced the reputation of the Government of India nor furthered the cause of education.

MR. SHAFI.

Mr. Shafi strongly supported the resolution and said that the existing system in the Punjab had worked very well. He had no doubt that the interests of Burma and Assam would be safeguarded.

SIR C. SANKARAN NAIR.

Sir Sankaran Nair on behalf of the Government replied. He said that if educated Bengal public opinion wanted to see their own University placed under the control of their own immediate political head, it would be quite a national desire, and the Government of India sympathised with them in this desire. The general observations of Mr. Bannerjee in support of his resolution had some force, but it was not necessary that he should deal with them now. He (speaker) would not wish it to be understood that he accepted the special reasons put forward by some of the Hon'ble Members who had preceded him. It had been stated that it was but right that the Government of Bengal should be vested with the power of nominating fellows. But then the same reasons that might be suggested as strengthening this demand, namely their special local knowledge, might not be put forward by those opposing the view, for he might not be able to do any justice to Behar and Orissa and Burma, seeing that the Governor, in nominating these, had to depend upon and be guided by the Vice-Chancellor, who was a local man, and the Director of Public Instruction of Bengal. Again, it had been suggested that the power of granting affiliation to colleges ought to be left with the Bengal Government. He could quite understand the reasons on which they had been put forward but he was of opinion that, under the present conditions, it would be better to have that power vested in a Government that was away from the spot, and which therefore could view things from a detached point of view. After referring to the remarks of Mr. Setalwad and Mr. Shafi, which he thought need not be dealt with by him, he said that when the time for final decision came the fears of the Assam representatives, that under the proposed conditions the interests and language of Assam would not be justly dealt with, would be fully considered. The Government of India had resolved that till the Patna and Burma Universities were constituted there should be no change in the conditions. Referring to the position of the Central Provinces under the present conditions he said that it appeared to him that the people there were not satisfied with them. When the final decision was made he again repeated that Assam's interests would be well safeguarded.

MR. SURENDRA NATH BANNERJEE'S REPLY.

Mr. Surendra Nath Bannerjee who spoke after Sir Sankaran Nair, replying to the debate, thanked the Government of India for accepting the resolution. Bengal would have been more grateful if the resolution were accepted without the reservations. Mr. Bannerjee said that he had no quarrel with those who differed from him, because if he were in their position his attitude would have been exactly the same. He sympathised with those who spoke for Burma and Assam and hoped that the Government would expedite the creation of the Universities

TELEGRAMS.

of Burma and Behar and Orissa. He fully supported the idea of the creation of a separate university in Assam. He ridiculed the idea of Colonel Gordon that Calcutta lawyers were masters of the Calcutta University. That was not so. On the contrary he assured Colonel Gordon that it was the Calcutta lawyers who helped so much in developing education in Assam to its present condition.

The resolution was put and agreed to.

The Council adjourned till the 24th instant.

Sir William Clark reminded the Council that at 10-30 A. M. that day His Excellency the Viceroy would unveil the busts of Sir Guy Fleetwood Wilson and the late Sir John Jenkins.

Delhi.

Another Cable to the Viceroy.

DELHI, March 22.

The following telegram dated 22nd has been received by H. E. the Viceroy from the Secretary of State.

The French continue to hold the positions at Verdun. West of the Meuse the enemy after intense bombardment with heavy shells made a very violent attack accompanied by flaming liquid against the positions between Melancourt and Avoncourt. The French curtain fire and machine guns inflicted heavy loss and broke the attack the assailants making only slight progress at one point on the eastern part of Bois de Melancourt. The Germans violently bombarded Bois Bourrus and Hill 304. East of the Meuse the Germans made a small unsuccessful assault on Colonel De Poivre.

A combined force of 40 British, French and Belgian aeroplanes and seaplanes with 15 fighting machines attacked the seaplane station at Zeebrugge and the aerodrome. Considerable damage was done. The machine carried on an average of 200 pounds bombs. All returned safe.

The Russians report artillery duels and infantry actions south of Dvinsk. The Russians carried by assault Vaikosels east of Tvereteh.

The Italians report that artillery activity is growing along the whole front. The Italians slightly withdrew their line at Santa Maria.

Calcutta.

Prospects of Sugar Industry in India.

An Interview.

CALCUTTA, March 23

In the course of an interview with the "Statesman" Mr. M. Van Cunno, Editor of the "Sourabaya Handelsblad" Java who is touring in India and the east on his way home gave the following details of the sugar industry there and the prospects of increased Indian production. Mr. Van Cunno who had been eighteen years in Java said: If the sugar industry is to flourish and give good profits there must be many favourable conditions. In the first place good soil is required. We prefer in Java the soil which is geologically called recent volcanic formation, secondly good climate. When there is continuous rain the plant does not form saccharose but glucose; thirdly, labour must be cheap.

INTERVIEWER:—Is your labour in Java any cheaper than ours in India.

MR. VAN CUNNO:—I cannot judge. I know there is a shortage of labour here, but in Java it is cheap. It is six or seven annas a day. The labour is Javanese. There are three conditions. The whole cultivation and manufacture must be directed in a scientific way. The whole process from the planting of the cane to the production of sugar must be under European control. In Formosa Japanese sugar factories depend upon native growers but that is fraught with difficulties. It is necessary that the growing of sugarcane should be controlled by the European manufacturer because he must crush his cane at the moment when it is ripe. When you have a plantation of say 3000 acres sugarcane you must divide that area into parts. One part is ripe at the outset of the season. When that part had been crushed another part gets ready. So when planting you put plants of different varieties early ripening and late ripening.

Does sugar industry in Java obtain any assistance direct or indirect from the Government?

Not at all. It is not subsidised even in experimental stations which are entirely paid for by the sugar manufacturers.

Have the planters any special powers to acquire land or are there any special facilities for sugar estates?

No. In Java the ground has to be rented, not bought piece by piece by the sugar manufacturers so that for an area of 3000 acres some hundreds of pieces of ground must be rented. This must be done by contract.

There is a belief in India that Government of Java give sugar industry special assistance. Is it true?

"No. That is not so. On the contrary it is true that some officials of the Civil Service, seeing the sugar manufacturers are making good profits get jealous and work against them more than helping them. There is more official opposition than help. The success of Java industry is due to the favourable conditions and the resoluteness of the planters when they were in distress in erecting experimental stations at a cost of many lakhs of rupees.

There was a very heavy sudden fall in the prices because of the disease which came into the plant and because of bad sugar. The planters founded experimental stations. All expenses were paid for by themselves.

What is your opinion as to our prospects in India?

My humble opinion is that you have in Dr. S. Barber a right man in the right place. I think in Madras, generally speaking the prospects are better than in northern provinces. Madras is situated in the tropical zone while northern India is situated in the sub-tropical.

How do you account for the fact that India being a sugarcane growing country is nevertheless compelled to import hundreds of thousands of tons of Java sugar each year.

The general causes must be that you do not find in India conditions which are required for profitable sugar industry. That sugarcane will grow in certain country is not proof that it can be cultivated and manufactured in an economic way. The present state of things in India

is due to several causes first, unscientific cultivation; secondly, wasteful methods of manufacture. If Java planters came to India they would try to eliminate as much as possible the native planters and manufacturers. A profitable sugar industry is possible with uncontrolled cultivation. Probably, they would try to form large estates by leasing land but before they would establish big estates they would make inquiry into the general conditions. The crux of the question is whether in India general conditions are found which are necessary for a profitable and economic sugar industry. One should never forget that sugar industry is one which is restricted to only a small part of the world. The north Indian sugarcane tract is situated in a climate which is better suited for wheat than sugarcane. If you import one agricultural product of the soil but export another the balance is maintained. It is a general truth that every tropical or sub-tropical country must grow and grow economically the plants best suited to it. For instance British India is fortunate in that it possesses suitable ground for jute and tea. In Java the people have tried to grow jute but that would have been at such cost that it would not have paid them. So they have wisely given it up. In trying to make India or some parts of India sugar growing areas like Java you will not meet with the success you expect. Mr. Meyer is a Civil Engineer who had done some irrigation work and who was a sugar expert in a certain way, was sent to British India to investigate into the possibility of extending the sugar growing area. His conclusions were not favourable. That the principle which I am putting here is not an idle one is proved by the fact that we do not try to develop or extend the sugar industry in other islands than Java. Frequently it has been asked why we do not extend the sugar industry to other islands. You do not find a sugar factory out of Java and why because the group of conditions are not esteemed favourable.

Q:—Is your machinery in Java British or Dutch machinery?

A:—Dutch and British. You should not forget that profits go far greater part to the British because the firms which trade in Sugar in Java are a greater part British. They have almost a monopoly. Before war there were Germans too. But it is curious that there are no Dutch exporters.

Bombay.

All-India Music Conference at Baroda.

BOMBAY, March 22.

In response to an invitation by the Baroda State a large number of votaries of Indian music from all parts of India including many ladies, have come to Baroda to attend the All-India Music Conference, which was opened by His Highness the Maharaja on Monday last. The object of the Conference is to disclose the scientific foundation of Indian music with a view to improve it and reducing it to a form of common notation to making it easy for instruction and assimilation.

Thakur Nawabali Khan of Akbarpur was elected as President of the Conference, who, in the course of his speech, referred to the unifying influence of music, which had brought together the best talents from every presidency and Native State in India for rescuing the science which was at present in the hands of an ignorant and illiterate class of men in this country, and to place it on a scientific basis.

Several interesting papers were read, covering a wide range of subjects. Notable among them were a "historical survey of Hindustani music" by Mr. V. N. Bhatkhande, the "intention of Indian music" by Mr. E. Clement, "Persian influence on Indian music" by Mr. Abdul Halim Sharar, and "the present condition of Indian music and proposal for forming an academy of music" by Mrs. Atya Fyze Rahaman. Practical demonstrations by artists are being given every night.

Bombay's Generous Help to Lady Hardinge Hospital.

BOMBAY, March 22.

It may be remembered that at the ceremony in connection with the Lady Hardinge Medical College for Women, at Delhi, the other day H. E. the Viceroy specially appealed to the wives of Provincial Governors, Lieutenant-Governors, and Commissioners to assist in raising funds for the scheme. Lady Willingdon has issued the first list of subscriptions given in response to the appeal issued by herself. It is headed by a gift of Rs. 52,000 given by the Government licences (?) of the Bombay City for a cottage ward and similar amount given by the Gaekwar of Baroda for another cottage ward. There are 40 other subscribers whose contributions go towards the Bombay Presidency block. The Raja Sahab of Darangdura and the Raja of Rajppla each have given Rs. 10,000, Miss Hamabai Petit gives Rs. 7500 and the other subscriptions from numerous princes and chiefs on this side and from prominent Bombay citizens include thirteen contributions of Rs. 5,000 each, nineteen between Rs. 4,000 and Rs. 1000 and several of less amounts.

European Motorcar Driver Punished.

BOMBAY, March 23.

Before the Chief Presidency Magistrate Mr. E. E. Christie, District Traffic Superintendent, G. I. P. Railway, was charged by the Police with breach of section 4 (C) of Indian Motor Vehicles Act, in as much as after a motor car accident in which a man who was knocked down by his car was found alive on the road half an hour later, he did not stay there for a reasonable time to endeavour to ascertain whether he could be of any assistance. The accused pleaded not guilty and said that he stopped the car directly the accident occurred. His wife and Mr. Harvey who were in the car got out and went back to the place where the injured man was lying. His wife called out to him "you have killed the man". As he thought that the man was dead he decided to take his wife home first as she was very upset.

Inspector Guider, deposing, said that the occurrence took place at about 10 o'clock in the morning, and the accused did not make a formal report to the Police till the following noon. When he was making the enquiry on the spot at 2 A. M. Mr. Christie turned up there but he did not mention to him that he (Christie) was responsible for the accident. The Magistrate fined the accused Rs. 100 and ordered his license to be suspended for six months. He further directed that a copy of his order be forwarded to the Commissioner of Police for taking action under section 18 if he thought fit.

Bombay Share Market.

BOMBAY, March 21.

The market in cotton mill shares maintained its firm tone and the rates advanced at the close. Centrals improved Rs. 2230, Swadeshis to Rs. 1640. Colaba Land and Mill shares kept steady at Rs. 1380. Crescents are steady at Rs. 117½. Currimbhoys at Rs. 257½. Davids at Rs. 498¼. Fazulbhoys at Rs. 455. Indore Malwa at Rs. 232½. Madhowjias improved to Rs. 1370. Standards were at Rs. 1140 in Bank shares. Bank of Bombay are in demand at Rs. 1625. Bank of India at Rs. 64½ in miscellaneous shares. Bombay Burmahs are at Rs. 865. Tata Iron and Steel are firm at Rs. 135 for ordinary and deferred at Rs. 430. Tramways are at Rs. 238 ¾ per cent Government paper is quiet at Rs. 80-4-0 and all pieces at Rs. 82 for buyers.

Burma.

Lack of Sailings from Rangoon.

Merchants and Others Held Up.

RANGOON, March 22.

The "Rangoon Gazette" publishes correspondence showing that for want of sailings from this port to Akyab a large number of merchants, students (who intend to return to their homes for holidays and others are held up in Rangoon. The last sailing took place about a month ago, and there is no possibility of further sailing in view at present. The correspondence shows that early communication by rail between Burma and India is altogether imperative, and steps ought to be taken to approach the Government to push on the work of the line, which would prove a boon to Burma and supply the missing link in the chain of railways uniting the various parts of the Indian Empire.

American Engineer Shot Dead.

Cause:—Quarrel over a Woman.

RANGOON, March 22.

The details of Scott McCleary's murder at Yenang Young, where he was employed as oil well driller, show that on the night of last Thursday the deceased an American went to the house of a Burmese woman, and asked for a girl named Ma Lay and on being told that she was out he proceeded in another direction. A few minutes later two shots were heard, and two witnesses say that they saw two in white struggling. One of whom is observed running across the bridge. The deceased was then seen reeling near a coffee shop. The Thugyi of the village was informed and the police came on the scene and discovered a bullet in his back which had passed through his heart. Further enquiries showed that another girl in the house favoured McCleary more than Jones, an Anglo-Indian under arrest, who is alleged to have threatened to shoot the deceased if the latter had anything to do with his girl. The Deputy Superintendent of Police is making further inquiries into the case.

Lady Butler having postponed her departure from England the Lieutenant-Governor of Burma will not visit Bombay at present.

Punjab.

Engineer Sitaram's Case.

LAHORE, March 22.

Before the Canal Commission Enquiry to-day Mr. Bradley, Counsel for the accused represented to Mr. Gibson Commissioner, that they were not yet ready with their written statement which they were ordered to file as the task of recasting and re-editing the documents was too heavy for the time at their disposal. Mr. Herbert legal remembrancer said that they had practically 11 days to prepare their defence. Mr. Gibson, Commissioner, said that he would not pass orders pending the return of the Hon'ble Atkins, the other Commissioner who was detained at Delhi owing to the Council meeting and is expected to-morrow.

LATEST TELEGRAMS.

LONDON, March 22.

A "Statesman" cable states:—The "Daily Telegraph" publishes a verbatim translation of an agonised German official appeal for subscriptions to the new war loan. This extraordinary document evinces the extreme urgency of the situation. It pathetically complains that the enemy refuses to acknowledge the defeat reckoning on the ultimate exhaustion of the resources of the Fatherland. Therefore it says, our duty is to wage the gigantic money battle to gain a gigantic victory, whose crushing blow shall force the enemy to admit that Germany is unconquerable. All must and all can pay. Even schools and mothers meetings must collect. People must not argue that these are trifles "Many a muckie makes a mickle" and if all do their utmost the result will be stupendous. The crisis demands active self denial to the utmost effort possible. (Statesman cable).

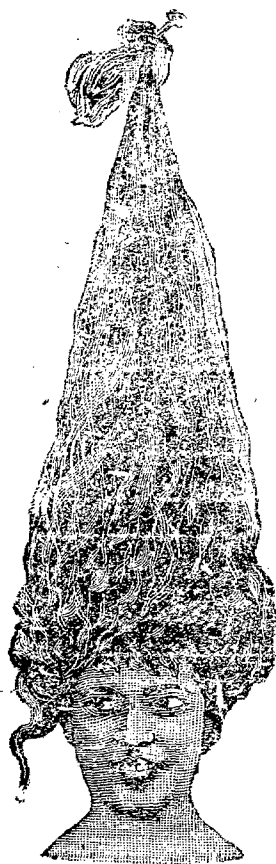
LONDON, March 22.

The "Morning Post's" Salonika correspondent telegraphing on the 16th March said that he learned from a diplomatic source that Bulgaria was expelling Greek subjects. Many outrages were reported. (C. and M. Gazette Cable).

LONDON, March 22.

In the House of Commons Mr. Chamberlain said that the Beluchistan frontier of India had been remarkably free from organised crime and disturbance during the war. The conduct of the tribes generally had been good. The Khan and Sirdars of Kalat and the Jam of Las Bila had raised and equipped a corps of two thousand camels, a detachment of which had served in Mesopotamia. The loyal co-operation of these Chiefs and Sirdars was greatly appreciated by the Government.

WASHINGTON.—A correspondent of the "New York Evening Post" says that Dr. Von Bethmann Hollweg recently requested Mr. Girard, American Ambassador not to leave Berlin on vacation. Dr. Bethmann Hollweg told him the terms on which Germany would be willing to end the war. They included the withdrawal from Belgium and an indemnity from France. Dr. Bethmann Hollweg generally indicated a wish to return to the "Status Quo Ante Bellum" but did not request the good offices of the United States. Mr. Girard however deemed the conversation to be in the nature of a foieyer.

స్త్రీజనమునకు ముఖ్యముగా భూషణము.
చక్కని తలకట్టు.
వట్టువలె, మెత్తనై, దట్టముగానుండు నల్లనిరొజములకోరిని స్త్రీలుందరా?
కామినియా ఆయిల్ (రిజిస్టరు)

స్త్రీలకు తప్పనిసరి. మెదడునకు పనిచెట్టుపారలకును స్త్రీలకును, చెప్పబడలేదు. ఉష్ణాధికమునకు తల చల్లబడును, నొప్పిపోవు, బట్ట తలబాగుబడును, అన్నిటికన్న మిన్న నువాసన లభించును.

మైనూరు వస్తుప్రదర్శనమున **బంగారు పతకము**

బహుమతి బడసింది. దీని ప్రాధాన్యము విశేషముల బొగడుట కిదియేచాలును. ఉష్ణగ్యారంటీలు, పూచీలు, ఇయ్యనేల, దేశమందంతటను వాడబడుచున్నది యొకటియే. ఇంజనరు వాడి చూడకున్నచో వెంటనే వాడుడు. నిశ్చయముగ సంతోషమును గలిగించగల గొప్పవస్తువు. ఒక్కసారి వాడినచో ఎల్లప్పుడును మీరే విడవరాదనివలయు.

హెచ్చరిక:— కామినియా ఆయిల్ అధిగ్రహించు కొందఱు మోసగాళ్ళు ఏదో యొక సామాన్యపునామ మాపి ఇది చాలనుచుంది. మిక్కిలి చాకా యనికెప్పుడు వానిని కొనుగోని తెచ్చుచున్నారట. ఆమాటలచే మోసపోతుడు. ఆ నూనెలలో వారికి మిక్కిలి లాభము వచ్చుచుండుటచే అట్లు చేయుచున్నారు. కామినియా ఆయిల్ రిజిస్టరు మాత్రమే చూచుకొనుడు.

ఒక సీసా 1-8 రు 1-0-0. ఐ. పి. రు 0-4-0

8 సీసాలు రు 2-10-0. ఐ. పి. రు 0-7-0

సోలువడెట్లు, అంగో. ఇండియన్ డ్రగ్స్, అండ్ కెమికల్ కంపెనీ,

55, జమ్మనూనీడ్ మాక్కలు, బొంబాయి.

మదరాసు ఏజెంట్లు- మెహతాపురుషోత్తం మూర్తి, 29, చైనాబజారురోడ్డు, మద్రాసు.

నల సంవత్సరాది సంచిక

ఆంధ్రోద్యమచరిత్రము : అనంతరయుద్ధచరిత్రము !

పంచాంగము

ఆంధ్రమహాజనులచే వ్రాయబడిన యమూల్యవ్యాసములు

అనేక పటములు చిత్రపటములచే విరాజిల్లుచుండును

ముచ్చటగా ముద్రింపబడుచున్నవి

సరిగా సంవత్సరాదివారము వెలువడగలదు

యధమువలన కాగితముల కట పేర్పడినను, విశేషము సొమ్ము వ్యయముచేసి సంవత్సరాది సంచిక పూర్వమువలెనే మంచికాగితములపై ముద్రించుచున్నాము. కాగితముల యిబ్బందివలన నలసంవత్సరాదిసంచికయొక్క ప్రతులు చందాదారులకై మితముగ ముద్రితము లగుచున్నవి. సంవత్సరాదిసంచికను బడయగోరువారు వెంటనే చందాదారులుగ జేరుట యుచితము.

అలస్యము=అశాభాంగము

ఆంధ్రదినపత్రిక సంవత్సర చందాదారులకు	రెల రు.	0	8	0
” ఆర్థసంవత్సర ”	”	0	12	0
ఆంధ్రవారపత్రిక సంవత్సర, దినపత్రిక 3 మాసముల చందాదారులకు	”	1	0	0
ఇతరులకు	”	2	0	0

ఆంధ్రపత్రికాకార్యాలయము, తంబుకెట్టివీధి, మద్రాసు

నూతన రోమసంహారి

బేగంసాహిసోప్

జేహనుందలి యే భాగమున నుండు రోమములచే కాని ఈ నూతన రోమహారి సోపు ఒకతూట వుడయ్యగించినయెడల రోమములను శుద్ధముగ పోగొట్టును. చర్మము యొక్క స్వభావమైన రంగును కాంతికిచేసే ప్రత్యేక రోమములనుపోగొట్టుసోప్.

ఇది ఒకటే. రెల 8 పిళ్లలు వెచ్చెక 1-0-0. పి. ఖర్చు 4 అ. ఆర్. వి. పండిట్ అండ్ కంపెనీ 6, బందగవిధి, మద్రాసు.

కావలయును

చంద్రికా కేశనువాసిని, తేలు మండు కొనుగోరుము. కేశనువాసిని రెల సీసా 1-8 రు 0-11-0 అ. తేలుమండు రెల సీసా 1-8 రు 0-8-0 అ. కేశనువాసిని తైలముయొక్క సాగ్రక స్వభావము మెచ్చి కడప కలెక్టరుగారికి ఏ. ఆర్. బానర్జీ, సి. వి. ఇ. వి. సి. యస్. గారు బహుమాన పతక మొసగి యున్నాడు. తేలుమండు శుభమియ్యచో సొమ్ము కావగు చేయబడును. ఏజెంట్లకు మంచి కమిషనీయబడును. ఒకసారి పరీక్షించి చూచినచో మీరే తెలియును. అనేక యాగ్యతాప్రతికూలం కంటికి యివ్వబడినవి. చంద్రికాస్టోర్సు ప్రొద్దుటూరు. మదరాసు వెన్డెస్

నల సంవత్సర పంచాంగము

నలసంవత్సర సిద్ధాంత పంచాంగము చక్కని కాగితములమీదను ముద్రిత మై విక్రయమునకు సిద్ధముగ నున్నది. వ్యాపారస్థులకు 100—కరూ. 1—4—0 చొప్పున నీయబడును. నలయవారు మాఖ శుక్ల ౧౫ లోపున సగము కిమ్మతును ముందుగ మనియార్దరు చేసినచో మిగిలిన కిమ్మతుకు వి. పి. గ వెంటనే రైలుచో వంకబడును.

ఆంధ్రపత్రికా వ్యవస్థాపకుడు, పోస్టువాళ్ళు 212 మద్రాసు.

ఇశాం! ఇండియామహిమ ఇశాం! ఈ పుస్తకమునందు ఇండియాజేతముయొక్క విశేష విశేషములను ఆ శక్తికావ్యములలోనుండి గ్రహించి పోత జేయబడు గోరి ప్రకటించి యున్నాము. ఇండియాజేతముతో బుద్ధింపిన ప్రతిమనుష్యుడును అవశ్యముగా బయట కలయును. ఈ పుస్తకమును వెలలేదు. తళలాఖర్చులేదు. వైద్యశాస్త్రి మణిశంకర్ గోవింద్రి, అతంతగ్రహ మేషధాలయము, 157 బ్రాడ్వే, 98 మాంటురోడు, మదరాసు.

LARGE TYPE EDITION! NOW READY!

THE VIRGIN'S KISS OR THE BRONZE STATUE.

BY G. W. M. REYNOLDS.

IN 4 VOLS.] [As. 9 PER VOL.

POST FREE.

This is a masterpiece of the world-renowned Author unrivalled in fluency, plot and excellent description of nature, art love and the thousand and one varieties of the characters of people. This novel is one of the author's excellent productions. In this the author specially exposes different sorts of characters. Further, this is full of heart-thrilling facts. Numerous excellent morals are involved in this novel.

The novel will be printed in four Volumes, one Volume every month. The 1st Volume ready for despatch from the 1st March 1916.

Other big type editions of novels by the same author now ready for sale.

Soldier's Wife, 2 Vols - - (Postage Extra.) 1 4 0

Faust (An Excellent Romance) 2 Vols do 1 8 0

N. B.—Purchasers of 3 complete sets of either of these at a time will get one set of it gratis.

SUPERIOR WATCH Co.,

Post Box, 167, G.T. MADRAS.

ప్రతిదినమును ముఖ్యముగ పుట యొగకరి మైనది

వైద్యవిద్య.

దీనియందు మెండుగ వైద్యబోధనలు నిండియున్నవి. 144-పుటలుగల పుస్తకము మియుంటివద్ద ఏకరూపితకరీఫీ నీజి కర్పణకూడ లేక మీకు యిప్పించెట్లువుంటే తీసికొనుటకు నిష్ఠురులేదా? నేడే ఒక పుస్తకమునకు క్రాయుడు. రాజవైద్య నారాయణజీ కేశవజీ, 20, చీనాబజారురోడ్డు, మద్రాసు.

మోటారు సర్వీస్ బండ్లు

10, 14 మహమ్మలు కూర్చుండి వెళ్ళు బండ్లు వెంటనే అమ్మకమునకు తయారుగా నున్నవి. ధరలు మొదలైన వాటికి ఈ క్రింద నుదాహరణవారికి వ్రాయుము:—

గ్యాలి అండు కో., 149 బ్రాడ్వే, మదరాసు.

Galley & Co., 149 Broadway, Madras.

వజ్రగుళికము

20 మాత్రలగుల డబ్బీ 1-8 రు. 1-0-0

ధాతుపుష్టికి, బలమునకు ప్రాణమునకు రక్త పుష్టియు సరపటుత్వము కారణములు రక్త పుష్టికి మంచి ఆరోగ్యము మూలము. ఆరోగ్యము బహిరంగ శరీర వ్యాయామము వలనను, జీతేంద్రియత్వమువలన గలుగును వ్యభిచారము నుఖ రోగములు, దురభ్యాసములు, విశ్రాంతి లేకుండుట

చుండుకు నూనె

రెల సీసా 1-8 0-6-0.

ఈనూనెను రాచిన చుండు, పొప్పారాలుట, జల గోకుడుపుండ్లు మొదలగునవి మామూలు దీనివలన వెంట్రుకలకు హానిగలుగక చక్కగ తెరిగగలవు. అమృతాంజనం డి.కో, రీ తంబుకెట్టివీధి, మదరాసు.

మోహనీ తైలము

5 తులముల నూనె సీసా 1-8 రెల 0-12-0

అమృతాంజనం డి.కో మదరాసు.

విలేఖకులకు సూచన

దినపత్రికా ముద్రణమునకై చంపు వ్యాసములు వృత్తాంతలేఖలు మున్నగువానిని విలేఖకులతో కొందరు, అలికినట్లు వ్రాసిపంపుచున్నారు. కొందరు కాగితమునకు రెండువైపులను వ్రాయుదురు. కొందరు వ్రాసిన దానిని చంపుననీ నిష్పముగ నుండును. తిన్నగ వ్రాసిపంపి వ్యాసములు ప్రకటించబడవలవు.

సంచాపకుడు.

Amrutanjan

Best Indian Pain Balm.

శుభ స్వస్తి! శుభ వార్త! శుభ వార్త!

అమృతాంజనము

అన్ని నొప్పులకు వరమామృతము

ప్రతివారము వేలకు వేలు విక్రయము
చక్కని డబ్బితో నహా సీసా 1-కి పెల 0-8-0.
తలనొప్పులను, వాయువు బొట్ల బొగ్గొట్టున
పార్శ్వపునొప్పుల చారపోయెను. బొట్లబొగ్గొట్టున
వనమూలికలచే సొండు జీవముందు
తయారుచేయబడు మంచిమందు.

దీనిని విదేశములలో కూడ వాడుచున్నారు.
మహాన నగలిగి యుండును.

అమృతాంజనము అన్ని విధముల గుణమును గలిగియును.
ప్రతిభింబ నుండదగిన చతురతయైన వైద్యసహాయము.
కంచభావ చీటి మాచికిరిన మోనము గలగడ.
రసభస్మము చులకు 1-కి రూ 0-10-0
కుంకుమ పువ్వు " " " 2-0-0
అమృతాంజనము గీత, 7, కంబుశెట్టిపేది మదరాసు.

గాల్లీ ట్రాడ్యు మదరాసు పాఠశాల

మోటారుబండ్ల వదులుటకు, వాటిని బాగుచేయు
గమని తరిగియు నివ్వటకును మోటారుబండ్లు ఎట్లు నడు
చునో యెట్లు భాగములు మెరుగుచేయునో అని చెడి
పోయినపుడు స్వల్పముగానేయు రిపేరులను యాజంశముల
శుల్క అభ్యాసపురస్కరముగా ఈపాఠశాలలో, యూరోపియన్
విద్యను నేర్పించుచును. ఇది కెయి మోటారులలో నేర్పించి
కనర్న మెంటువారివద్దనుండి లైసెన్సు లభింపించి కంపెనీను,
ఱుండులకు ఫీసు 40 రూపాయలు కట్టవలయును.

తిరిగి బాగులు ఏప్రిల్ నెల 1వతేది నుండి ప్రారంభమగును.
క్లాసులో చేరినవారి విద్యయు మార్చి 31 వ తేదికి గాని
అంతకు ముందుగాని ధరభాగము చేసికోవలయును. పాఠ
శాల విద్యార్థులు కోరినచో రిపేరులకు తాళింకగలరును.
ఈ క్రింద మోటారులనుండి ప్రాప్తింపడు.

(41) గాల్లీ ట్రాడ్యు మదరాసు.
Galley & Co., 149 Broadway, Madras.

మోటారు మోటారు ఇంజనీయర్లు

24 జనరల్ పీటర్సురోడ్డు
మోటారులలోను బోర్డు, మదరాసు.

మోటారుబండ్ల యంత్రనిర్మాణమును, నడుపువిధానము
ను బోధపాఠ్యాంశముల గలపబడును. ప్రత్యేక గమనిక:—
పాఠశాలవిద్యార్థులకు ఉచితముగవసతియు, భోజనాదికములు
ను ఏర్పాటుచేయబడును. ప్రతిసెలప్రభుత్వమున క్లాసుప్రారంభ
భవగును. తయారైన వైద్యకరికి శిఫార్సుచేయబడును. స్వల్ప
సంఖ్యయే దీనికివలయును. మోటారుల గారికి వ్రాసికొనవలెను.

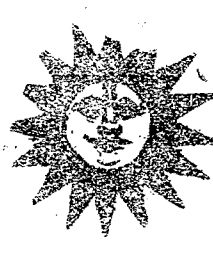
ప్రపంచచరిత్ర

మూడవ సంచిక వెలువడినది.

(గంభీర ప్ర:—గా. హరిసర్వోత్తమరావు, ఎం. ఏ.

శైలినులభము. కథలు చదివినట్లు చదువుకొన
వచ్చును. బహుప్రాచీనకాలమునుండి లోకములోని
అన్ని దేశములలో జరిగిన సంగతు లిందు వ్రాయ
బడును. చందావద్దతి ఆరుసంచికలకు రు. 2-0-0
అంచెకూలి లేదు. ప్రవేశదునుము లేదు.
సిద్ధమయిన సంచికలు పి. పి. గా పంపుము.
శుభమువాడు:— ప్రపంచచరిత్రకార్యాలయము,
(27) 145, కాలపేది, మదిరాసు అని వ్రాయును.

కుంకుమ పువ్వు

పువ్వుమును నిర్మలము నగు కుంకుమపువ్వు
మావద్ద దొరకును. కొనుమారు మార్కమా
క్కును గమనింపుడు. కరస్పాండ్లను మొదలగునవి
ఇంగ్లీషున వ్రాయవలయును:—

ఎస్. నారాయణ అండు కంపెనీ.
(63) 21, హమ్మంపేడి, బొంబాయి.

శృంగార నైషధము

ఇయ్యది సంస్కృతమున భట్టవాడడను మహాకవి
రచించెను. దీనిని తెనుఁగున శ్రీనాధుడను గొప్పకవి అశేష
మనీషి హృదయంగమముగా శబ్దము ననుసరించియు నభిప్రా
యము నుతించియు భావమునుపక్షించియు రసముపోషించి
యు నలంకారము భూషించియు నాచిత్యంపాదించియు ననా
చిత్యంబుఁ బరిహరించియు మాతృకాసారంబున రచించెను.
కాన, మూలమునకంటె రసవంతముగా నున్నది. ఇది మిక్కిలి
ప్రాధమ్యములేత సాధారణముగా పండితులకే కాని పానువుల
కు గోచరమగుట కష్టము. రావున దీనికి చక్కని తేటమాటల
తోటికయు తాత్పర్యమును వ్రాసియించి నుండగ మైన. పట
ములుచేర్చి అన్వృత్తిచిహారము. ఇయ్యది చిన్న నైషధ
మేలైన కాగితములనై ముద్రితమై చక్కని కాలికోలైండు
చేయఁబడియున్నది. దీనిపెల రూ 8-8-0. పుస్తకము దీనిని
ఏప్రిల్ మాసములో కొనుకారికి రూ 2-8-0. కియ్యఁబడును.
తపాలా ఖర్చులు ప్రత్యేకము.

ఆర్. వేంకటేశ్వరు అన్డ్ కో,
ఆనందా ముద్రదాలయాధికారులు, ముదరాసు.

కావలెను.

వేదశాస్త్ర భర్తపాఠశాల, సెకింద్రాబాదు.

శ్రీ శివానంద పండిత స్వామివారి పాఠశాలకు సాం
గాధ్యయనపరు లై మోదేశకర్మాధికారు లగువా రొకరును
తర్కవ్యాకరణములలో నొక్కదానియందు సమర్థులై కావ్య
పాఠమును చెప్పగలవా రొకరును గావలెయున్నారు కాన
రాదలచినవారు వెంటనే యాక్రింది వైవిలాసమునకు నుత్తర
మును వ్రాసి వేతనముమొదలగు విషయములను తెలిపికొన
పార్గిరితులు.

వం. మార్కండేశ్వర శాస్త్రి,
శ్రీపండిత స్వామివారిపతం, సెకింద్రాబాదు.

స్వధర్మప్రకాశిని

మతవిషయములను ప్రకటింపు మాసపత్రిక.

ఈ పత్రిక 8 సంవత్సరముల నుండి ప్రికటింపబడు
చున్నది. ఇందలి విషయముల ప్రాంతస్వయముగాంచి కలుపురు
చునోరాజులు రాజపోషకులయి ఆదరించుచున్నారు.

సంవత్సర చందా రు 2-0-0.

ఇదిగాక మా సమీపమునందు సస్వరాంధ్ర ప్రయోగ
ముతో ముద్రింపబడిన నిత్య కర్మాశస్త్రానిది అష్టి కగ్రింధ
ములును, భర్తశాస్త్రకారికానులతోను సకలవిధ సందేహ
నివారకముగ క్రొత్తగ ముద్రించిన వైశ్యమేధిక గ్రింధము,
తొట్టివైద్యగ్రింధములును, భారత, భాగవతాది గ్రింధములు
కూడ లభించును. వలయువారికి కేట్రాగును కూడ పంపగలము.

మానేజరు, స్వధర్మప్రకాశిని,
గుంటూరు అని జాగీసిది.

స్టీమ్ మోటారుబండ్లు

విశాఖపట్టణజిల్లా అనకాపల్లిలోనుండు రాధాకృష్ణస్టీమ్
ట్రాక్ సెట్ కంపెనీహరిదల్ 1916 సం॥ ఏప్రిల్ నెల లగా
యకు ప్రయాణికుల సౌకర్యార్థము చక్కని యేర్పాటులతో
మిక్కిలి సవినపధతుల ననుసరించి తయారుచేయుచున్న స్టీమ్
మోటారుబండ్లు అనకాపల్లిలోనికి చోదవరము మార్గముగా
మాదుగులు వరకు రాకపోకలు స్థాపింపబడును. ఈ యిరుది
రెండు మైళ్ల ప్రయాణము మహాబి రెండుఘంటలకాలములో
పూర్తిచేయబడును. కనుక ఇక కొద్దికొఱులలో ప్రచురము
చేయబడు రాకపోకలు ప్రోదంభించెడితేది, బండ్లరాకపోకల
కాలములు చార్జీలు మొదలగునవి తగిసిీను చదువరులు
నిరీక్షించి గమనములకు కోరవలయున్నాడు.

The Radakrishna Steam Transit Co.,
Anakapally
Proprietor:—Nagalakonda Radakrishniah.
GLASS MERCHANT, MADRAS. E.

వ్రతాప కస్తూరిమాతలు

ఇవి మంచి కస్తూరి బేర్ని చేయబడినవి. మహాన
గలదు. అబ్బిము, వాయువు, జ్వరము, నష్టిపాతము, దగ్గు,
జలుబు, మొదలగు వాటిని హరించి నుండి బలము నిచ్చును.
200 మా॥ సీసా 1-కి రు 0-4-0 (దబ్బా రు 2-8-0.)
ఆయుశ్యేదనమాజ్, పొందూరు, గుంటూరు జిల్లా.

వేరుశనగలను ఒలుచుయంత్రము

ఇవి ఇంజనీయరులు, యినుప
ఓక్కుకంపెనీవారివల్ల తయారు
వేరుశనగ కాయలను పగులగొట్టి, పప్పు నలగ
కుండ తీయుటకుగాను ఈయంత్రము నిర్మింపబడినది.
కొనులసిన రకమును తెలియపరచి నట్లయిన
ధరలు తెలియపరచబడును.

చిరునామా—బీహైవ్ ఫౌండరి లేక ఓక్కుకంపెనీ నెం॥ 9, బ్రాడ్వే మదరాసు

MADRAS:—Printed and Published by K. Nageswara Rao atthe "Andhra Patrika" Press 6 & 7 Thumbu Chetty St., George Town